

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

MINISTERUL ECONOMIEI

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

APROB
Directorul INCE
Dr. hab., prof. univ.
Alexandru STRATAN

„21” iulie 2014

**RAPORT
DE AUTOEVALUARE
A INSTITUTULUI NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
PENTRU ANII 2009-2013**

Profilul

**POLITICI ECONOMICO-FINANCIARE ȘI SOCIO-DEMOGRAFICE
PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ**

*Aprobat la ședința Consiliului Științific
al Institutului Național de Cercetări Economice
din „25” mai 2014*

Chișinău, 2014

CUPRINS

I. DATE GENERALE	3
II. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ ȘI RESURSE.....	8
2.1. Cadrul tematic și instituțional de cercetare	8
2.1.1. Proiecte instituționale de cercetare	10
2.1.1.1. Proiectele de cercetări științifice fundamentale.....	10
2.1.1.2. Proiectele de cercetări științifice aplicative.....	19
2.1.2. Proiecte din cadrul programului de stat.....	44
2.1.3. Proiecte pentru tineri cercetători.....	46
2.1.4. Proiecte internaționale bilaterale	51
2.1.5. Proiecte de inovare și transfer tehnologic	55
2.1.6. Proiecte privind organizarea manifestărilor științifice	56
2.1.7. Proiecte internaționale, contracte cu plată și studii la solicitare.....	57
1.2. Personalul uman	61
1.3. Mijloacele financiare disponibile	76
2.4. Potențialul logistic.....	79
III. REZULTATELE CERCETĂRII, CALITATEA, EFICENȚA, RELEVANȚA ȘI IMPACTUL	86
3.1. Rezultate științifice de performanță	86
3.1. Elaborări științifice și tehnologice.....	91
3.3. Publicații de performanță.....	98
IV. ANTRENARE ÎN ACTIVITĂȚI CONEXE CERCETĂRII.....	107
4.1. Antrenarea în procesul de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare	107
4.2. Implicarea în procesul de instruire universitară	113
4.3. Activități de consultanță, cercetare, expertiză	116
4.7. Realizări valoroase ale cercetătorilor științifici: distincții, premii, nominații	125
V. COOPERĂRI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE	127
5.1. Cooperare în cadrul național	127
5.2. Cooperare internațională.....	130
VI. ACȚIUNI DE DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ PLANIFICATE PENTRU URMĂTORII 5 ANI.....	140
FIȘA STATISTICĂ.....	141

I. DATE GENERALE

Istoricul institutului

Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) este, în prezent, unica instituție publică specializată nemijlocit în cercetarea economică din Republica Moldova, organizație din sfera științei și inovării, creată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la reorganizarea unor organizații din sfera științei și inovării”, nr. 270 din 18 aprilie 2013 cu modificările ulterioare, prin reorganizarea Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei. Structura actuală a Institutului a întrunit în mod reușit un sistem complex și modern de cercetare științifică, care se preocupă cu studierea sinergetică a problemelor actuale și analiza fenomenelor de perspectivă ale economiei naționale în contextul evoluției științei și inovării pe plan mondial.

Punctul de plecare în istoria Institutelor de cercetare economică a fost anul 1946, odată cu înființarea Bazei de cercetări științifice a Academiei de Științe a URSS (AȘ a URSS), în componența căreia a fost constituit **Sectorul Economie și Geografie**. Mai târziu, în octombrie 1949, Baza de cercetări științifice a AȘ a URSS a fost reformată în Filiala Moldovenească a AȘ a URSS (FM a AȘ URSS), iar, în ianuarie 1952, Sectorul Economie și Geografie a fost redenumit în **Secția de Economie**, care aparținea Filialei Moldovenești a AȘ a URSS. Secția de Economie și-a început activitatea cu un potențial format din șapte colaboratori, inclusiv 2 doctori în științe.

Primul institut de cercetare, **Institutul de Economie**, a fost creat în **ianuarie 1960** în baza Secției de Economie. În fruntea Institutului de Economie a fost numit Radul M.M., ulterior membru corespondent al AȘ a RSSM, care a contribuit semnificativ la constituirea acestuia ca instituție independentă de pionierat, în acea perioadă, organizarea cercetărilor științifice și formarea potențialului uman și stabilirea unor raporturi cu sectorul real al economiei.

În perioada anilor 1986-1989, în cadrul Institutului, a fost elaborat „Programul complex al progresului științifico-tehnic al RSSM pentru anii 1991-2010”, au fost întocmite „Recomandări metodice pentru elaborarea prognozelor cu privire la direcțiile prioritare de dezvoltare a științei”, „Planul de dezvoltare și repartiția forțelor de producție ale RSSM până în anul 2005” etc. Pentru contribuția adusă dezvoltării economice, **Institutul de Economie** a fost apreciat cu Diploma de Onoare a conducerii RSSM, fiind inclus în Cartea Gloriei Muncii și expus pe Panoul de Onoare al orașului Chișinău.

În **anul 1992**, Institutul de Economie a fost redenumit în **Institutul de Cercetări Economice** al Academiei de Științe a Moldovei (ICE al AȘM), condus, din 1992 până în 2006, de dr. Victor Ciobanu.

O altă structură de reper în constituirea INCE, a fost ***Institutul Național de Economie și Informație*** (INEI), subordonat Ministerului Economiei. INEI are o istorie formată pe parcursul a mai mult de 50 de ani, pornind din **anul 1961**, inițial ca un Birou Central de Informație Tehnică pe lângă Sovnarhozul RSS Moldovenești, în anul **1965** a fost creat Institutul de Informație Tehnico-științifică și Propagandă al Comitetului de Stat al Sovietului de Miniștri al RSS Moldovenești. În anul **1968**, Institutul de Informație Tehnico-științifică și Propagandă a fost reorganizat în Institutul de Cercetări Economice și Informație Tehnico-științifică a Gosplanului RSSM. O nouă reorganizare a institutului a urmat în anul **1970**, fiind fondat ***Institutul Moldovenesc de Cercetări Științifice în domeniul Informației Tehnico-Științifice și Studiilor Tehnico-Economice***. În anul **1991**, în baza Institutului Moldovenesc de Cercetări Științifice în domeniul Informației Tehnico-Științifice și Studiilor Tehnico-Economice a fost creat Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Informației Tehnico-Economice, reformat, în anul **2000**, prin afilierea Bibliotecii Republicane de Informație Tehnico-Științifică și redenumit în ***Institutul Național de Economie și Informație (INEI)***.

În anul **2002**, prin Hotărâre de Guvern (HG nr. 397 din 04.04.2002), la INEI a aderat **Centrul de Studiere a Problemelor Pieței** al Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei.

Centrul de Studiere a Problemelor Pieței (CSPP) a fost fondat în anul **1992** prin Decretul Președintelui Republicii Moldova, cu statut de institut de cercetări științifice, având subordonare dublă: Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei al Republicii Moldova.

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. **1326 din 14 decembrie 2005** ”Cu privire la măsurile de optimizare a infrastructurii sferei științei și inovării” a determinat constituirea **Institutului de Economie, Finanțe și Statistică (IEFS)**. Crearea IEFS, la 26 iulie 2006, are loc prin fuziunea a doua institute – Institutul de Cercetări Economice al Academiei de Științe a Moldovei și Institutul Național de Economie și Informație al Ministerului Economiei și Comerțului. În anul **2007**, prin Hotărârea Guvernului nr. 264 din 6 martie 2007, la IEFS a aderat **Institutul de Management, Dezvoltare Rurală și Perfecționare (IMDRP)**.

Institutul de Management, Dezvoltare Rurală și Perfecționare (denumire obținută în a.2005), inițial **Institutul de Perfecționare și Recalificare a Cadrelor din Complexul Agro-Industrial**, a fost fondat în anul **1991** în cadrul Universității Agrare de Stat din Moldova în baza facultății de Perfecționare și a Școlii Republicane Superioare de Dirijare a Complexului Agro-industrial.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la reorganizarea unor organizații din sfera științei și inovării”, nr. 270 din 18 aprilie 2013 cu modificările ulterioare, a

fost creat Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) prin reorganizarea Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei. Concomitent, în cadrul Institutului a fost incorporat și Sectorul de demografie al Institutului de Științe politice și Integrare Europeană, creându-se, astfel, Centrul de Cercetări Demografice din cadrul INCE.

Institutul activează în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Codului cu privire la știință și inovare nr. 259-XV din 15 iulie 2004, altor acte normative, inclusiv actelor normative ale Academiei de Științe și Statutului, se subordonează Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei.

Obiectul de activitate al INCE îl constituie efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative vizând evoluția proceselor economice și sociale din țară și pe plan mondial, astfel, contribuind la fundamentarea cu argumente științifice a strategiilor și programelor de restructurare și dezvoltare socio-economică, identificarea și susținerea celor mai adecvate forme de promovare și creștere durabilă a economiei naționale, atingerea unui nivel de trai decent și a calității vieții populației.

Prin asumarea **priorităților** și a orientărilor strategice ale comunității științifice și ale Guvernului Republicii Moldova, INCE mobilizează și valorifică resursele din cadrul organizației instituționale spre realizarea cercetărilor excelente și inovative, pentru:

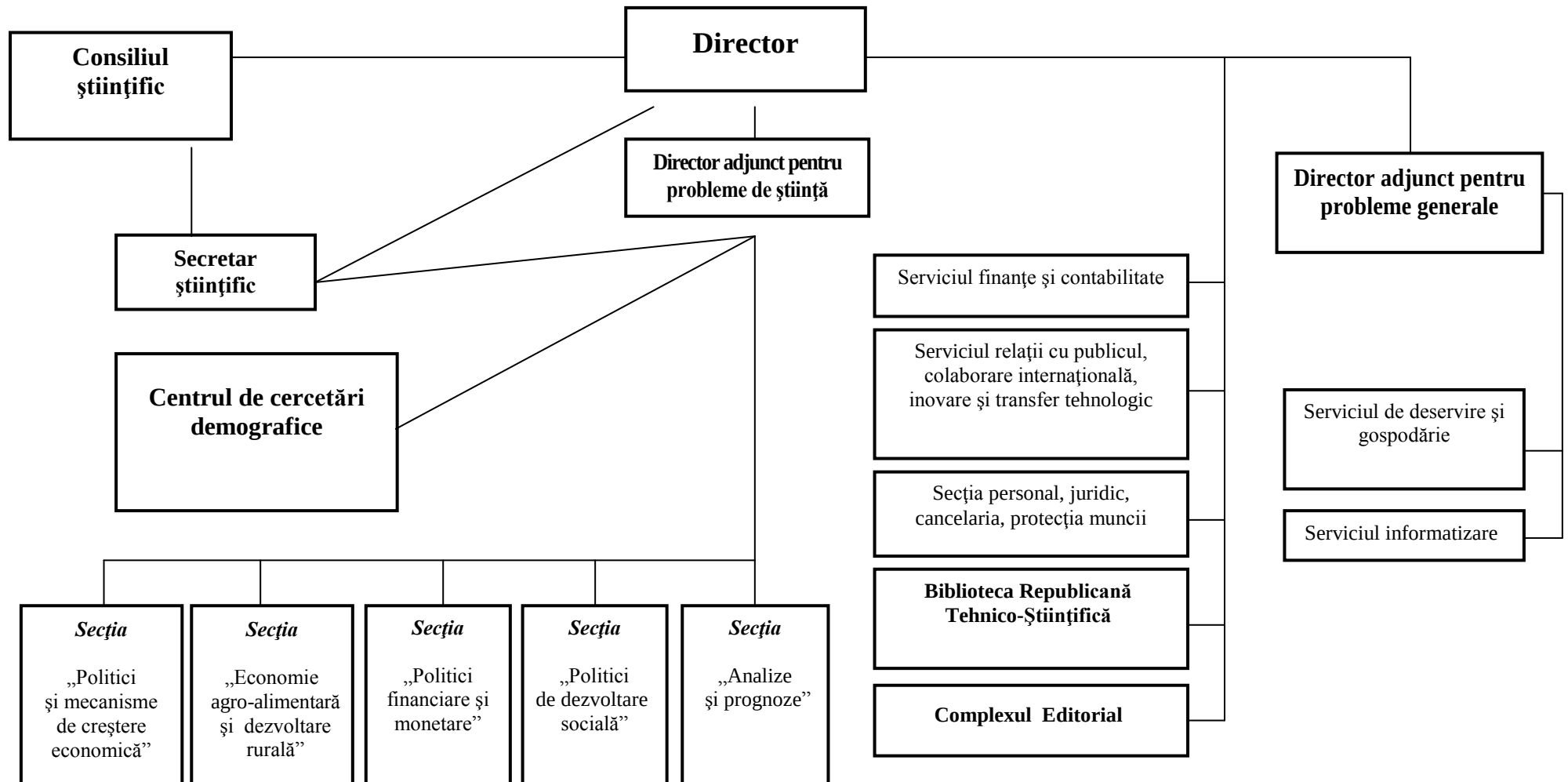
- ✓ Elaborarea recomandărilor, fundamentate științific, și instrumentarului științifico-practic care răspunde prompt necesităților comunității și generează soluții problemelor și riscurilor eminente în economia țării;
- ✓ Cooperarea, coordonarea și asistență în cadrul proiectelor și priorităților guvernamentale, precum și în domeniul privat. Monitorizarea și evaluarea rezultatelor și efectelor implementării strategiilor și programelor guvernamentale;
- ✓ Colaborarea și schimbul de experiență cu comunitățile științifice din țară și de peste hotare.

Valorile promovate de către INCE:

- *Calitate și excelență.* Activitățile, realizate în cadrul INCE, sunt orientate spre calitate și inovativitate;
- *Concentrare.* Crearea unei mase critice de elaborare a proiectelor de cercetare și dezvoltare cu scopul stimulării obținerii rezultatelor competitive;
- *Parteneriate.* Dezvoltarea de parteneriate cu universități și instituții de cercetare din diferite domenii și zone geografice, organe ale administrațiilor centrale și locale, organizații care aparțin mediului de afaceri, precum și cu organizații științifice și profesionale;

- *Flexibilitate.* Asigurarea unei largi flexibilități la nivelul structurii de organizare și a activităților de cercetare, care să permită susținerea unei game diverse de necesități și oportunități de cercetare;
- *Integritate, încredere și respect.* INCE demonstrează respectul și încrederea față de toate persoanele. De asemenea, cultivă integritatea instituțională și individuală în tot ceea ce se face;
- *Libertatea de exprimare.* INCE se angajează în protejarea și valorificarea liberei exprimări a ideilor, încurajând dialogurile constructive;
- *Responsabilitate.* Manifestarea responsabilității privind activitatea de cercetare și inovare față de societate, acționând într-un cadru transparent, performant și de recuperare a investițiilor publice în cercetare.

Organigrama Institutului Național de Cercetări Economice

II. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ ȘI RESURSE

2.1. Cadrul tematic și instituțional de cercetare

Cercetările științifice, realizate în cadrul Institutului în perioada evaluată (2009-2013), se încadrează în direcția strategică „Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării”.

Activitatea de cercetare științifică a fost axată pe acordarea suportului în argumentarea și susținerea cu cercetări științifice a Planurilor de activitate a Guvernului pentru anii 2009-2011 și 2011-2014, Programului de stabilizare și relansare economică a Republicii Moldova pentru anii 2009-2011, Programului de activitate a Guvernului „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” pentru perioada 2009-2013, Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”, Acordului de Asociere RM-UE, Planului de acțiuni de implementare a priorităților Republicii Moldova în cadrul Dialogului privind liberalizarea regimului de vize cu Uniunea Europeană, Rapoartelor de progres, documentelor de politici naționale și actelor normative.

În acest context, în perioada 2009-2010, tematica de cercetare a institutului a fost centrată pe următoarele direcții principale de cercetare:

- ✓ *Reformarea sferei sociale: mecanismele realizării, consecințele economice, sociale, umanitare ale acesteia, impactul asupra populației Republicii Moldova;*
- ✓ *Cercetarea și implementarea modelelor și mecanismelor de creștere economică;*
- ✓ *Perfecționarea sistemului financiar-monetar și orientarea lui spre economia reală;*
- ✓ *Sistemul informațional-statistic;*
- ✓ *Integrarea Republicii Moldova în circuitul economic mondial.*

În anul 2011, a fost elaborat și aprobat la CSȘDT Planul instituțional de dezvoltare, care în perspectiva noilor direcții de dezvoltare a științei la scară națională și internațională, și-a axat cercetarea pe următoarele direcții:

- ✓ *Politici, mecanisme și modele economice și financiare de creștere durabilă a țării;*
- ✓ *Politici economice și baza informațională de dezvoltare a sectorului rural în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova;*
- ✓ *Cercetări științifice privind perfecționarea sistemului informațional-statistic conform standardelor UE;*
- ✓ *Politici de dezvoltare demo-socio-economice a Republicii Moldova.*

Având ca reper cele menționate, în perioada 2009-2013, în cadrul Institutului au fost realizate 49 de proiecte de cercetare, inclusiv:

- ✓ Proiecte instituționale de cercetare – 30;

- ✓ Proiecte în cadrul Programelor de stat – 2;
- ✓ Proiecte pentru tineri cercetători – 5;
- ✓ Proiecte de transfer tehnologic – 1,
- ✓ Proiecte bilaterale – 5;
- ✓ Proiecte pentru organizarea manifestărilor științifice –1;
- ✓ **Proiecte internaționale – 3, inclusiv 2 proiecte din cadrul programului FP-7;**
- ✓ **Granturi internaționale – 3.**

Continuitatea procesului de cercetare este asigurată prin proiectele științifice instituționale obținute prin competiție în anii 2009-2013. Astfel, în urma concursului instituțional au fost obținute 17 proiecte, fiind desemnați în calitate de director de proiect 12 cercetători științific (Paladi Gheorghe, Bajura Tudor, Manole Tatiana, Macari Vadim, Aculai Elena, Perciun Rodica, Moroz Victor, Rojco Anatolii, Savelieva Galina, Țurcan Aurelia, Chistruga Marcel, Ganciuova Valentina).

La concursurile și apelurile naționale și internaționale au fost depuse 22 de proiecte, fiind câștigate 10 proiecte din cadrul concursurilor naționale și 6 proiecte/granturi internaționale. În calitate de coordonatori/directori de proiect au fost desemnați: Iliadi Gheorghe, Stratan Alexandru, Paladi Gheorghe, Gagauz Olga, Ganea Victoria, Chistruga Marcel, Ciobanu Sergiu, Vinogradova Natalia, Buciuceanu-Vrabie Mariana, Poisic Mihail.

La solicitarea organizației internaționale ICSTI (International Centre for Scientific and Technical Information), în anii 2011-2012, au fost prestate servicii de analiză și informare științifică în vederea actualizării bazei de date (contract cu plată). *Serviciile de cercetare științifică, în baza contractelor cu plată, în perioada de raport, au fost efectuate în baza a 6 contracte.*

Cercetarea științifică, desfășurată în cadrul INCE, se extinde și prin colaborarea Institutului cu parteneri din țară și de peste hotare. Această colaborare a permis cercetătorilor să realizeze Studii și analize la solicitarea ministerelor, organizațiilor internaționale (total **20**), să efectueze cercetări în parteneriat cu Institutul de Matematică și Informatică al AȘM (**1**) și Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare "Victor Slăvescu" (**3**).

Rezultatele obținute în perioada 2009-2013 sunt prezentate sintetic în continuare.

2.1.1. Proiecte instituționale de cercetare

2.1.1.1. Proiectele de cercetări științifice fundamentale

Anii 2009-2010

1) 06.411.070F „Politici, modele și scenarii de creștere economică a Republicii Moldova”, durată 2006-2010. Conducătorul proiectului: Muravschi Alexandru, dr., conf. univ.

Executorii proiectului: Macari Vadim, dr., conf. Cercet., Iliadi Gheorghe, dr.hab., consultant, Cucirevii Vladimir, dr., cercet. șt. sup.; Țăruș Didina, dr., cercet. st. coord.; Bordeianu Diana, cercet. șt. stagiar; Iațișin Tatiana cercet. șt. stagiar, Parvan Tatiana, cercet. șt. stagiar.

Obiectivele principale ale proiectului. În cadrul investigațiilor au fost: cercetate și evaluate reformele structurale și reforma regulatoare; determinate direcțiile principale ale modernizării structurii economiei naționale; fundamentate principiile de bază conceptual-metodologice ale elaborării modelului, politicii și scenariului de creștere economică în baza reformelor structurale; elaborate: un model, o politică și un scenariu de creștere economică în baza reformelor structurale; fundamentate noi elemente conceptuale ale dimensiunii regionale a dezvoltării; elaborat un model-cadru de corelare a politicilor sectoriale și regionale; elaborată schema de evaluare a efectului regional în R. Moldova; fundamentate și elaborate mecanisme și metode de corelare a politicilor sectoriale și regionale.

Impactul științific și valoarea teoretică a proiectului:

✓ au fost elaborate: politica de creștere economică în baza promovării reformelor structurale și conceptul politicii de creștere economică ca mix de politici, identificate și cercetate particularitățile modelării politicii de creștere economică;

✓ au fost fundamentate două principii metodologice de importanță majoră pentru elaborarea scenariului de creștere economică în baza reformelor structurale;

✓ a fost demonstrat, că rolul important al indicatorilor de progres și performanță în implementarea scenariilor constă în stabilirea resurselor și rezultatelor, fără aceasta fiind imposibil de estimat eficiența politicilor;

✓ au fost fundamentate noi elemente conceptuale ale dimensiunii regionale a dezvoltării;

✓ a fost fundamentat un set complex de mecanisme și metode, inclusiv – noi, de corelare a politicilor sectoriale și regionale.

Valoarea aplicativă și impactul economic și social:

✓ au fost determinate direcțiile principale ale modernizării structurii economiei naționale;

✓ au fost elaborate recomandări practice de aplicare a instrumentelor bugetare, monetare, a politicilor prețurilor și veniturilor în scopul creșterii economice, propuse criterii de modernizare structurală a modelului actual de creștere;

✓ au fost elaborate propuneri în scopul perfecționării cadrului normativ și instituțional al politicii de creștere economică;

✓ a fost elaborat un model-cadru de corelare a politicilor sectoriale și regionale;

✓ a fost elaborată schema de evaluare a efectului regional în Republica Moldova, determinate capacitățile strategiilor de dezvoltare regională a Republicii Moldova de a pune în aplicare mecanismele și metodele de corelare a politicilor sectoriale și regionale.

2) 06.411.071F „Elaborarea instrumentarului de analiză a influenței sistemului financiar-monetar asupra economiei reale, 2006-2010”. Conducătorul proiectului: Starițina Ludmila, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: **Timuș Victoria**, dr., cercetător științific; **Timofei Olga**, drd. cercetător științific; **Tuz Olesea**, cercetător științific; **Șeptelici Viorica**, cercetător științific; **Hulapova Tamara**, cercetător științific; **Zlatov Veronica**, cercetător științific stagiar; **Burcă Diana**, cercetător științific stagiar; **Secrieru Angela**, dr. hab., conf. univ., cercetător științific coordonator; **Ulian Galina**, dr. hab., prof. univ., cercetător științific coordonator; **Cuhal Radu**, dr., conf. univ., cercetător științific coordonator;

Obiectivele principale ale proiectului:

1. Elaborarea metodologiei de determinare a instrumentarului de analiză a influenței sistemului financiar-monetar asupra economiei reale;

2. Estimarea și adaptarea instrumentarului de analiză a influenței sistemului financiar-monetar asupra economiei reale în condițiile Republicii Moldova;

3. Elaborarea modelului de simulare a instrumentarului de influență a sistemului financiar-monetar asupra economiei reale (variante-prognoze de dezvoltare a sistemului financiar-monetar);

4. Elaborarea recomandărilor și propunerilor de perfecționare a sistemului financiar-monetar al Republicii Moldova în scopul atenuării impactului crizei financiare mondiale.

Impactul științific și valoarea teoretică ale proiectului: Au fost elaborate principalele instrumente de analiză a influenței sistemului financiar-monetar asupra economiei reale în scopul perfecționării politicii financiare a statului și atenuării impactului crizei financiare mondiale, șocurilor monetare și altor varietăți de șocuri exogene. Ca urmare, a fost fundamentată necesitatea aplicării științifice și practice (BNM) a mecanismului de transmisie a politicii monetare prin prisma ”coridorului simetric al ratelor de dobândă” și procesului de promovare a regimului de țintire a inflației. În baza recomandărilor metodice și modelului dinamico-stohastic de echilibru general (model al deviației output), elaborate de către autori, au fost obținute

variante-prognoze de dezvoltare a sistemului financiar-monetar al RM pentru anii 2011-2013, ce reprezintă valoarea aplicativă a cercetării date.

Valoarea practică, impactul economic și social. Importanța practică a cercetării constă în faptul că recomandările elaborate privind perfecționarea sistemului financiar-monetar al RM în baza elaborării instrumentarului și indicatorilor de analiză a corelației sistemului financiar-monetar cu economia reală, precum și modelului econometric al „deviației output” pot fi utilizate la prognozarea diverselor scenarii de promovare a politicii financiar-monetare a statului. Totodată, au fost determinate măsurile de atenuare a impactului crizei financiare mondiale asupra sistemului financiar al Republicii Moldova.

3) 06.411.073F ”Corelarea politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă, determinate de scopurile strategice ale dezvoltării socio-economice a țării”, 2006-2010. Conducătorul proiectului: Fetiniuc Valentina, dr., conf. univ. (2006-2009) / Tofan Tatiana, dr. (2010).

Executorii proiectului: Rojco Anatolii, doctor în științe economice, conf. cercet., executor responsabil; **Cernețchi Nadejda**, cercetător științific; **Tomceac Ana**, cercetător științific; **Guslicova Natalia**, cercetător științific; **Rodionova Nelli**, cercetător științific; **Cereș Diana**, cercetător științific stagiar; **Ciobanu Eleonora**, cercetător științific; **Hristiuc Liubovi**, cercetător științific; **Stremenovscaia Zoia**, cercetător științific; **Vinogradova Valentina**, cercetător științific.

Obiectivele principale ale proiectului științific sunt:

- ✓ sintetizarea abordărilor, pe plan internațional, ale problemei calității vieții în contextul securității sociale;
- ✓ elaborarea metodologiei analizei calității vieții, bazată pe indicatorul complex de estimare a calității vieții;
- ✓ elaborarea indicatorului integral de evaluare a calității vieții;
- ✓ elaborarea modelelor matematice de determinare a nivelului calității vieții;
- ✓ sintetizarea abordărilor metodologice de evaluare a politicii sociale la nivel regional;
- ✓ evaluarea calității vieții populației pe unități administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova;
- ✓ elaborarea și calcularea indicatorul integral al calității vieții și aranjarea unităților teritorial-administrative ale Republicii Moldova conform acestui indicator;
- ✓ analiza impactului indicatorilor sociali asupra securității sociale din Republica Moldova.

Valoarea teoretică rezidă în elaborarea abordărilor metodice la cercetarea securității sociale, inclusiv a indicatorilor sociali. Au fost determinați principalii indicatori sociali, reieșind

din practica internațională (cum ar fi: factorii demografici, starea sănătății populației, factorii educaționali, veniturile populației, riscurile sociale), adecvați situației Republicii Moldova și stabilit impactul lor asupra dezvoltării socio-economice a țării.

Valoarea aplicativă, relevanța economică și socială. Au fost cercetați principalii indicatori sociali reieșind din practica internațională, cum ar fi: factorii demografici, starea sănătății populației, factorii educaționali, veniturile populației, riscurile sociale și impactul lor asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova. A fost elaborat modelul matematic de calculare a calității vieții populației, bazat pe metoda scării de punctaj, cu poziționarea unităților administrative cu privire la calitatea vieții, evaluarea factorilor, care formează forța de muncă a țării. S-a analizat: criteriile de formare a populației economice active, factorii calitativi de formare a forței de muncă, tendințele de ocupare a forței de muncă cu calcularea indicelui integral al calității vieții populației.

4) 06.411.074F „Armonizarea mecanismelor economice, financiare și sociale în procesul integrării europene” 2006-2010. Conducătorul proiectului: Clichici Dorina, dr.

Executorii proiectului: Clichici Dorina, dr.; Percinschi Natalia, dr., conf. cercet.; Timuș Victoria, dr., Posoșina Valentina, dr., conf. cercet.; Gherbanovscaia Ludmila; Petrova Tatiana, cercet. șt.; Lucașenco Eugenia, cercet. șt. stagiar; Ișcenco Alexandr, cercet. șt. stagiar; Cereș (Bordeianu) Diana, drd., cercet. șt. stagiar.

Obiectivele principale ale proiectului științific sunt:

- ✓ Evaluarea situației reale a economiei naționale din perspectiva integrării în UE;
- ✓ Cercetarea politicilor de transformări în vederea integrării în UE;
- ✓ Cercetarea comparativă a costurilor și avantajelor procesului de integrare economică europeană a Republicii Moldova prin prisma politicilor principale ale UE;
- ✓ Cercetarea comparativă a mecanismelor și instrumentelor economice, financiare și sociale ale UE și Republicii Moldova;
- ✓ Elaborarea principiilor de armonizare a mecanismelor și instrumentelor economice, financiare și sociale ale Republicii Moldova cu cele ale UE.

Valoarea teoretică a lucrării derivă din cercetarea detaliată a procesului de armonizare a mecanismelor economice, financiare și sociale în procesul integrării europene a RM, odată ce Republica Moldova se confruntă cu provocarea de atingere a convergenței cu statele membre ale Uniunii Europene. În România și alte țări membre ale UE au fost realizate, atât până la aderare, cât și în perioada post-aderare, un șir de studii privind evoluțiile și performanțele acestora, pentru a depista problemele și oportunitățile existente în procesul de integrare. Studiile comparative ale

mecanismelor economice, financiare și sociale ale UE și RM servesc drept punct de plecare pentru atingerea convergenței RM cu statele membre ale Uniunii Europene.

Valoarea aplicativă, relevanța economică și socială

✓ Au fost elaborate principiile de armonizare a mecanismelor și instrumentelor financiare ale Republicii Moldova în corespundere cu cele ale Uniunii Europene și elaborate recomandări privind posibilitățile de ajustare a politicii financiare a RM la standardele UE, în vederea eficientizării direcționării influxurilor financiare în sectorul real al economiei;

✓ Au fost identificate problemele-cheie în funcționarea structurilor inovatoare în RM și posibilitățile de atragere a investițiilor străine prin intermediul tehnoparcurilor;

✓ Au fost elaborate principiile de perfecționare a mecanismelor financiare de stimulare a activității inovatoare și de funcționare a structurilor inovatoare în RM;

✓ Au fost identificate unele deficiențe și erori în cadrul politicii agricole din țările europene, studiate problemele de finanțare a agriculturii în țările candidate și noile state membre ale UE, analizată influența de integrare europeană pentru îmbunătățirea sistemului de subvenționare în agricultură din Republica Moldova;

✓ Au fost identificate, în baza analizei diagnostic, căile perfecționării unor mecanisme ale politicii sociale la etapa actuală în RM în contextul integrării europene.

În urma rezultatelor obținute în cadrul acestui proiect de cercetare a fost implementată analiza S.W.O.T. a activității inovatoare, propunerile elaborate privind stimularea, finanțarea, crearea și funcționarea structurilor inovatoare în R. Moldova, care au fost incluse în Concepția de dezvoltare a antreprenorialului inovator în Republica Moldova (2011-2020).

5) 06.411.072F „Perfecționarea sistemului informațional statistic în vederea integrării europene”, 2006-2010. Conducătorul proiectului: Costandachi Gheorghe, dr.

Executorii: Țurcan Aurelia, dr., conf. univ., executor responsabil; Novac Alexandra, drd.; Cristian Irina, drd.; Agafița Constantin, drd.; Onică Vitalie, cercet. șt.; Lupan Margarita, cercet. șt. stagiar; Novacov Snejana cercet. șt. stagiar; Bîrcă Iulita cercet. șt. stagiar.

Obiectivul proiectului: analiza sistemului existent informațional statistic și elaborarea recomandărilor de îmbunătățire a acestuia în vederea integrării europene.

Valoarea teoretică rezidă în: studierea diferitor oportunități privind sistemul de indicatori statistici din domeniul educației, identificarea fundamentelor caracteristice ale sistemului de indicatori ai educației în rezultatul cărora au fost stabiliți indicatorii statistici, care ar fi necesari de luat în considerare la crearea noului sistem de indicatori statistici din domeniul educației. În scopul perfecționării sistemului statistic în domeniul științei au fost elaborate recomandări.

Valoarea aplicativă, relevanța economică și socială: identificarea structurii conceptuale a Sistemului Informațional Statistic al Republicii Moldova; elaborarea componentelor de bază ale conceptului sistemului informațional a datelor statistice a Republicii Moldova; formularea recomandărilor de perfecționare a Sistemului Informațional de Date Statistice în domeniul educației; formularea recomandărilor privind perfecționarea organizării statisticii științei. Totodată, în scopul urgentării creării sistemului de indicatori statistici din domeniul educației a fost propus un șir de recomandări, cum ar fi: procedura de colectare a informației din domeniul educației să fie efectuată utilizându-se performanțele actuale ale tehnologiilor informaționale; indicatorii naționali să formeze o parte a politicii educaționale, ceea ce ar oferi explicații pentru tendințele observate și ar crea posibilități pentru creșterea standardelor pentru certificarea cadrelor didactice.

Anii 2011-2013

6) 11.817.08.26F „Mecanismele eficientizării managementului finanțelor publice în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană”, 2011-2014. Director de proiect: Manole Tatiana, dr.hab., prof.univ.

Executorii proiectului: Iliadi Gheorghe, dr.hab., prof.univ., consultant; Timuș Angela, dr., conf. cercet., cercetător științific coordonator; Afteni Laura, cercetător științific; Dodon Svetlana, cercetător științific; Gribincea Corina, cercetător științific; Luchian Ivan, dr., cercetător științific coordonator; Ungur Cristina, cercetător științific.

Obiectivele proiectului: Cercetarea bazelor teoretico-metodologice ale elaborării ansamblului de măsuri conceptuale oportune privind perfecționarea managementului finanțelor publice în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Studiarea metodelor științifice și instrumentelor practice în scopul eficientizării managementului finanțelor publice. Identificarea și utilizarea indicatorilor de performanță la analiza eficientizării finanțelor publice.

Determinarea metodologiei descentralizării financiare și a consolidării autonomiei locale în scopul utilizării mai eficiente a mijloacelor bănești.

Valoarea teoretică: Cercetările efectuate asupra managementului finanțelor publice contribuie la găsirea metodelor progresiste de eficientizare a cheltuielilor publice. În acest scop, este benefică cercetarea analizei cost-beneficiu, care direcționează factorii de decizie să studieze acest instrument metodologic la alegerea proiectelor publice de investiții. Sunt cercetate instrumentele de echilibrare bugetară.

Valoarea practică, relevanța economică și socială: Analiza cost-beneficiu ex ante este considerată standard și se efectuează în perioada în care un proiect sau o politică se află încă în stadiu, înainte de implementare sau demararea lui, contribuie la luarea deciziilor de politică

publică. *Analiza cost-beneficiu ajută organelor guvernamentale să ia decizii* cu privire la alegerea unui proiect sau a unei politici de importanță economică și socială. Autoritățile publice, cheltuind banii contribuabilului, trebuie să urmărească rezultatul obținut măsurându-l prin indicatori de performanță. *Astfel, a fost propus un indicator nou de măsurare a performanței – calitatea serviciilor publice.* Administrația publică centrală și locală prestează servicii publice populației și calitatea lor are importanță nu numai economică, dar și socială. Propunem mecanisme de măsurare a calității serviciilor publice prestate de administrația publică.

7) 11.817.08.27F „Modernizarea sistemului statistic din Republica Moldova în contextul ajustării la standardele UE”, durata proiectului 2011-2014. Conducătorul proiectului: Țurcan Aurica, dr., conf. univ.

Executorii proiectului: Doga Valeriu, dr. hab., prof. univ.; Cara Oleg, dr., cercet. științific coordonator; Naval Elvira, dr., cercet. științific coordonator; Negru Ecaterina, drd., cercetător științific; Cristian Irina, cercetător științific; Vicol Snejana, cercetător științific; Guslicova Natalia, cercetător științific; Bîrcă Iulita, cercetător științific stagiar.

Obiectivele principale ale proiectului:

- Studierea problemelor ce țin de funcționarea sistemului statistic național în vederea identificării soluțiilor de accelerare a modernizării acestuia în corespundere cu cerințele societății în procesul de aliniere la standardele europene.
- Evaluarea statistică a dezvoltării economice durabile în contextul economiei bazate pe cunoaștere.
- Analiza economico-statistică în domeniile: educație, CDI, ca părți componente ale economiei bazate pe cunoaștere.
- Identificarea și ajustarea indicatorilor de eficiență pentru domeniile prioritare (educație, CDI) ale economiei bazate pe cunoaștere.
- Prognozarea statistico-economică a dezvoltării domeniilor prioritare ale economiei bazate pe cunoaștere.

Impactul științific, valoarea teoretică a proiectului:

1. A fost sistematizată informația privind eficiența și indicatorii eficienței economice în vederea evaluării eficientizării domeniilor prioritare ale economiei bazate pe cunoaștere.
2. S-a efectuat studiul experienței internaționale privind evaluarea statistică a componentei educație, cercetare-dezvoltare-inovare, precum și au fost identificate practicile internaționale privind evaluarea statistică a interacțiunii dintre educație-cercetare-industrie.
3. Au fost identificate principiile structurale ale sistemului statistic național în economia bazată pe cunoaștere. Au fost studiate și selectate modele economico-statistice de analiză a

influenței componente inovative asupra creșterii economice și propuse noi forme de observare statistică parțială.

4. Armonizarea statisticii naționale la standardele UE presupune necesitatea reformării acesteia în conformitate cu cerințele economiei bazate pe cunoaștere. Urmare a acestui fapt a fost stabilită modalitatea de perfecționare a evaluării statistice a cercetărilor științifice naționale, fiind utilizată clasificarea internațională conform manualului Frascati.

Valoarea aplicativă și impactul economic și social:

1. A fost efectuată modelarea statistico-matematică a proceselor în contextul influenței sectorului CDI și au fost identificate și utilizate metodele de prognozare statistico-economice a dezvoltării domeniilor prioritare ale economiei bazate pe cunoaștere.

2. Au fost organizate mese rotunde, inclusiv cu genericul „Oportunitățile implementării indicatorilor EUROSTAT pentru evaluarea statistică a științei și inovării”.

3. A fost elaborat conceptul privind reformarea statisticii în conformitate cu cerințele economiei bazate pe cunoaștere și, în acest context, a fost propusă o clasificare a specialităților științifice a personalului din cercetare, racordată la metodologia Eurostat și UNESCO (în conformitate cu manualul Frascati) care a fost utilizată la elaborarea Nomenclatorului specialităților științifice (aprobat la 01.12.2011 de CSSDT AȘM) și la elaborarea de CNAA a Nomenclatorului specialităților științifice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.199 din 13 martie 2013);

4. În conformitate cu cerințele economiei bazate pe cunoaștere, a fost elaborată observarea statistică; ancheta pentru observarea statistică parțială a activității inovative în sectorul agro-alimentar; ancheta privind situația cercetătorilor științifici deținători de grad științific; chestionarul privind situația tinerilor cercetători din RM și a fost efectuat sondajul pilot.

8) 11.817.08.28F Elaborarea bazelor conceptual-metodologice ale unei noi paradigme de creștere economică calitativă și durabilă, durata proiectului 2011-2014.

Director de proiect: Macari Vadim, dr., conf. cercet.;

Executorii proiectului: Cucirevii Vladimir, dr., conf. cercet., cercet. șt. coord.; Iațișin Tatiana, cercetător științific; Muravschi Alexandru, dr., conf. univ., cercet. șt. coord.; Ganea Victoria, cercet. șt. coord., dr., conf. univ.; Lupu Ilie, drd.

Obiectivele principale ale proiectului:

1. a argumenta necesitatea schimbării paradigmei de creștere economică a R. Moldova;
2. a elabora abordări teoretico-metodologice necesare trecerii Republicii Moldova de la paradigma actuală de creștere economică bazată, cu preponderență, pe consum, remitențe și

importuri, la una bazată, cu preponderență, pe producere, investiții, dezvoltarea științei, cunoștințe noi și performante, inovații, tehnologii avansate și transfer tehnologic, exporturi;

3. a cerceta esența și conținutul economic ale noii paradigme de creștere economică durabilă și calitativă;

4. a fundamenta principiile conceptual-metodologice de bază ale elaborării noii paradigme de creștere economică;

5. a analiza și evalua componentele noii paradigme de creștere economică a R. Moldova;

6. a cerceta anumite probleme stringente curente ale funcționalității, comportamentului și impactului componentelor noii paradigme și a identifica soluțiile respective;

7. a analiza și evalua rezultatele și problemele aplicării politicilor, mecanismelor și factorilor de creștere economică ai noii paradigme;

8. a cerceta politicile, mecanismele și factorii de creștere economică și a elabora recomandări în scopul amplificării impactului lor.

Rezumatul rezultatelor științifice teoretice:

1) Argumentarea necesității schimbării paradigmei de creștere economică a țării și realizarea anumitor abordări teoretico-metodologice noi.

2) Determinarea esenței și conținutului creșterii economice durabile și calitative, și ale noii paradigme.

3) Argumentarea a patru principii conceptual-metodologice de bază ale elaborării noii paradigme;

4) Analiza și evaluarea a patru componente ale noii paradigme (investițiile, sistemele „Cercetare-Inovare-Dezvoltare” din 6 țări, politica bugetar-fiscală și politica de dezvoltare națională regională).

5) Definirea și caracteristica competitivității ca fenomen economic și determinarea rolului său în asigurarea creșterii economice.

6) Determinarea rolului investițiilor ca factor major al formării și consolidării noii paradigme de creștere economică în R. Moldova.

7) Identificarea politicilor și mecanismelor competitivității ca factor de creștere economică.

8) Determinarea principiilor constituirii capitalului venture destinat finanțării proiectelor inovaționale.

Rezumatul rezultatelor științifice aplicative:

1) Metode și procedee științifico-aplicative de eficientizare a activității de cercetare științifică și științifico-inovațională.

2) Lărgirea bazei fiscale, diminuarea deficitului bugetar și perfecționarea politicilor cheltuielilor publice.

3) Propuneri pentru formarea și consolidarea unui sistem național de cercetare și inovare funcțional și eficient.

4) Propuneri de amplificare a fluxului de investiții eficiente în scopul modernizării și creșterii economice.

5) Metode și mecanisme de influență a politicii monetar-valutare asupra dezvoltării economice și elaborarea propunerilor de diminuare a inflației prin instrumente monetar-valutare.

6) Propuneri de:

- a) amplificare a impactului politicilor și mecanismelor competitivității ca factor de creștere economică;
- b) sporire a competitivității produselor autohtone pe piața comunitară europeană;
- c) perfecționare a politicilor investiționale cu impact asupra creșterii economice;
- d) amplificare a rolului sferei de cercetare și inovare prin finanțare;
- e) amplificare a impactului politicii monetar-creditare.

2.1.1.2. Proiectele de cercetări științifice aplicative

9) 06.411.067A „Elaborarea normativelor economice și a bazei actualizate de date informaționale pentru sectorul agro-alimentar”. Durata proiectului: 2006-2010. Conducătorul proiectului: Bajura Tudor, doctor habilitat în științe economice, prof. cercetător.

Executori: **Chilimar Sergiu**, m.c., doctor habilitat în științe agricole; **Patron Petru**, m.c., doctor habilitat în științe agricole; **Vasilașcu Ion**, doctor în economie; **Mladinoi Vasile**, doctor în științe economice, cercetător științific superior; **Scobioala Petru**, doctor în științe economice; **Ion Boaghii**, doctor în științe agricole; **Gandacova Svetlana**, c.ș.; **Dumbrăveanu Eugenia**, c.ș.; **Malîi Eugenia**, cercetător științific; **Graur Tatiana**, cercetător științific; **Volînciuc Cristina**, cercetător științific; **Popa Nicolae**, cercetător științific; **Turețchi Tatiana**, cercetător științific.

Obiectivul principal al proiectului rezidă în elaborarea tarifelor de costuri normate în agricultură.

Valoarea teoretică a proiectului constă în elaborarea tarifelor de costuri bazate pe abordări metodice moderne de calcul. De menționat, că în baza tarifelor de costuri, sunt calculate normativele veniturilor nete utilizate în cadrul asistenței financiare a statului pentru păturile social vulnerabile.

Valoarea practică, relevanța economică și socială a proiectului: elaborarea anuală a tarifelor de costuri bazate pe consumuri medii ponderate, economic și social, și argumentate pentru obținerea unui anumit nivel de fertilitate a solului (a animalelor). Tarifele sunt diferențiate pe forme de gospodărire, inclusiv: (i) gospodării corporative mari (mai mult de 25 ha); (ii) gospodării țărănești de fermier, SRL, alte tipuri de gospodării cu dimensiuni mijlocii (3-25 ha); (iii) gospodării țărănești de fermier cu dimensiuni mici (până la 3 ha); (iv) gospodăriile casnice auxiliare.

În total, în cadrul proiectului, în anii 2009-2013, au fost elaborate 5827 de tarife de costuri: ale serviciilor și de costuri ale produselor agricole, inclusiv: culturi cerealiere; culturi tehnice; furajere; legumicole și cartoful; fructe și pomușoare; produse animaliere etc. La elaborarea tarifelor de costuri au fost folosite prețuri actualizate ale mărfurilor industriale și de altă natură, utilizate în procesul de producție, precum și prețuri actualizate ale serviciilor obținute. Tarifele sunt publicate în Monitorul Oficial al RM.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare utilizează tarifele pentru prețurile argumentate de achiziții publice la produse agro-alimentare, pentru calcularea normativelor veniturilor nete etc. *Sectorul privat, inclusiv întreprinderile agricole* și cele de prelucrare a materiei prime agricole – pentru scopuri de planificare a businessului, încheierea contractelor de afaceri, stabilirea despăgubirilor în caz de calamități naturale etc. *Organele de administrare publică locală, instanțele judecătorești* etc. – pentru stabilirea cuantumului normat al venitului net, beneficiarilor potențiali de asistență socială, încheierea și/sau aprobarea (înregistrarea) contractelor de arendă, soluționarea litigiilor, luarea deciziilor manageriale argumentate etc.

10) 06.411.068A „Mecanisme și instrumente de dezvoltare durabilă în spațiul rural”, 2006-2010. Conducătorul proiectului Doga Valeriu, doctor habilitat, profesor universitar.

Executorii: Bajura Tudor, doctor habilitat în economie, conferențiar universitar; **Stratan Alexandru**, doctor habilitat , conferențiar universitar; **Mocanu Natalia**, doctor în economie; **Gandacova Svetlana; Graur Tatiana; Volînciuc Cristina.**

Obiectivele proiectului. Scopul proiectului constă în asigurarea unei dezvoltări durabile în mediul rural prin utilizarea unor mecanisme și instrumente de dezvoltare ajustate la condițiile autohtone. Realizarea acestui scop presupune atingerea următoarelor obiective generale:

- ✓ consolidarea capacităților comunitare de dezvoltare;
- ✓ asigurarea creșterii economiei rurale;
- ✓ formarea capacităților de dezvoltare umană și protecție socială a sătenilor, inclusiv reducerea sărăciei, inechității și excluziuni sociale;
- ✓ protecția și ameliorarea mediului natural.

Valoarea teoretică a proiectului . Semnificația cercetării constă în elaborarea conceptului de dezvoltare durabilă în spațiul rural bazat pe analiza situației actuale în activitatea sectorului agricol și consolidarea capacităților decizionale privind formarea structurilor organizatorice moderne în spațiul rural. Recomandările privind dezvoltarea sectorului agroalimentar și formarea structurilor organizatorice în spațiul rural în final se axează pe instrumentele elaborate și obținute ca rezultat al cercetării la crearea și proiectarea sistemelor integrate (mini clusterelor agroindustriale) în spațiul rural.

Valoarea practică, relevanța economică și socială a proiectului: în rezultatul investigațiilor s-au elaborat mecanisme și instrumente organizatorice privind integrarea pe verticală a agenților economici din sectorul agroalimentar, precum și înaintate propuneri concludente referitor la perfecționarea cadrului legislativ autohton din domeniul agroalimentar în vederea armonizării acestuia cu cel al UE; elaborată analiza SWOT a sistemului organizatoric autohton la Producția agricolă și Industria de prelucrare; elaborate proiecte de Chestionar pentru sondaj în activitatea întreprinderilor organizațiilor mici și mijlocii. Au fost elaborat și prezentat MAIA , ***proiectul de Lege privind formarea și funcționarea holdingurilor agroalimentare, care vor avea impact important asupra dezvoltării economiei sectorului agroalimentar.***

11) 08.817.08.009A „Cercetarea nivelului și condițiilor de trai a beneficiarilor de prestații sociale în Moldova”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducător de proiect: Rojco Anatolii, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Stremenovscaia Zoia; Vinogradova Valentina; Ciobanu Eleonora; Hristiuc Liubovi; Livițchi Oxana (cumul); Negruța Ala (cumul).

Scopul lucrării constă în elaborarea abordărilor metodologice de evaluare a politicii sociale și a recomandărilor în vederea aplicării lor. Realizarea acestui scop a favorizat soluționarea următoarelor obiective principale:

- ✓ elaborarea principiilor metodologice ale monitoringului bunăstării pensionarilor și a beneficiarilor de asistență socială;
- ✓ efectuarea analizei nivelului și condițiilor de trai ale pensionarilor și beneficiarilor de asistență socială în dependență de diferiți factori;
- ✓ identificarea celor mai acute probleme sociale ale pensionarilor și beneficiarilor de asistență socială și elaborarea recomandărilor pentru soluționarea lor.

Valoarea teoretică. Este elaborată asigurarea metodică și informațională a evaluării nivelului și condițiilor de trai ale gospodăriilor casnice cu copii. A fost elaborată tipologia gospodăriilor casnice cu copii și argumentată necesitatea de a efectua evaluarea nivelului și a condițiilor de trai ale copiilor, atât la nivel macro – bazate pe datele despre situația din țară în

general, precum și la nivel micro – după rezultatele cercetării bugetelor gospodăriilor casnice. A fost elaborat un model de simulare, care permite de a evalua impactul indemnizațiilor pentru copii asupra nivelului de sărăcie a gospodăriilor casnice cu copii.

Valoarea practică, relevanța economică și socială a proiectului: A fost efectuată analiza comparativă a nivelului protecției sociale a familiilor cu copii din Moldova și din alte țări. În funcție de tipul gospodăriilor casnice cu copii și a locului lor de reședință este efectuată analiza nivelului și structurii veniturilor disponibile, asigurarea lor cu locuință și comodități comunale, precum și cu mărfuri de folosință îndelungată. A fost realizată evaluarea nivelului de sărăcie a diferitelor tipuri de gospodării casnice cu copii. Au fost identificate cele mai acute probleme sociale ale gospodăriilor casnice cu copii și elaborate recomandări pentru soluționarea problemelor sociale ale familiilor cu copii în Moldova.

12) 08.817.08.010A “Evaluarea situației demografice în Republica Moldova și determinarea mărimilor admisibile a indicatorilor principali ai securității demografice”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducător de proiect: Savelieva Galina, dr.

Executorii proiectului: Gagauz Olga, dr., conf.univ.; Taragan Raisa; Tomceac Ana; Zaharov Svetlana; Cotelnic Vera; Marcova Inna; Popescu Ecaterina; Cescocova Nina; Vremiş Maria.

Scopul lucrării rezidă în determinarea modelului optim de dezvoltare demografică și asigurare a securității demografice, care ar corespunde rigorilor europene, ce ar putea fi aplicat în Republica Moldova.

Obiectivele principale fiind:

- ✓ stabilirea și argumentarea științifică a indicatorilor principali ce caracterizează situația demografică în Republica Moldova;
- ✓ elaborarea principiilor metodologice de evaluare și de monitorizare a situației demografice;
- ✓ analiza situației și a securității demografice în Republica Moldova în dependență de factorii de influență;
- ✓ identificarea problemelor eminente în domeniul asigurării securității demografice și elaborarea recomandărilor în vederea soluționării lor.

Semnificația teoretică a proiectului. Analiza modelului existent de dezvoltare demografică a RM, determinarea mecanismului de administrare și a factorilor ce condiționează dezvoltarea proceselor demografice. Precizarea și aprofundarea noțiunii de „securitate demografică” ca o categorie sintetică complexă latent, elaborarea abordărilor metodologice privind mecanismul de determinare a mărimilor admisibile ale indicatorilor importanți de

securitate demografică pentru Republica Moldova. Argumentarea metodelor de analiză și de proiectare a mărimilor admisibile a indicatorilor de securitate demografică prin utilizarea modelelor econometrice.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Elaborarea și argumentarea mecanismului de determinare a mărimilor admisibile a indicatorilor principali ai securității demografice în baza: modelelor de corelație și regresie; metoda de analiză retrospectivă și prospectivă a fenomenelor de natalitate și mortalitate, proiectarea numărului și structurii populației pentru 2009-2012 potrivit scenariilor reper și moderat pesimist. Elaborarea și argumentarea modelelor regresionale a indicatorilor importanți de securitate demografică. ***Elaborarea și prezentarea Ministerului Economiei a recomandărilor privind implementarea mecanismului; aplicarea modelelor elaborate și argumentarea mărimilor critice a celor mai semnificativi indicatori ce vizează securitatea demografică în Republica Moldova.***

13) 08.817.08.011A „Analiza și estimarea mediului de afaceri și climatului investițional”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducător de proiect: Aculai Elena, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Vinogradova Natalia, dr.; Fadeeva Irina, dr.; Bulgac Adela, drd.; Novac Alexandra, drd.; Maier Lidia, Timuș Andrei, drd.

Obiectivele proiectului: elaborarea unor recomandări privind metodica de evaluare a mediului de afaceri și climatului investițional; aprobarea lor; pregătirea propunerilor pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și climatului investițional din țară/ regiune în baza evaluării situației reale.

Valoarea teoretică. A fost elaborată o nouă abordare metodică de evaluare a mediului de afaceri, care poate fi utilizată la nivel național, regional, de sector sau ramură, ținându-se cont de specificul Republicii Moldova.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost precizată metodica de evaluare a mediului de afaceri din Moldova. Au fost organizate și realizate interviuri cu experții în scopul obținerii informației necesare pentru evaluarea mediului de afaceri din Moldova. A fost estimat mediul de afaceri din Republica Moldova și înaintate propuneri cu privire la îmbunătățirea mediului de afaceri și climatului investițional.

14) 08.817.08.013 A „Analiza spațiului concurențial în Republica Moldova”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducător de proiect: Timuș Angela, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Afteni Laura, drd.; Iordachi Victoria, drd.; Șeptelici Viorica, drd.; Gaitur Tatiana, drd.; Clipa Victoria, drd.; Maxim Ion, dr., conf.univ. (cumul); Chiriac Mirela, drd. (cumul).

Obiectivele proiectului: Scopul lucrării este de a stabili factorii ce determină crearea unui spațiu concurențial eficient în Republica Moldova; de a identifica deficiențele și provocările, distincțiile și realizările spațiului concurențial național și a recomanda soluții de depășire și consolidare a situației.

Rezumatul rezultatelor științifice teoretice: A fost studiată practica internațională și recomandările OSCE privind metodologia de diagnosticare a mediului concurențial pe o piață determinată. Au fost stabilite și argumentate științific metode și indicatori pertinenti în evaluarea mediului concurențial din Republica Moldova, stabilite și argumentate limitele de valori ale indicatorilor. A fost studiată legea în domeniul concurenței și recomandările UNICTAD ce vizează cadrul legal în domeniul concurenței, cadrul legal național în domeniul concurenței și au fost stabilite unele puncte forte ce pot fi aplicate în reglementarea concurenței pe piața națională, la stabilirea obiectivelor în elaborarea politicii naționale în domeniul protecției concurenței.

Valoarea aplicativă, relevanța economică și socială. Asigurarea metodologică științific fundamentată în proiect se recomandă pentru aplicare *la elaborarea regulamentului privind modul de analiză și estimare a pieței, care ar include indicatori de evaluare și criterii de determinare a mediului concurențial pe piață în conformitate cu bunele practici internaționale.*

Elaborarea unor studii privind mediul concurențial pe piața de asigurări, piața registratorilor independenți, piața organizațiilor de microfinanțare, piața cărnii de pasăre. În baza studiilor au fost elaborate concluzii privind structura piețelor și recomandări ce pot fi aplicate în procesul decizional al ANPC.

15) 08.817.08.014A „Estimarea cantitativă a factorilor de influență asupra inflației în Republica Moldova”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducătorul proiectului: Cociug Victoria, dr., conf.univ.

Executorii: Luchian Ivan, dr., conf. univ.; Fala Alexandru, drd.; Gaitur Tatiana, drd.; Timofei Olga, drd., Fabian Ecaterina, drd.

Scopul proiectului: determinarea unui model, realist și clar, de estimare cantitativă a impactului factorilor de influență asupra inflației aplicabilă pentru Republica Moldova.

Valoarea teoretică. Identificarea și argumentarea factorilor de influență a inflației prin prisma metodologiei aplicate în Republica Moldova. Identificarea unui model de calculare a inflației bazate pe teoria monetară și modele realizate prin tehnici de cointegrare, în bunelor practice analizate (țările UE, vecine, CSI).

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Elaborarea unui model econometric de estimare cantitativă a factorilor de influență asupra inflației în Republica Moldova, validarea și testarea lui. Elaborarea unor recomandări cu privire la strategiile de politică monetară în condițiile țintirii directe a inflației.

16) 08.817.08.016A „Racordarea sistemului statistic în domeniul științei la cerințele europene”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducătorul proiectului: Țurcan Aurica, dr., conf.univ.

Executorii: Gribincea Alexandru, dr. hab., prof.; Cuciureanu Gheorghe, dr.; Bujor Tatiana, dr., Roșca Petru, dr. hab., prof.; Alexeev Svetlana, dr.

Obiectivele proiectului: determinarea complexului de indicatori statistici, care ar reflecta rezultatele cercetării, inovării și transferului tehnologic în Republica Moldova; obținerea datelor statistice prin realizarea anchetei statistice asupra științei și inovării.

Valoarea teoretică. Au fost precizate și dezvoltate noțiuni ce țin de domeniul activității științifice. A fost argumentată necesitatea armonizării formelor și rapoartelor statistice naționale în domeniul activității de cercetare-dezvoltare și activității de doctorat și postdoctorat la standardele europene și în baza Manualului Frascati.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost elaborat un proiect de formă statistică privind activitatea de cercetare-dezvoltare și privind activitatea de doctorat și postdoctorat, elaborate propuneri privind notele metodologice pentru completarea chestionarelor statistice elaborate. Formele statistice elaborate au fost testate în baza unei cercetări-pilot, pentru a studia în ce măsură acestea reflectă situația în sfera științei și inovării, asigură comparabilitate cu standarde internaționale și pot fi utilizate în procesul de administrare la diferite nivele și în diferite sectoare.

17) 09.817.08.006A „Proгноzarea și monitorizarea indicatorilor macroeconomici ai Republicii Moldova”, Durata proiectului: 2009-2010. Conducător de proiect: Ganciuov Valentina, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Olărescu Zaharia, c.ș.; Morozniuc Ion; Akimova Zoia; Colesnicova Tatiana, drd.; Naval Elvira, dr., conf. cercet.; Toacă Zinaida, drd.; Tolocico Liliana.

Obiectivele proiectului: analiza și evaluarea situației social-economice actuale, revelarea celor mai eficiente direcții ale politicilor economice care condiționează dezvoltarea durabilă a economiei țării. Elaborarea modelului econometric, a scenariilor de prognoză ale dezvoltării

social-economice a republicii pe termen mediu și a balanțelor interramurale natural-valorice (BIR NV) de prognoză ca model de simulare a dezvoltării economiei naționale.

Valoarea teoretică. A fost argumentat și perfecționat modelul macroeconomic de simulare a dezvoltării social-economice în raport cu condițiile actuale ale țării.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost efectuată analiza-diagnostic a dezvoltării social-economice a R. Moldova până la finele anului 2010. A fost perfecționat și adaptat modelul macroeconomic la specificul anului de raport. Anual, au fost elaborate două prognoze ale indicatorilor macroeconomici pe termen scurt: una intermediară și alta finală. A fost elaborată prognoza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2010-2013; au fost elaborate scenarii de prognoză a indicatorilor macroeconomici pe termen mediu în baza modelelor macroeconomice; a fost calculată și formată o bază de date cu indicatori într-un an de bază (1989-2010). Elaborările și recomandările sunt prezentate Ministerului Economiei pentru a fi utilizate în procesul luării deciziilor.

18) 09.817.08.007A „Evaluarea riscurilor și prognozarea dezvoltării durabile a sectorului agroalimentar în contextul asigurării securității alimentare a țării”, Durata proiectului: 2009-2010. Conducător de proiect: Moroz Victor, doctor în economie.

Executori: Moroz Victor, dr., conf. Bajura Tudor, dr.hab.; Ignat Anatol, drd.

Obiectivele proiectului: Analiza tendințelor de dezvoltare a sectorului agricol, a structurii producției agricole și a impactului asupra securității alimentare. Identificarea indicatorilor de competitivitate a agriculturii specifici pentru Republica Moldova și a domeniilor prioritare pentru securitatea alimentară pe termen scurt, mediu și lung. Analiza aspectelor instituționale de asigurare a securității alimentare în perioada de preaderare a Republicii Moldova la UE.

Valoarea teoretică. În cadrul proiectului au fost abordate problemele metodice privind evaluarea riscurilor. A fost identificat și testat un set de indicatorii de vulnerabilitate, sistematizată experiența de elaborare și implementare a politicilor de preaderare în țările Uniunii Europene nou aderate.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost evaluat impactul riscurilor naturale și a celor conexe asupra sectorului agrar în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova. A fost elaborată concepția atenuării riscurilor și asigurării securității alimentare a Republicii Moldova în conformitate cu Complexul de măsuri comune pentru sporirea securității alimentare a statelor-membre ale CSI. Au fost analizate tendințele macroeconomice de dezvoltare și potențialul Bio-climatic al Republicii Moldova în comparație cu alte țări. A fost efectuată analiza performanțelor agriculturii și a comerțului agro-alimentar al Republicii Moldova în aspect regional și elaborat proiectul strategiei securității alimentare a țării.

Rezultatele au fost prezentate Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și alte instituții specializate în problematica prevenirii și atenuării riscurilor, adaptării sistemelor socio-economice la fenomenele adverse și redresării consecințelor negative ale acestora.

19) 09.817.08.001A „Evoluția social-demografică a populației apte de muncă și impactul ei asupra dezvoltării social-economice a Republicii Moldova”, Durata proiectului: 2009-2010. Conducătorul proiectului: Paladi Gheorghe, acad.

Executorii: Gagauz Olga, dr. în sociologie, conf. cercet.; Buciuceanu-Vrabie Mariana, dr. în sociologie; Corcodel Diana, dr. în medicină; Gașper Lucia, dr. în psihologie, Gâlca Boris, dr. în medicină; Rustanovici Ludmila, cercetător științific; Sînchevici Inga, magistrul în sociologie, cercetător științific; Tăutu Ludmila, cercetător științific stagiar.

Obiectivele principale ale proiectului:

- Analiza retrospectivă a evoluției structurii pe vârste a populației, elaborarea prognozei demografice până în anul 2050;
- analiza transversală și longitudinală a nupțialității, natalității și fertilității, proiectarea evoluției natalității populației pe un termen scurt și mediu (anii 2020-2050);
- evidențierea problemelor sociale și medico-demografice ale sănătății reproductive (avortul, sterilitatea etc.);
- studierea mortalității la populația aptă de muncă după cauze de deces, analiza diferențiată a mortalității în funcție de vârstă, sex și mediu în profil teritorial-administrativ;
- analiza morbidității populației apte de muncă și a factorilor determinanți;
- cercetarea stereotipurilor și a reprezentărilor sociale la diferite grupuri sociale și de vârstă referitor la migrația de muncă, descrierea particularităților psihologice ale identității personale și sociale la migranții de muncă.

Rezultatele obținute:

A fost realizată evaluarea socio-demografică de sinteză a modificării structurii pe vârste a populației, inclusiv în vârstă aptă de muncă, determinate particularitățile distribuirii populației economic active în condițiile relațiilor de piață, structura socio-demografică a potențialului de muncă, efectele demografice și socio-economice ale migrației de muncă, impactul acesteia asupra stabilității fondurilor sociale, precum și problemele asigurării securității sociale a migranților de muncă. Au fost evaluate tendințele și particularitățile pieței muncii în RM, condițiile de muncă și oportunitățile de integrare în câmpul muncii a tinerilor și a femeilor cu copii.

Au fost elaborate trei serii ale prognozei populației RM: 2006-2025, 2006-2051; 2009-2050. Prognoza demografică (2009-2050) a servit ca bază pentru elaborarea Programului național strategic în domeniul securității demografice a RM (2011-2025).

A fost realizat studiul socio-demografic „Îmbătrânirea populației în Republica Moldova: consecințe economice și sociale”, fiind evidențiate particularitățile procesului de îmbătrânire a populației în RM, inclusiv în profil teritorial; au fost evidențiate particularitățile evoluției speranței de viață a populației în vârstă aptă de muncă pentru anii 1965-2010, inclusiv diferențierea mortalității acestui contingent al populației în profil administrativ-teritorial.

În baza studiilor sociologice „Probleme socio-demografice ale funcționării familiei la etapa contemporană” (eșantionul reprezentativ la nivel național, 1280 de respondenți) și „Comportamentul reproductiv al femeilor din mun. Chișinău: caracteristici și factori determinanți” (eșantionul – 600 de respondenți), a fost evidențiat impactul factorilor demografici, economici și sociali asupra comportamentului reproductiv al familiilor; particularitățile funcționării familiei în condițiile instabilității sociale; stabilite ce condiționează natalitatea scăzută în mun. Chișinău, elaborate propuneri ce țin de stimularea natalității; atitudinile populației cu privire la politici sociale în domeniul protecției familiei și copilului etc.

În baza datelor empirice (studiul sociologic „Atitudinea tinerilor față de propria lor sănătate”, eșantionul de 300 de respondenți), au fost evidențiate cunoștințele, atitudinile și percepțiile tinerilor privind modul de viață sănătos, comportamentul de autoprotejare a sănătății, elaborate recomandări practice de ameliorare a situației în acest domeniu.

La compartimentul „Morbiditatea populației în vârstă aptă de muncă” s-a evaluat dinamica prevalenței morbidității în baza datelor adresabilității populației, s-au determinat particularitățile structurii morbidității populației în profil teritorial, influența migrației asupra indicatorilor de sănătate.

S-a elaborat Cartea Verde a populației în Republica Moldova (în comun cu specialiști din ASEM), în baza deciziei Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare, care prezintă o radiografiere a situației demografice în Republica Moldova și propune unele soluții de ameliorare a acesteia.

Impactul științific și valoarea teoretică:

Evoluția proceselor demografice în Republica Moldova a fost interpretată în baza abordării instituționale, tranziției epidemiologice, teoriei privind a doua tranziție demografică. A fost elaborat modelul de dezvoltare demografică a Republicii Moldova, evidențiate mecanismele comune ale evoluției populației pentru țările europene și specificul acestora la nivel național, evaluat impactul structurii demografice asupra dezvoltării socio-economice durabile, determinată interconexiunea factorilor instituționali în reproducerea populației.

Valoarea aplicativă. În baza reflecției științifice a evoluției proceselor demografice în RM, cercetărilor socio-demografice și prognozei demografice s-au elaborat conceptul securității demografice a Republicii Moldova, principiile metodologice ale monitorizării politicilor în domeniul populației, propuneri științifice argumentate pentru Programul național strategic în domeniul securității demografice în RM ce țin de atenuarea consecințelor nefavorabile ale reducerii natalității, îmbătrânirii populației și migrației în masă.

20) 10.817.08.03A "Estimarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra sărăciei familiilor beneficiare de aceste prestații". Durata proiectului: 2010. Conducătorul proiectului: Rojco Anatolii, doctor în științe economice, conf. cercet.

Executori: Ciobanu Eleonora; Furtuna Svetlana (0,5); Hristiuc Liubovi; Livițchi Oxana (0,5); Negruța Ala (0,5); Stremenovskaia Zoia; Vinogradova Valentina.

Obiectivele proiectului: a) elaborarea abordărilor metodologice pentru evaluarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv ajutorul social asupra reducerii sărăciei gospodăriilor casnice, precum și pentru evaluarea nivelului și condițiilor de trai ale gospodăriilor casnice sărace, care primesc aceste prestații sociale; b) elaborarea recomandărilor în vederea reducerii sărăciei gospodăriilor casnice beneficiare de prestații sociale, inclusiv ajutorul social.

Valoarea teoretică. Este elaborată metodologia de estimare a impactului plăților sociale asupra reducerii sărăciei familiilor vulnerabile (în baza metodelor de modelare simulativă). Ținând cont de experiența mondială, a fost elaborată o abordare conceptuală nouă pentru Moldova a identificării și evaluării sărăciei gospodăriilor casnice. Este vorba despre utilizarea concepției de sărăcie relativă și a metodei deprivării la măsurarea sărăciei în Moldova. Cercetări de acest fel în Moldova, până în prezent, nu s-au realizat. Astfel de lucrări sunt relativ puține și în întreaga lume.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost efectuată evaluarea cantitativă a impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra reducerii sărăciei gospodăriilor casnice, care le primesc, în Moldova. Cu utilizarea acestor indicatori a fost efectuată analiza nivelului și condițiilor de trai a gospodăriilor casnice sărace care primesc: prestații sociale în general; pensii; indemnizații pentru copii; compensații pentru achitarea serviciilor locativ-comunale; ajutor social. Sunt elaborate Recomandările în vederea reducerii sărăciei gospodăriilor casnice beneficiare de prestații sociale, inclusiv ajutorul social. Rezultatele cercetării sunt prezentate Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei pentru utilizarea lor în scopurile perfecționării politicii sociale față de gospodăriile casnice, care primesc prestații sociale.

21) 10.817.08.04A „Identificarea problemelor principale ale IMM din Moldova și elaborarea materialelor metodice pentru crearea și dezvoltarea clusterelor”. Durata proiectului: 2010. Conducătorul proiectului: Aculai Elena, doctor în economie, conferențiar cercetător.

Executori: Vinogradova Natalia, doctor în economie; Novac Alexandra; Bulgac Adela; Clipa Victoria; Maier Lidia.

Obiectivele proiectului: Identificarea problemelor principale cu care se confruntă întreprinderile mici și mijlocii în RM la etapa actuală. Elaborarea materialelor metodice necesare creării și dezvoltării clusterelor IMM în Moldova.

Valoarea teoretică. În lucrările savanților moldoveni, până în prezent, problemele creării clusterelor sunt slab examinate. În proiect sunt generalizate aspectele teoretice și analizate cele metodice ale dezvoltării clusterelor (cu accent pe clusterelor cu participarea IMM-urilor), sunt argumentate și elaborate propuneri privind problemele cheie ale politicii de creare și dezvoltare a clusterelor IMM în Republica Moldova.

Rezultatele cercetării în continuare pot fi utilizate la generalizarea experienței de creare și dezvoltare a clusterelor în diferite grupe de țări, precum și la analiza specificului acestui proces în țările cu economia în curs de dezvoltare.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Formularea recomandărilor pentru elaborarea politicii de stat de creare și dezvoltare a clusterelor cu participarea IMM în Moldova, care includ un set de acțiuni concrete și etapele necesare pentru elaborarea și realizarea politicii; elaborarea materialelor metodice, orientate spre susținerea creării și dezvoltării clusterelor, inclusiv întocmirea „hărții clusterelor”. În afară de aceasta, rezultatele aplicative includ identificarea problemelor principale ale sectorului IMM și mediului de afaceri în baza efectuării a două sondaje cu antreprenorii. Există Certificat de implementare, eliberat de Ministerul Economiei al Republicii Moldova. Parțial, rezultatele principale ale proiectului au fost prezentate la două evenimente, organizate de către Ministerul Economiei.

22) 10.817.08.05A „Modelarea nivelului de securitate demografică în Republica Moldova”. Durata proiectului: 2010. Conducător de proiect: Savelieva Galina, doctor în economie.

Executori: Cotelnic Vera; Taragan Raisa; Tomceac Ana; Zaharov Svetlana; Savelieva Galina, dr., (0,5); Gagauz Olga, dr., (0,5); Cesnocova Nina (0,5); Lupan Margarita (0,5); Vremiş Maria (0,5).

Obiectivele proiectului: Legitățile cantitative și metodele de evaluare a impactului politicilor demo-socio-economice asupra securității demografice în baza modelării indicatorilor de securitate demografică.

Valoarea teoretică. S-au determinat și argumentat abordările metodologice privind mecanismul de evaluare cantitativă a proceselor demo-socio-economice ce influențează asupra securității demografice sub aspect teritorial, s-a determinat noțiunea de „deprivare”. S-au elaborat modelele regresionale multifactoriale, precum și modelul indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD), potrivit căruia teritoriile republicii au fost ranjate în conformitate cu nivelul real al securității demografice. S-au evidențiat avantajele și atractivitatea utilizării modelelor econometrice pentru evaluarea securității demografice în RM. S-au elaborat recomandările argumentate științific privind îmbunătățirea situației demografice în RM în profil teritorial. Asemenea cercetări în domeniul demografiei se realizează în Moldova pentru primă dată.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. S-a efectuat analiza impactului politicilor demo-socio-economice, s-au evidențiat teritoriile cele mai afectate de riscurile socio-demografice. S-au identificat criteriile și indicatorii adecvați pentru estimarea securității demografice sub aspect teritorial. S-a determinat mecanismul de calculare a indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD) și modelul acestuia, s-a efectuat ranjarea teritoriilor potrivit IITSD. S-au elaborat recomandări privind îmbunătățirea situației demografice în profil teritorial în RM. Rezultatele vor fi utilizate pentru estimarea situației demografice, elaborarea politicilor socio-economice științific argumentate, distribuirea eficientă a mijloacelor financiare prevăzute pentru aceste scopuri. Semnificația practică se confirmă prin Certificatul de implementare a rezultatelor cercetărilor, scr. MMPSF nr.13/2272 din 01.12.2010.

Anii 2011-2013

23) 11.817.08.29A „Perfecționarea politicii de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii și consolidarea parteneriatului între business și organele administrației publice, Durata proiectului: 2011-2013. Director de proiect: Aculai Elena, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Vinogradova Natalia, dr., conf. cercet.; Percinschi Natalia, dr., conf. cercet.; Timuș Angela, dr., conf. cercet.; Novac Alexandra; Maier Lidia; Clipa Victoria.

Obiectivele proiectului: În scopul sporirii competitivității IMM prin intermediul perfecționării politicii de dezvoltare a antreprenorialului în Moldova, în cadrul proiectului se preconizează realizarea următoarelor obiective:

1. Analiza situației în sectorul IMM, identificarea principalelor bariere cu care se confruntă antreprenorii, elaborarea propunerilor pentru reducerea influenței negative a acestora.

2. Cercetarea teoretică a categoriei parteneriatului dintre business și organele administrației publice (OAP), esența și rolul acestuia în economia de piață modernă; elucidarea specificului parteneriatului în țările cu economia în tranziție.

3. Analiza dezvoltării parteneriatului dintre business și OAP în Moldova și în străinătate, a formelor și tipurilor acestuia, după cum urmează:

i. dialogul permanent dintre IMM și OAP, consolidarea acestui dialog la diferite nivele de administrare;

ii. parteneriatul social dintre IMM și OAP, dezvoltarea responsabilității sociale a antreprenorilor;

iii. parteneriatul public-privat cu participarea IMM, identificarea factorilor stimulatori și a obstacolelor în dezvoltarea acestuia;

iv. parteneriatul dintre business, stat și instituțiile de cercetări științifice/universități.

4. Elaborarea recomandărilor, mecanismelor și măsurilor, orientate spre consolidarea tuturor tipurilor și formelor de parteneriat, în vederea perfecționării politicii de dezvoltare a IMM. Participarea la elaborarea proiectelor de acte normativ-juridice.

Relevanța rezultatelor: Identificate principalele bariere în dezvoltarea IMM-urilor în RM; Studierea și generalizarea principalelor caracteristici ale responsabilității sociale a IMM-urilor, a formele parteneriatului social dintre stat, mediul de afaceri și sectorul necomercial. Elaborarea unei noi abordări de analize a sectorului IMM și aplicarea parțială a acesteia, în baza evaluării contribuției acesteia la dezvoltarea social-economică a țării. Au fost analizate procesele de instituire a parteneriatului public-privat, identificați factorii și propuse direcțiile de dezvoltare a acestuia. Au fost analizate unele aspecte ale dezvoltării incubatoarelor, în special activitatea incubatorului de inovare în cadrul AȘM și relevanța creării business-incubatoarelor în cadrul universităților. A fost elaborat „portretul” model al antreprenorului din sectorul businessului mic. Până în prezent, în RM, un astfel de portret multiaspectual al antreprenorului mic nu a fost elaborat.

Aplicabilitatea, impactul și relevanța rezultatelor: Elaborarea recomandărilor metodice de evaluare a mediului de afaceri, evaluarea cantitativă a tendințelor în mediul de afaceri în Republica Moldova în baza chestionării antreprenorilor. Elaborarea propunerilor de perfecționare a politicii de susținere a IMM-urilor, în special ce se referă la direcțiile prioritare și mecanismele de susținere a IMM-urilor. Participarea la argumentarea elaborării proiectului Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020.

Rezultatele vor avea un impact benefic asupra studierii în continuare a rolului și contribuției IMM-urilor la dezvoltarea economică a țării, identificării problemelor cheie în dezvoltarea mediului de afaceri, cercetării relațiilor privind parteneriatul social între IMM-uri și OAP, precum și responsabilitatea socială a IMM-urilor. O parte din rezultatele, obținute în cadrul proiectului au fost prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020.

Implementarea rezultatelor cercetării va fi asigurată prin utilizarea acestora de către colaboratorii Ministerului Economiei al RM în argumentarea politicii de dezvoltare a mediului de afaceri. Rezultatele cercetării vor avea impact, în primul rând, asupra perfecționării politicii de stat de susținere a businessului. În afară de aceasta, ele sunt menite pentru utilizare în activitatea asociațiilor de afaceri, precum și pot să fie utilizate în activitatea didactică.

24) 11.817.08.30A „Elaborarea tarifelor actualizate de costuri și a altor normative economice pentru sectorul agroalimentar”, Durata proiectului: 2011-2014. Conducătorul proiectului: Bajura Tudor, dr. hab., prof. cercet.

Executorii proiectului: Bajura Tudor, doctor habilitat în științe economice, profesor; Ion Vasiлаșcu, cercetător științific coordonator, doctor în științe economice; Eugenia Dumbrăveanu, cercetător științific, economist, MAIA; Eugenia Malîi, cercetător științific; Vasile Mladinoi, cercetător științific superior, doctor în științe economice; Petru Scobioala, cercetător științific superior, doctor în științe economice; Svetlana Gandacova, cercetător științific, economist; Tatiana Graur, cercetător științific; Cristina Volînciuc, cercetător științific stagiar, economist; Nicolae Popa, cercetător științific stagiar; Tatiana Turețchi, cercetător științific stagiar; Olga Habașescu, cercetător științific stagiar.

Scopul principal al proiectului îl constituie determinarea corectă, științific argumentată atât a tarifelor de costuri de producție (de prestare a serviciilor) în sectorul agrar, cât și elaborarea normativelor veniturilor nete pentru gospodăriile țărănești cu dimensiuni mici, precum și pentru gospodăriile casnice auxiliare cu publicarea ulterioară în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (conform Hotărârii Guvernului nr.514 din 10 mai 2007).

Obiectivele proiectului:

- a. selectarea și clasificarea produselor și serviciilor agricole înaintate spre tarificare;
- b. definitivarea structurii cheltuielilor pe fiecare poziție aparte;
- c. argumentarea metodicii de calculare a cheltuielilor de producție (de prestare a serviciilor);
- d. selectarea și acumularea informației privind calculul tarifelor de cheltuieli și a altor baze informaționale;

e. aprobarea rezultatelor obținute și ajustarea lor către condițiile specifice ale diferitor forme organizatorice din sectorul agro-alimentar.

Valoarea teoretică constă în identificarea și determinarea științific argumentată, conform tehnologiilor aplicate, a costurilor bănești actualizate ale serviciilor și produselor agricole, precum și normativelor veniturilor nete cu scopul optimizării atât a direcțiilor principale de activitate agricolă pe zonele geografice ale republicii, cât și raționalizării cheltuielilor publice, orientate spre asistența socială în spațiul rural.

Valoarea practică a proiectului este elaborarea și publicarea Ghidului practic al fermierului cu descifrarea detaliată a elementelor principale de costuri, exprimate în unități bănești și unități naturale, adecvate perioadelor respective de producție, menirea cărora este de a servi drept bază luării deciziilor practice privind volumul și structura producției agricole la nivel de firmă.

Relevanța economică și socială constă în reglementarea prin aplicarea mecanismelor pur economice ale procesului de producție în sectorul agrar, care prestează locuri de muncă pentru mai mult de 1/3 din numărul total al persoanelor, ocupate în economia națională, cu scopul utilizării cât mai eficiente a tuturor factorilor de producție, inclusiv a potențialului uman.

25) 11.817.08.31A „Elaborarea politicilor economice de dezvoltare a sectorului agroalimentar în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova”, Durata proiectului: 2011-2014. Conducătorul proiectului: Victor Moroz, dr., conf. cercet.

Executorii: Moroz Victor, dr., c.ș.c.; Stratan Alexandru, dr.hab., prof. c.ș.p.; Poisic Mihail, dr., conf. c.ș.c.; Ignat Anatolie, dr., c.ș.; Lucașenco Eugenia, drd., c.ș.; Condrea Elena, c.ș.; Iațco Iulia, c.ș.st.

Obiectivele proiectului:

- Evaluarea procesului de modernizare a agriculturii;
- Evaluarea procesului de restructurare și modernizare a sectoarelor de procesare și de marketing ale produselor agricole, integrate prin formarea și consolidarea filierelor agro-alimentare;
- Elaborarea politicilor de dezvoltare dinamică a producției agro-alimentare autohtone necesare pentru asigurarea independenței alimentare a Republicii Moldova;
- Elaborarea politicilor și recomandărilor de atenuare a riscurilor naturale și economice în sectorul agro-alimentar al Republicii Moldova.

În cadrul proiectului au fost obținute următoarele **rezultate:**

- A fost efectuată analiza transformărilor în sectorul agro-alimentar al Republicii Moldova, inclusiv caracteristicile specifice ale sistemului actual agricol, riscurile asociate cu acesta, impactul migrației și urbanizării asupra spațiului rural;
- Au fost elaborate propuneri și recomandări ce țin de transferarea politicilor de modernizare a sectorului agro-alimentar;
- A fost elaborat și înaintat pentru discuție proiectul de concept al Strategiei Republicii Moldova privind asigurarea securității alimentare a țării, în cadrul căruia a fost efectuată analiza și evaluarea nivelului securității alimentare a Republicii Moldova;
- Au fost identificate problemele și oportunitățile procesului de transformare a materiei prime agricole în produse finite, precum și a comercializării acestor produse pe piețele interne și externe;
- Au fost elaborate propuneri și recomandări orientate spre dezvoltarea durabilă a sistemelor de producție agro-alimentare locale ca bază pentru asigurarea independenței alimentare a Republicii Moldova;
- Au fost studiate particularitățile dezvoltării sistemelor agro-alimentare locale, specializate în produse lactate și au fost elaborate propuneri și recomandări pentru producerea și comercializarea acestor produse;
- A fost studiată experiența mai multor țări și în special aspectele economice în implementarea tehnologiilor conservative de lucrare a solului, precum și oportunitățile de implementare a acestora în Republica Moldova;
- În urma implementării rezultatelor obținute în cadrul proiectului, au fost întreprinse măsuri privind consolidarea terenurilor agricole susținute financiar de către Agenția pentru Intervenții și plăți în Agricultură (AIPA) a MAIA;
- A fost evaluat nivelul de armonizare a cadrului legislativ autohton, ce reglementează dezvoltarea sectorului agro-alimentar și siguranța alimentară, cu directivele și regulamentele corespunzătoare ale UE;
- În baza rezultatelor obținute în cadrul proiectului a fost înaintată cu succes aplicarea la Programul Cadru 7 (PC7) în urma căreia INCE a fost acceptat ca partener în proiectul AGRICISTRATE „Exploring the potential for agricultural and biomass trade in the Commonwealth of Independent States”, lansat în ianuarie 2014;
- Propunerile și recomandările elaborate în cadrul proiectului au fost utilizate în activitatea grupelor de lucru formate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Impactul socio-economic și științific al rezultatelor obținute este reflectat prin fortificarea instituțională a sistemului de securitate și siguranță alimentară al Republicii Moldova, reducerea

disparităților din cadrul lanțului agro-alimentar, sporirea competitivității sectorului agro-alimentar autohton, îmbunătățirea accesului fizic și economic al populației la produse alimentare sigure și calitative, și crearea premiselor pentru un mod de viață sănătos.

Prin intermediul lucrărilor publicate în cadrul proiectului a fost încurajată cooperarea și asocierea exploatațiilor agricole în conformitate cu principiile dezvoltării durabile, a fost promovată ideea de stimulare a formării grupurilor de producători, de creștere a adaptabilității fermelor la condițiile de piață, cerințele de mediu și riscurile naturale.

26) 11.817.08.35A „Proгноzarea și monitorizarea indicatorilor macroeconomici ai Republicii Moldova”. Durata proiectului: 2011-2013. Conducătorul proiectului: Chistruga Marcel, dr. ec., cercet. st. sup.; Toacă Zinovia, dr. ec., cercet. st.

Executorii proiectului: Fală Alexandru, cercet. st.; Olărescu Zaharia, cercet. st.; Morozniuc Ion, cercet. st.; Toacă Zinovia, dr. ec., cercet. st.; Tolocico Lilia, cercet. st.

Obiectivele principale ale cercetării: analiza schimbărilor structurale și a factorilor de influență în economia națională în perioada de tranziție la economia de piață, identificarea tendințelor predominante în evoluția social-economică a Republicii Moldova, studierea și generalizarea experienței practicii internaționale de elaborare a modelelor macroeconomice, elaborarea unui model similar adaptat la specificul economiei naționale și a schemei generale a modelului, analiza sistemică a acestuia, evidențierea ierarhiei relațiilor de tipul „cauză-efect” și a mecanismelor de reglare, evidențierea blocurilor cu ecuații recursive și cu ecuații simultane în scopul determinării metodei de estimare a regresiilor; aplicarea modelului econometric, în baza informației statistice, la elaborarea prognozelor economice.

Impactul științific, valoarea teoretică a proiectului:

- ✓ elaborarea unui model macroeconomic, obținut în urma analizei situației economice a țării și, ținând cont de practica internațională, de elaborare a modelelor similare;
- ✓ includerea în model, în calitate de factori exogeni, a factorilor externi, exprimați prin indicatori economici mondiali;
- ✓ determinarea influenței remiterilor asupra consumului privat, importului și a evoluției principalelor sectoare ale economiei;
- ✓ cercetarea separată a exportului de produse alimentare, ceea ce ar permite elaborarea unor scenarii ce determină influența acestui sector asupra evoluției economice;
- ✓ cercetarea sistemică a modelului și evidențierea mecanismelor de reglare a economiei naționale;

Valoarea aplicativă și impactul economic și social:

- ✓ elaborarea scenariilor de evoluție a economiei naționale în funcție de modificarea ipotezelor prognozei.
- ✓ realizarea simulărilor ce determină influența cheltuielilor bugetare asupra evoluției PIB-ului.
- ✓ Calcularea PIB-ului potențial.

27) 11.817.08.32A „Determinarea metodelor și modelelor de măsurare multidimensională a impactului îmbătrânirii demografice asupra diferitor tipuri de variabile economice și sociale”, Durata proiectului: 2011-2014. Director de proiect: Savelieva Galina, doctor în științe economice, conf. cercet.

Executorii proiectului: Taragan Raisa, cercetător științific; Tomceac Ana, cercetător științific; Cotelnic Vera, cercetător științific; Zaharov Svetlana, cercetător științific; Popovici Margarita, cercetător științific; Savelieva Galina, doctor în științe economice, cercetător științific coordonator; Gagauz Olga, doctor în științe sociologice, cercetător științific coordonator; Vremiş Maria, cercetător științific; Cesnocova Nina, cercetător științific; Triboi Silvia, cercetător științific stagiar; Rotaru Larisa, cercetător științific; Tăutu Ludmila, cercetător științific.

Obiectivele proiectului:

1. Determinarea și argumentarea setului de indicatori necesari pentru monitorizarea schimbărilor structurii populației produse din procesul îmbătrânirii și evaluarea cantitativă a impactului îmbătrânirii asupra dezvoltării socio-economice pentru asigurarea securității economice, inclusiv și a securității demografice în Republica Moldova.
2. Determinarea și argumentarea nivelului de securitate demografică în baza Indicatorului Integral Teritorial de Securitate Demografică în aspect teritorial și a mărimilor admisibile a unor indicatori principali ai securității demografice.
3. Evaluarea principalelor implicații economice și sociale induse de procesul de îmbătrânire asupra politicilor de protecție socială și ocuparea forței de muncă care se vor accentua în următoarele decenii.
4. Evaluarea impactului procesului de îmbătrânire asupra unor variabile economice și sociale și argumentarea reorientării politicilor respective în contextul îmbătrânirii continue, având ca scop asigurarea dezvoltării socio-economice durabile și securității demografice a țării.

Valoarea teoretică a rezultatelor științifice:

În cadrul cercetărilor au fost obținute următoarele rezultate:

- s-a determinat și argumentat sistemul indicatorilor de evaluare a impactului îmbătrânirii populației asupra dezvoltării socio-economice, inclusiv s-au elaborat 17 indicatorii noi și cuantumul pragului de îmbătrânire pentru Republica Moldova;

- s-a determinat interdependența dintre îmbătrânirea demografică, unele politici sociale, creșterea economică și ocuparea forței de muncă;

- s-au reactualizat unii indicatori, s-a perfecționat Pașaportul indicatorilor pentru evaluarea securității demografice pe municipiu/raion, precum și s-a elaborat Regulamentul de determinare a datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD), Ordin comun de MMPSF, BNS și IEFS nr.112/70/180 din 16 august 2012, publicat în MO nr.216-220 din 19 octombrie 2012, art.1221, pag.80-86;

- s-au elaborat și argumentat științific propuneri de ajustare a unor politici sociale și ocupare a forței de muncă în contextul îmbătrânirii demografice.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Actualitatea și relevanța cercetărilor reiese din evoluțiile ce au loc în domeniul populației, în special, îmbătrânirea demografică care afectează profund cele mai importante domenii socio-economice și provoacă necesitatea reformării domeniilor respective, ținând cont de condițiile actuale. Originalitatea proiectului constă în îmbinarea aspectelor teoretice cu cele practice.

Sub aspect teoretico-științific, cercetarea s-a efectuat în cadrul abordării complexe a categoriei îmbătrânirea demografică. O atenție deosebită a fost acordată generalizării experienței privind soluționarea problemelor ce țin de măsurarea impactului îmbătrânirii demografice asupra dezvoltării socio-economice, precum și la unii indicatori ce caracterizează fenomenul îmbătrânirii printr-un set de indicatori argumentat științific, inclusiv și celor noi pentru RM.

Rezultatele obținute. În baza modelelor econometrice s-au calculat și argumentat mărimile admisibile a unor indicatori principali de securitate demografică pentru RM pe termen mediu.

S-a elaborat Regulamentul de determinare a datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD), Ordin comun de MMPSF, BNS și IEFS nr.112/70/180 din 16 august 2012, publicat în MO nr.216-220 din 19 octombrie 2012, art.1221, pag.80-86, în baza căruia s-a determinat clasamentul raioanelor, s-a efectuat analiza comparativă a securității demografice pentru anii 2008, 2010 și 2011 și s-au elaborat recomandări respective.

S-au evidențiat cele mai însemnate riscuri pentru durabilitatea sistemului de acoperire financiară a cheltuielilor de ordin social, precum și s-a stabilit că procesul de îmbătrânire afectează sustenabilitatea financiară a politicilor sociale.

S-au elaborat propuneri de ajustare a politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă în contextul îmbătrânirii demografice a populației.

Semnificația practică se confirmă prin Certificatul de implementare a rezultatelor cercetărilor, scr. MMPSF nr.13/2274 din 02.12.2011; scr. MMPSF nr.13/2185 din 12.12.2012 și scr. MMPSF nr.13/2356 din 09.12.2013.

28) 11.817.08.33A „Perfecționarea metodologiei și evaluarea nivelelor de sărăcie și excluziune socială în contextul cerințelor UE”. Durata proiectului: 2011-2014. Conducător de proiect: Rojco Anatolii, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Ciobanu Eleonora, cercetător științific; Colesnicova Tatiana, cercetător științific; Furtuna S., cercetător științific (prin cumul ext.); Garabajii E., cercetător științific stagiar (prin cumul ext.); Hristiuc L., cercetător științific; Livițchi O., cercetător științific (prin cumul ext.); Negruța A., cercetător științific (prin cumul ext.); Stremenovscaia Z., cercetător științific; Vinogradova V., cercetător științific.

Obiectivele principale:

1. Efectuarea analizei metodologiei de evaluare a sărăciei în vigoare în Moldova și identificarea neajunsurilor ei.
2. Studiarea abordărilor metodologice de măsurare a sărăciei, utilizate în UE, și evaluarea posibilităților de aplicare a lor în Moldova.
3. Elaborarea metodologiei de măsurare și analiză a sărăciei cronice în Moldova și efectuarea calculelor corespunzătoare.
4. Determinarea cauzelor și factorilor care duc la plasarea familiilor în sărăcie / ieșirea familiilor din sărăcie.
5. Adaptarea la condițiile Moldovei a metodologiei, care realizează abordarea subiectivă de definire a sărăciei. Elaborarea modelului econometric de stabilire a venitului minim.
6. Evaluarea evoluției sărăciei subiective.
7. Elaborarea metodologiei de calculare a sărăciei ca deprivare. Argumentarea și selectarea indicatorilor, care identifică definirea și măsurarea sărăciei ca deprivare.
8. Realizarea evaluării caracteristicilor sărăciei ca deprivare.
9. Elaborarea metodologiei și efectuarea unui studiu complex a situației privind excluziunea socială în Moldova prin prisma cerințelor UE.
10. Desemnarea grupurilor sociale cu risc ridicat de vulnerabilitate și evaluarea nivelului excluderii lor sociale.
11. Elaborarea recomandărilor pentru implementarea în practică a perfecțiilor metodologiei de evaluare a sărăciei și excluziunii sociale.

Valoarea teoretică: Elaborările teoretice vizează: 1) stabilirea și elaborarea criteriilor temporare ale aflării gospodăriilor casnice în diferite stări de sărăcie și elaborarea pe această bază a tipologiei stării sărăciei pe termen lung; 2) elaborarea și argumentarea modelelor de simulare și modelelor econometrice, care determină influența factorilor asupra intrării gospodăriilor casnice în diferite stări de sărăcie și ieșirea din aceste stări; 3) argumentarea indicelui bunăstării „cheltuieli de consum”; 4) efectuarea sistematizării scalelor de echivalență europene în scopul utilizării lor la măsurarea sărăciei în Moldova; 5) elaborarea modelului econometric de determinare a pragului de sărăcie subiectivă.

Valoarea aplicativă derivă în: evaluarea tendințelor în nivelul de sărăcie a gospodăriilor casnice panel pentru perioada anilor 2007-2010; 2) analiza profilurilor sărăciei gospodăriilor casnice panel; 3) au fost stabilite cauzele și factorii, care determină intrarea în sărăcie / ieșirea din sărăcie a gospodăriilor casnice; 5) analiza comparativă a profilurilor de sărăcie relativă în țările UE și Republica Moldova după tipurile demografice ale gospodăriilor casnice, nivelul de educație a membrilor gospodăriilor casnice, mărimii locuinței și a dotării ei cu comodități comunale; 6) elaborarea măsurilor de reducere a sărăciei populației în Republica Moldova; 7) evaluarea ratei de inegalitate după veniturile disponibile și cheltuielile de consum, în profil temporar și teritorial; 8) calcularea indicelui Atkinson și a contribuției diferitor componente ale veniturilor din inegalitatea generală; 11) analiza profilurilor de inegalitate în Republica Moldova după: factorii demografici, ocuparea forței de muncă, utilizarea activelor economice, acces la educație, asigurarea cu comodități comunale, acces la servicii de sănătate și compararea cu unele țări UE; 13) elaborarea recomandărilor în vederea reducerii inegalității de venituri a populației Republicii Moldova.

Rezultatele cercetării sunt utilizate de către specialiștii Biroului Național de Statistică pentru îmbunătățirea metodelor statistice de analiză a sărăciei: a) celor cu referire la sărăcia de lungă durată; b) în contextul racordării statisticii naționale la Compendiumul European, precum și pentru îmbunătățirea metodelor de analiză a inegalității în contextul racordării statisticii naționale la Compendiumul European.

29) 11.817.08.34A “Elaborarea politicilor anticriză pentru asigurarea securității financiare a statului în conformitate cu standardele UE”. Durata proiectului: 2011-2014. Director de proiect: Perciun Rodica, dr., conf. cercet.

Executorii proiectului: Clichici Dorina, dr. conf., cercetător științific coordonator, Colesnicov Alexandru, dr., conf. cercetător științific coord.; Bujor Oleg, dr., cercetător științific superior; Timofei Olga, drd., cercetător științific; Petrova Tatiana, cercetător științific;

Rodionov Nelli, cercetător științific; **Popa Viorica**, drd., cercetător științific; **Hulapova Tamara**, cercetător științific stagiar; **Slobozian Dorin**, expert-consultant.

Obiectivele proiectului:

a. evaluarea corelației indicatorilor sistemului financiar-bancar cu cei macroeconomici în vederea coordonării politicilor monetar-creditară, valutară și investițională, cu indicarea pericolelor interne și externe, valorii pragului de indicatori;

b. elaborarea mecanismului de reorientare a sistemelor monetar-creditar și financiar-bancar spre sporirea componentelor investiționale, normalizarea circulației monetare și utilizarea activă a expansiunii creditare cu scopul stabilizării financiare a producției.

Valoarea teoretică constă în studierea și determinarea direcțiilor teoretice și metodologice ale analizei și estimării mecanismelor și instrumentelor anticriză ale sistemului financiar-bancar și a impactului acestora asupra economiei reale în scopul asigurării securității financiare a statului.

Valoarea practică: vor fi elaborate și înaintate către BNM recomandări și propuneri de perfecționare a sistemului financiar-bancar al RM cu scopul atenuării impactului crizei financiare mondiale, precum și a menținerii securității financiare a statului.

Relevanța economică și socială constă în faptul că proiectul dat va permite identificarea principalelor tendințe de dezvoltare a sistemului financiar din Republica Moldova, iar evaluarea complexă și calitativă a indicatorilor stabilității vor identifica și contura mai clar riscurile aferente stabilității acestuia. Studiul este direcționat spre asigurarea securității economice a țării și depășirea crizei financiare.

30) 11.817.07.25A “Impactul modificării structurii demografice a populației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova: evaluarea retrospectivă și prospectivă”.
Durata proiectului: 2011-2014. Conducător de proiect: Paladi Gheorghe, acad.

Executori: **Gagauz Olga**, dr. în sociologie, conf. cercet.; **Buciuceanu-Vrabie Mariana**, dr. în sociologie, dr., conf. cercet.; **Penina Olga**, dr. în medicină; **Chivaciuc Ana**; **Rustanovici Ludmila**, **Chistruga-Sinchevici Inga**; **Gasper Lucia**, dr. în psihologie; **Tăutu Ludmila**; **Tatar Marina**; **Bârca Alic**, dr. în economie; **Sainsus Valeriu**, dr. în geografie; **Cheianu-Andrei Diana**, dr. în sociologie, **Piscenco Marina**, dr. în economie

Obiectivele principale ale proiectului:

- modelarea empirică a comportamentului fertil, analiza productivității procreative a căsătoriilor, coraportului între stabilitatea familiei și natalitate, modelarea predispozițiilor familiei pentru nașterea copiilor;

- tipologizarea riscurilor sociale pentru familii din punctul de vedere al factorilor determinanți ai natalității scăzute sau a barierelor ce împiedică crearea condițiilor favorabile pentru creșterea și educația copiilor, integrarea lor socială;
- descrierea sistemică a trendului mortalității, formarea modelului explicativ al acesteia, evaluarea factorilor determinanți ai nivelului înalt al mortalității;
- elaborarea prognozei demografice a numărului și structurii populației Republicii Moldova pentru perioada de lungă durată (2012-2112);
- analiza comparativă a metodologiei de evidență a contribuțiilor sociale ale migranților de muncă, elaborarea recomandărilor practice ce țin de perfecționarea sistemului de evidență în domeniu;
- determinarea principiilor metodologice de evidență a fluxurilor migraționale din perspectiva integrării europene;
- elaborarea recomandărilor ce țin de reformarea sistemului de asigurări sociale în contextul îmbătrânirii populației.

Rezultatele științifice obținute. În baza analizei multiaspectuale a fertilității în profil transversal și longitudinal, aplicarea metodelor moderne de evaluare a nivelului de natalitate, a fost precizat trendul fertilității din perspectiva retrospectivă și prospectivă, fiind raportat la fertilitatea descendentă a cohortelor feminine, născute în anii 1970-1990; realizată analiza longitudinală a natalității (pe generații), inclusiv pe medii sociale, evaluat impactul politicilor familiale din anii 1980 asupra calendarului și natalității descendente; elaborată tipologia riscurilor sociale pentru familii din punctul de vedere al factorilor determinanți ai natalității scăzute, elaborate recomandări practice ce țin de stimularea natalității și ameliorarea situației familiei cu copii.

În baza analizei comparative Moldova-Franța (ca standard occidental), au fost evidențiate principalele clase ale cauzelor mortalității excesive a populației sub vârsta de 70 de ani, stabilite nivelurile periculoase și critice pentru anumite grupuri de vârstă și pe sexe, astfel fiind determinate rezervele posibile de creștere a speranței de viață la naștere.

A fost realizată sinteza datelor statistice existente privind incidența migrației asupra generației în creștere a Republicii Moldova, începând cu anul 2005 până în anul 2011, inclusiv în profil teritorial. În baza evaluărilor s-a evidențiat creșterea numărului de minori ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare; fiecare al cincilea copil de vârstă preșcolară are un părinte plecat peste hotare; fiecare al treilea copil de vârstă școlară crește fără ambii părinți. A fost determinată structura și caracteristicile gospodăriilor cu copii și migranți.

În baza studiului socio-demografic, a fost stabilit impactul migrației părinților asupra funcției educative a familiei și consecințele asupra dezvoltării calitative a potențialului uman:

este diminuată integritatea psiho-morală și socială a minorilor; se dezvoltă comportamente predelictive imediate și delictive de durată. Evaluările statistice au evidențiat, că jumătate din delictele juvenile sunt comise de copii lăsați fără supraveghere părintească.

Au fost evidențiate particularitățile evoluției proceselor demografice din partea stângă a Nistrului în anii 1989-2012, inclusiv impactul fertilității, mortalității și migrației asupra dinamicii efectivului și structurii populației.

A fost analizată calitatea vieții copiilor în baza indicatorilor internaționali: bunăstarea materială, sănătatea și securitatea, educația, comportamentul și riscurile, condițiile de trai; elaborate recomandări de ameliorare a situației.

Au fost determinate problemele-cheie cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, estimate costurile economice ale pierderilor în urma accidentelor, impactul mortalității asupra dinamicii efectivului forței de muncă; stabilite cauzele de deces ce determină diferențele valorii speranței de viață la naștere în profil teritorial.

Au fost analizate instrumentele politicii de protecție a familiei (economice și noneconomice) în plan național și european; identificate lacunele în sistemul național de protecție a familiei; elaborate recomandări la nivelul autorităților centrale (legislativ și executiv) și locale în vederea ameliorării situației acestora.

A fost examinată practica internațională în domeniul înregistrării contribuțiilor sociale ale migranților de muncă, elaborate recomandări practice ce țin de perfecționarea sistemului de evidență în acest domeniu.

Impactul științific și valoarea teoretică: Abordarea transformațional complexă a proceselor demografice în Republica Moldova în raport cu cadrul teoretic al tranziției demografice, alte teorii și concepții relevante, fundamentarea teoretico-explicativă a particularităților celei de-a doua tranziție demografică, specificului Republicii Moldova în contextul european, a contribuit la completarea compartimentelor demografiei și sociologiei, în special a celor ce țin de procesele transformaționale și politicile în domeniul populației.

Racordarea dinamicii principalelor procese demografice (natalitatea, mortalitatea și migrația) la transformările macrosociale a permis delimitarea impactului factorilor istorico-evolutivi, demografici, socio-economici și socio-culturali și ai celor specifici pentru perioada de tranziție, astfel fiind evidențiați factorii determinați și argumentate direcțiile principale ale politicilor sociale și demografice.

Valoarea aplicativă a rezultatelor științifice: Rezultatele obținute constituie baza analitico-informațională pentru argumentarea procesului de monitorizare a dinamicii populației. În corespundere cu planul de activitate din cadrul Programului național strategic în domeniul securității demografice, 2011-2025 rezultatele cercetărilor au fost prezentate Ministerului

Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare, altor organizații preocupate de problemele demografice pentru utilizare în elaborarea politicilor în domeniul populației.

2.1.2. Proiecte din cadrul programului de stat

1) 08.814.08.03A „Elaborarea mecanismelor inovaționale pentru dezvoltarea pieței valorilor mobiliare din Republica Moldova”, Durata proiectului: 2008-2009. Conducător de proiect: Luchian Ivan, dr., conf. cercet.

Executori: Luchian Ivan, dr., conf. univ.; Timuș Angela, dr.; Muravski Alexandr, dr., conf. univ.; Iliadi Gheorghe, dr. hab.; Rînja Stela, drd.; Volcu Ilie, drd.

Obiectivele proiectului: Elaborarea conceptului general și a modelului procesului inovațional pe piața valorilor mobiliare. Elaborarea scenariilor dezvoltării pieței valorilor mobiliare a Republicii Moldova. Elaborarea unor recomandări de promovare a procesului inovațional pe piața valorilor mobiliare a Republicii Moldova.

Valoarea teoretică. Au fost studiate detaliat inovațiile pe piețele valorilor mobiliare ale țărilor industrial dezvoltate; a fost efectuată analiza corelației dintre dezvoltarea pieței valorilor mobiliare, criza financiară internațională și procesul inovațional; elaborată metodologia de estimare a procesului inovațional pe piața valorilor mobiliare și modelul procesului inovațional.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. A fost efectuată analiza pieței valorilor mobiliare a Republicii Moldova și elaborate recomandări pentru implementarea unor inovații pe piața valorilor mobiliare din Republica Moldova. În baza metodologiei elaborate, au fost prezentate CNPF recomandări privind aplicarea instrumentelor inovaționale pe piața valorilor mobiliare din RM. Rezultatele obținute vor contribui la elaborarea unui suport informațional destinat atât specialiștilor practicieni în domeniul pieței valorilor mobiliare, cât și studenților și masteranzilor, care-și face studiile în cadrul instituțiilor superioare de învățământ cu specializarea în finanțe.

2) 12.840.18.01A „Elaborarea în baza cunoștințelor interdisciplinare a modelului de optimizare a impactului factorilor inflaționiști ca premisă inițială a stabilizării sistemului financiar”. Durata proiectului: 2012-2013. Conducătorul proiectului: Iliadi Gheorghe, dr. hab., prof. cercet.

Executorii: Iliadi Gheorghe, director de proiect, dr. hab., profesor, cercetător științific principal; Rotaru Anatol, dr. hab. profesor, cercetător științific principal; Gîrlă Eugeniu, dr.,

cercetător științific; **Dodon Svetlana**, drd., cercetător științific; **Zaharia Sanda**, cercetător științific stagiar; **Turețchii Tatiana**, cercetător științific stagiar.

Obiectivele proiectului:

1. Fundamentarea abordărilor sistemice în scopul perfecționării politicii antiinflaționiste și argumentarea condițiilor structural-funcționale pentru monitorizarea procesului de stabilizare financiară.

2. Adaptarea tehnicilor și procedeele utilizate în cercetările interdisciplinare pentru optimizarea neliniară a factorilor inflației în sectorul financiar al economiei naționale.

3. Elaborarea recomandărilor organizațional-instituționale și reglementărilor administrativ-juridice pentru monitorizarea interacțiunilor cantitative a mărimilor optime ale inflației.

4. Modelarea economico-matematică a legăturilor organice între indicatorii economici și elaborarea modelului neliniar de optimizare a impactului factorilor inflaționiști ca premisă inițială a stabilizării sistemului financiar al RM.

Valoarea teoretică:

- au fost determinate criteriile semnificației cunoștințelor sistemice și fundamentate abordările sistemice în scopul perfecționării politicii antiinflaționiste;

- s-a cercetat rolul nivelului optim al inflației în formarea bazei financiare pentru creșterea economică;

- a fost elaborat sistemul de macroindicatori pentru monitorizarea și analiza operativă a stării inflației;

- s-au evidențiat posibilitățile primordiale de estimare cantitativă și calitativă a nivelului inflației și argumentate principiile efectuării modificărilor de optimizare a lui;

- s-au argumentat principiile modelării sinergeticii și efectuată descrierea metodelor și tehnicilor analitice a modelului neliniar de optimizare a inflației, fixate restricțiile neliniare și cele asupra variabilelor;

- a fost analizată evoluția strategiilor alternative ale politicii monetar-creditare orientate spre stabilizarea inflației și argumentate bazele conceptual-metodice ale reglementării de stat privind stabilizarea inflaționistă în economiile emergente;

- au fost elaborate metode noi ale modernizării managementului financiar privind reglementarea optimizării factorilor inflaționiști și țintirii inflației în RM;

- a fost recomandat modelul neliniar și de optimizare și pregătite propuneri pentru monitorizarea procesului inflaționist și efectuarea coordonării privind minimizarea/maximizarea inflației ca premisă a stabilității financiare în economia națională și creșterea economică durabilă.

Valoarea practică, relevanța economică și socială: În scopul coordonării intereselor naționale și determinării deciziei corespunzătoare prin nivelarea dezechilibrului corelației marfă-bani, ca o premisă a creșterii macroeconomice, a fost propusă crearea unei structuri instituționale interdepartamentale pe lângă Guvernul RM – Comisia pentru reglementarea optimizării factorilor inflaționiști (CROFI), care, fiind asigurată cu instrumente informațional-analitice, monitorizează procesul de reglare a inflației și, sub însoțirea științifico-metodică, prezintă soluții și proiecte de decizii pentru Guvern.

Optimalitatea factorilor inflaționiști prevede elaborarea setului de indicatori ai impactului asupra nivelului inflației. Aceasta prezintă o posibilitate, la anumite etape, de a stabili valorile coeficienților, pornind de la analiza seriilor precedente, care, prin evaluările suplimentare ale experților, permit stabilirea limitelor de variație ale variabilelor, precum și componentele vectorului-etalon; determinarea legăturilor organice dintre indicatori, neliniare prin natura lor; construirea funcției-obiectiv a procedurii de optimizare; țintirea directă a inflației. Această schemă are o mulțime de avantaje pur economice și administrative.

Modelarea economică poate reprezenta o componentă esențială în conlucrarea mediului științific cu statul, având în vedere faptul, că suportul științific în managementul de stat reduce incertitudinea privind adoptarea unor decizii greșite. Acest model neliniar va permite determinarea și corectarea optimală a impactului nivelului inflației ce va servi drept premisă pentru creșterea economică stabilă și durabilă.

2.1.3. Proiecte pentru tineri cercetători

1) 08.819.08.01A „Fundamentarea mecanismului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii exportatoare de mărfuri și servicii de producție proprie”. Durata proiectului: 2008-2009. Conducătorul proiectului: Aculai Elena, doctor în economie, cercetător conferențiar.

Executori: Bulgac Adela, drd., cercetător științific; Vinogradova Natalia, dr., cercetător științific; Colesnicova Tatiana, drd., cercetător științific; Novac Alexandra, drd., cercetător științific.

Obiectivele proiectului: Elucidarea problemelor și necesităților IMM-urilor exportatoare a mărfurilor și serviciilor de producție proprie; fundamentarea mecanismului de susținere a lor prin prisma îmbunătățirii accesului la resursele necesare.

Relevanța rezultatelor științifice teoretice: S-a efectuat generalizarea și sintetizarea practicilor de susținere a IMM exportatoare în lume și în Republica Moldova. Au fost

identificate și argumentate direcțiile și particularitățile mecanismului de susținere a întreprinderilor exportatoare în condițiile actuale.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. În baza interviurilor cu IMM, au fost investigate problemele principale și identificate cele mai eminente. Au fost stabilite problemele și necesitățile specifice ale IMM exportatoare de producție proprie. Ca urmare a studiului, au fost elaborate propuneri pentru Ministerul Economiei și alte organe administrative abilitate în perfecționarea politicii de stat de reglementare a businessului și de susținere a IMM-urilor exportatoare.

2) 09.819.08.05A „Elaborarea modelului de protecție a intereselor participanților în cadrul pieței financiare a Republicii Moldova”, Durata proiectului: 2009-2010. Director de proiect: Ciobanu Sergiu, dr.

Executorii proiectului: Bîrlea Svetlana, dr.; Agafiță Constantin, drd.; Ghițiu Lilia, drd.; Mațui Vadim, drd.; Parvan Tatiana.

Obiectivele proiectului: Analiza sistemică a pieței valorilor mobiliare a RM prin prisma protecției intereselor participanților; studierea experienței mondiale în domeniul protecției intereselor participanților pieței valorilor mobiliare și identificarea bunelor practici în domeniu; identificarea unor scenarii de eficientizare a sistemului de protecție a participanților pieței financiare și elaborarea propunerilor de implementare ale acestora.

Importanța științifică a valorii teoretice o constituie abordarea socială a managementului riscului pe piața valorilor mobiliare, prin prisma căreia au fost determinate cauzele stării actuale ale pieței valorilor mobiliare, care au condiționat elaborarea propunerilor de ameliorare a situației în perspectivă de lungă durată.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Au fost: efectuată analiza complexă a pieței valorilor mobiliare a Republicii Moldova; elaborate propuneri de armonizare a intereselor participanților pieței valorilor mobiliare în scopul protecției intereselor investitorilor; recomandări privind protecția intereselor investitorilor la condițiile pieței valorilor mobiliare din Republica Moldova; propuneri privind măsurile de stimulare pentru atragerea resurselor financiare prin emiterea hârtiilor de valoare, precum și de ameliorare a infrastructurii pieței.

3) 11.819.08.06A „Diagnosticarea potențialului competitiv al economiei naționale. Abordare multifactorială”. Durata proiectului: 2011-2012. Conducătorul proiectului: Stratan Alexandru, dr.hab.

Executorii proiectului: **Chistruga Marcel**, dr., cercetător științific superior; **Fala Alexandru**, drd., cercetător științific superior; **Clipa Victoria**, drd., cercetător științific; **Isac Cristina**, cercetător științific stagiar.

Obiectivele principale ale proiectului. Obiectivul de bază al proiectului a fost identificarea legăturilor cauzale între dezvoltarea economică a Republicii Moldova și factorii economici externi și interni care o determină. Întru realizarea acestuia a fost stabilit un set de obiective specifice, cum ar fi: cercetarea conceptului de competitivitate și a categoriilor economice conexe și sistematizarea acestora; elaborarea instrumentarului statistic ce reflectă nivelul competitivității Republicii Moldova; analiza influenței factorilor economici externi și interni ce determină performanța economiei naționale; formularea recomandărilor cu privire la sporirea competitivității naționale, axate, cu precădere, pe identificarea unor măsuri în promovarea politicilor financiare și structurale.

Valoarea teoretică a proiectului. A fost cercetat și sistematizat conceptul de competitivitate economică și precizate abordările teoretice ale conceptului de competitivitate ce se adecvează la condițiile de dezvoltare socio-economică a Republicii Moldova; au fost diagnosticate proprietățile statistice ale seriilor de date ce reprezintă evoluțiile factorilor de influență ai competitivității Republicii Moldova; a fost realizat un set de aplicații econometrice pentru identificarea conexiunilor cantitative dintre factorii de influență și indicatorii competitivității economiei naționale.

Valoarea aplicativă și impactul economic și social al proiectului: A fost elaborat un set de indicatori privind determinarea competitivității economiei naționale și evaluat nivelul acestora; au fost identificați factorii determinanți ai nivelului de dezvoltare a țării și a performanțelor sale pe plan extern și elaborate recomandări de politici publice în acest context; a fost analizat conceptul de reexport și caracteristicile acestui în contextul economiei Republicii Moldova, ca indicator al performanței externe a țării și elaborate propuneri privind perfecționarea metodelor de evaluare a acestora în economia națională.

4) 11.819.08.03A "Perspectivele demografice ale satului moldovenesc: analiza retrospectivă și prognoza demografică". Durata proiectului: 2011-2012. Conducătorul proiectului: **Buciuceanu-Vrabie Mariana, dr. în sociologie.**

Executorii: **Penina Olga**, cercetător științific; **Sturza Andrei**, cercetător științific; **Chistruga-Sinchevici Inga**, cercetător științific.

Obiectivele proiectului:

- analiza dinamicii efectivului și structurii populației rurale (1959-2010);

- analiza transformărilor demografice ale satului moldovenesc din perspectiva teoriei tranziției demografice;
- determinarea setului de indicatori ce țin de evaluarea modificărilor demografice în mediul rural;
- evaluarea factorilor determinanți și mecanismelor ale tipului rural de reproducere a populației;
- analiza mortalității populației rurale după cauze de deces;
- elaborarea tipologiei localităților rurale în funcție de regimul de reproducere a populației;
- elaborarea prognozei demografice pentru mediul rural până în anul 2025;
- elaborarea recomandărilor ce țin de perfecționarea politicilor demografice în contextul rural.

Rezultatele științifice obținute:

A fost realizată analiza retrospectivă a proceselor demografice (natalitatea, mortalitatea și migrația) și evidențiate particularitățile evoluției acestor procese, determinat impactul lor asupra efectivului și structurii pe vârstă.

Au fost efectuate calculele cu privire la trei scenarii pentru prognoza demografică privind natalitatea și mortalitatea în perioada anilor 2011-2025: scenariul pesimist; scenariul moderat pesimist și scenariul optimist.

Au fost elaborate tabele de lucru referitoare la natalitate și nupțialitate începând cu anul 1970, segregate pe grupe de vârstă, sexe, nivel de studii, statut marital, medii de reședință, număr de copii, rangul copiilor ș.a.

Rezultatele obținute au fost publicate în monografia colectivă ”Satul moldovenesc din perspectiva socio-demografică”. Chișinău, ”Tipografia-Sirius” SRL, 2012. 150 p.

Impactul științific și valoarea teoretică: Cercetările realizate au contribuit la dezvoltarea surselor informaționale cu privire la mediul rural, în special completarea compartimentelor demografiei ce țin de dezvoltarea populației în mediul rural și particularitățile comportamentului demografic al populației rurale.

Valoarea aplicativă: A fost elaborată baza electronică de date cu privire la evoluția numărului și structurii populației rurale pentru anii 1959-2010.

În arhivele Biroului Național de Statistică, au fost selectate dosarelor (Registrele N19, Fond - 3021) ce includ indicatorii statistici ai mișcării naturale a populației pentru anii 1971-1989, apoi fotografiate tabelele cu indicatorii necesari; procesarea manuală a valorilor statistice segregate pe indicatorii natalității și nupțialității după vârstă, sex, medii de reședință, starea

civilă, ocupație, studii, anul căsătoriei, durata căsătoriei, rangul copilului născut, vârsta mamei la naștere ș.a.

De asemenea, au fost copiate și computerizate datele cu privire la mortalitatea pe cauze de deces: repartizarea decedaților pe cauze de deces conform clasificării sovietice a cauzelor de deces din anul 1981, modificate în anul 1988; vârstă și sex pentru fiecare an al perioadei 1991-1995.

Baza de date creată cu privire la mortalitate a fost transmisă Biroului Național de Statistică pentru completarea bazei electronice naționale cu privire la populație.

Reieșind din evaluările retrospective și prezente ale dinamicii natalității și mortalității populației din mediul rural, în urma calculelor au fost stabilite trei scenarii pentru prognoza demografică și, respectiv, stabilite ipotezele cu privire la evoluția natalității și mortalității populației din mediul rural în perioada anilor 2011-2025.

5) 13.819.18.08A „Identificarea oportunităților și obstacolelor pentru integrarea întreprinderilor în clustere în Republica Moldova”. Durata proiectului: 2013-2014. Conducătorul proiectului: Vinogradova Natalia, dr.

Executorii proiectului: Vinogradova Natalia, dr., director de proiect, cercetător științific coordonator; Novac Alexandra, cercetător științific; Clipa Victoria, cercetător științific; Iațișin Tatiana, cercetător științific; Modîrca Olga, contabil-economist,

Obiectivele proiectului: Studierea și analiza experienței internaționale privind funcționarea și susținerea clusterelor. Cercetarea (în baza datelor statistice, informației mass-media, cercetărilor și materialelor din alte proiecte) situației din R. Moldova în vederea identificării grupurilor de întreprinderi, care posedă potențial de creare a clusterelor. Efectuarea interviurilor cu persoanele cheie în scopul identificării oportunităților și barierelor creării clusterelor. Elaborarea propunerilor, orientate spre depășirea barierelor și sporirea oportunităților în crearea clusterelor.

Valoarea teoretică: Au fost generalizate aspectele teoretice ale noțiunii de ”cluster”, analizată experiența internațională de creare, funcționare și susținere de către stat a clusterelor. De asemenea, a fost generalizată contribuția cercetătorilor moldoveni la studierea diferitelor aspecte ale clusterelor.

Valoarea practică, relevanța economică și socială: În baza materialelor disponibile au fost analizați factorii, care ar putea influența asupra instituirii clusterelor în Republica Moldova, identificate grupele de întreprinderi, care posedă potențial de creare a clusterelor. Propunerile elaborate în rezultatul cercetării pot servi pentru depășirea barierelor în calea integrării întreprinderilor în clustere.

2.1.4. Proiecte internaționale bilaterale

1) 10.820.07.10/UA „Cercetarea stării și elaborarea mecanismului de schimb interstatal al realizărilor în știință și tehnică în domeniul protecției mediului înconjurător, economiei resurselor energetice, bio- și nanotehnologii între Ucraina și Moldova”. Durata proiectului: 2010-2011. Conducător de proiect: Poisic Mihail, dr., c.ș. coord.

Executorii proiectului: Guslicova Natalia, c.ș.; Clipa Victoria, drd.; Litvinenco Alexandr, ing. programator

Obiectivul principal al proiectului este crearea unui canal de informare între Moldova și Ucraina, prin acumularea, elucidarea și promovarea realizărilor din sfera științei și inovației din Republica Moldova.

Valoarea teoretică. Au fost elaborate propuneri privind crearea unui mecanism funcțional de schimb interstatal a realizărilor tehnico-științifice între Moldova și Ucraina.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Pentru realizarea procesului de schimb de informații cu privire la noile realizări tehnico-științifice și de tehnologii avansate a fost elaborat regulamentul de schimb cu informații tehnico-științifice privind noile realizări tehnico-științifice și tehnologii avansate. Ca un rezultat practic de finalizare a cercetării în cadrul proiectului bilateral a fost petrecut un experiment privind schimbul interstatal de informații tehnico-științifice între Institutul Ucrainean de Informații Economice și Tehnico-Științifice și Institutul de Economie, Finanțe și Statistică. A fost îndeplinit un protocol privind efectuarea experimentului.

2) 10.820.08.01RoA For-Moldova “Suport pentru dezvoltarea exercițiului de foresight în Republica Moldova (de mobilitate)”. Durata proiectului: 01.10.2010-31.12.2010. Conducătorul proiectului: Duca Gheorghe, acad.

Executorii: Stratan Alexandru, dr.hab., conf. univ.; Cernei Ghenadie, dr.; Romanciuc Lidia, dr.; Ghițiu Lilia; Porcescu Sergiu; Virțan Lidia; Viorel Gîrbu; Diana Grozav.

Obiectivele proiectului:

1. Identificarea listei domeniilor prioritare pentru dezvoltare tehnologică și inovare prin metodologii inclusive și transparente.

3. Elaborarea seturilor de scenarii privind nevoilor socio-economice în următoarele decenii și identificarea viziunii strategice pe care se vor întemeia viitoarele politici publice și programe.

4. Crearea rețelelor care vor susține implementarea viitoarelor politici publice și stimularea unui dialog continuu asupra viitorului între autoritățile publice, mediul de afaceri și societatea civilă.

Rezultate preconizate:

1. Organizarea atelierelor de lucru la Chișinău și București:
 - a. Argumente pentru dezvoltarea unui exercițiu foresight în Republica Moldova;
 - b. Anvergura exercițiului de foresight;
 - c. Monitorizarea și analiza exercițiului de foresight.
2. Elaborarea și publicarea lucrării „Pregătirea Exercițiului Național de Foresight din RM”.

3) 10.820.07.19/UA “Factorii determinanți ai nupțialității și natalității în Ucraina și Moldova”. Durata proiectului: 2010-2011. Conducător de proiect: Gagauz Olga, dr. conf.

Executorii: Buciuceanu-Vrabie Mariana, dr. în sociologie; Penina Olga, cercetător științific.

Obiectivele proiectului:

- determinarea tendințelor nupțialității și natalității în Ucraina și Moldova după anii 1990;
- evidențierea caracterului de interconexiune dintre nupțialitate și natalitate;
- definitivarea factorilor determinanți în evoluția nupțialității și natalității;
- schimbul de experiență în ceea ce privește metodologia cercetării nupțialității și natalității;
- elaborarea recomandărilor practice ce țin de încurajarea natalității.

Reieșind din sarcinile înaintate au fost realizate următoarele:

- a fost formată baza de date statistice cu privire la natalitate și nupțialitate, care a servit ca sursă pentru monitorizarea dinamicii nupțialității și natalității în Ucraina și Moldova;
- au fost elaborate tabelele de nupțialitate pentru populația Republicii Moldova și determinate modificările structurale în evoluția acesteia;
- în baza studiului comparativ al natalității au fost determinate schimbările structurale ale acesteia, elaborate recomandări practice ce țin de stimularea natalității;
- a fost efectuat studiul comparativ al sistemelor de protecție socială a familiilor cu copii, evaluat efectul politicilor familiale promovate în Ucraina începând cu anul 2005.

Rezultatele științifice obținute. Au fost definitivați factorii care au influențat transformarea familiei și natalității în RM, după cum urmează: determinanți economici ai perioadei de transformare; efectele aferente perioadei de tranziție; factorii determinanți moșteniți de la sistemul sovietic; determinanți demografici; determinanți specifici perioadei a doua a tranziției demografice. Au fost elaborate recomandări ce țin de promovarea valorilor familiale și

încurajarea natalității (au fost prezentate la ședința Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare din 20 octombrie 2011).

Rezultatele obținute au fost prezentate Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare.

Impactul științific și valoarea teoretică: Rezultatele obținute au contribuit la aprofundarea cunoștințelor ce țin de evoluția nupțialității și natalității, impactul factorilor diferiți asupra dinamicii proceselor în cauză, ceea ce a permis de a formula unele recomandări în domeniul politicilor familiale reieșind din particularitățile naționale. În corespundere cu planul de activitate din cadrul Programului național strategic în domeniul securității demografice, 2011-2025, au fost elaborate propuneri pentru politici demografice, având drept scop stimularea natalității.

Valoarea aplicativă: Pentru prima dată au fost elaborate tabelele de nupțialitate a populației RM în baza datelor recensămintelor populației din 1989 și 2004, realizată analiza indicatorilor principali ai nupțialității și natalității în Ucraina și Moldova.

A fost elaborată baza de date și realizat monitoringul nupțialității și natalității în Ucraina și Moldova; realizat studiul comparativ al sistemelor de protecție socială a familiilor cu copii în ambele țări, evaluat efectul politicilor familiale promovate în Ucraina, începând cu anul 2005, formulate unele recomandări pentru proiectul Strategiei de Securitate Demografică în RM.

4) 10.820.08.19/BA “Provocări principale pentru securitatea demografică: tangențe și divergențe în Belarus și Moldova”. Durata proiectului: 2010-2011. Conducător de proiect: Paladi Gheorghe, acad.

Executorii: Gagauz Olga, dr. în sociologie, conf. cercet.; Buciuceanu-Vrabie Mariana, dr. în sociologie; Penina Olga, cercetător științific; Poalelungi Olga, cercetător științific.

Obiectivele proiectului:

- analiza structurii populației, dinamicii principalelor procese demografice (natalitatea, mortalitatea și migrația);
- determinarea provocărilor principale în dezvoltarea demografică la etapa actuală;
- evaluarea eficienței politicilor demografice;
- elaborarea prognozei demografice (2010-2050), precizarea metodologiei de prognozare;
- elaborarea propunerilor ce țin de perfecționarea politicilor demografice pentru perioada anilor 2011-2015.

Rezultatele științifice obținute. În baza studiului comparativ al principalelor procese demografice au fost evidențiate particularitățile naționale în evoluția populației. Situația prezentă în ambele țări este rezultatul influenței factorilor de termen lung și de termen scurt comuni pentru perioada sovietică și specifici pentru perioada de după declararea independenței.

Depopularea și aprofundarea procesului de îmbătrânire demografică sunt principalele tendințe ale dezvoltării demografice în ambele țări, care diminuează potențialul reproductiv al țărilor.

A fost elaborată monografia colectivă „Основные вызовы демографической безопасности: сходства и различия в Молдове и Беларуси”, care reflectă dinamica principalelor procese demografice (natalitatea, mortalitatea și migrația), analiza retrospectivă și prospectivă a evoluției numărului și structurii populației în ambele țări, precum și unele recomandări ce țin de ameliorarea situației.

În contextul obiectivelor propuse au fost elaborate ipotezele privind evoluția natalității și mortalității populației în Republica Moldova în anii 2010-2050 (trei scenarii), care au servit drept reper pentru elaborarea prognozei demografice.

Impactul științific și valoarea teoretică: Îmbinând diverse metode de analiză comparativă și statistică a datelor oficiale, dar și în baza calculelor matematice realizate de către echipa proiectului a fost realizată o evaluare complexă a situației demografice în Moldova și efectuată analiza comparativă a proceselor demografice din Moldova și Belarus, ceea ce a contribuit la completarea compartimentelor ce țin de dezvoltarea demografică regională.

Valoarea aplicativă: Prognoza numărului populației în vârstă de pensionare cu repartizarea pe vârste și sexe, a fost inclusă în Raportul național privind realizarea Strategiei regionale pentru implementarea Planului Internațional de Acțiuni de la Madrid privind Îmbătrânirea (MIPAA).

5) 13.820.18.02/RoA „Dezvoltarea capacităților instituționale de management al sistemului competițional CDI din Republica Moldova prin transferul de bune practici din România”, Durata proiectului: 2013-2014. Conducătorul proiectului: Grama Vasile, dr.

Executorii proiectului: Grama Vasile, dr., Zamșa Elena; Russu Larisa; Candu Valentina; Harea Dorina; Calinin Olesea.

Obiectivele principale ale proiectului: dezvoltarea capacității instituționale de management al sistemului național de CDI din Republica Moldova, prin realizarea transferului de bune practici în domeniul managementului la nivel de sistem național de CDI, pe baza experienței din România, inclusiv:

1. Identificarea nevoilor de dezvoltare asociate capacității instituționale și competențelor specifice de management strategic și operațional la nivelul autorităților publice centrale din sistemul de CDI al Republicii Moldova.

2. Realizarea transferului de bune practici, bazate pe experiența românească, în domeniul planificării strategice la nivelul sistemului moldovenesc de CDI.

3. Realizarea transferului de bune practici, bazate pe experiența românească, în domeniul managementului operațional al activităților de CDI la nivel de sistem în Republica Moldova.

4. Identificarea oportunităților comune de cooperare și a premiselor dezvoltării capacității instituționale în domeniul inovării la nivel transfrontalier.

Valoarea teoretică a proiectului. Prin acest proiect s-a propus dezvoltarea capacității instituționale de management al sistemului național de CDI din Republica Moldova, prin realizarea transferului de bune practici în domeniul managementului la nivel de sistem național de CDI, pe baza experienței din România.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Creșterea capacității de administrare este una din prioritățile principale ale RM, expuse în programul de activitate a prezentului Guvern.

Proiectul pleacă de la premisa că în contextul actual al sferei de CDI din Republica Moldova este evidentă nevoia de învățare la nivel de sistem, asociată ciclului de politici publice pentru CDI. Această nevoie de învățare și inovare managerială plasează transferul de bune practici în domeniu ca vector esențial al dezvoltării științei și inovării din Republica Moldova într-un context regional competitiv. În urmă cu un deceniu aceeași situație a fost evidentă și în sfera CDI din România. Datorită conceperii și implementării unor politici publice coerente și echilibrate, managementul sistemului CDI s-a îmbunătățit și eficientizat considerabil, devenind astfel unul dintre exemplele de succes din regiune. Ținând cont de factorii istorici, culturali, dar și de orientare strategică a Republicii Moldova, considerăm că transferul de cunoaștere și practicilor de calitate dinspre România spre Republica Moldova privind managementul sistemului de CDI, domeniul în care România a devenit unul dintre cei mai buni actori în statele membre, va conduce la creșterea gradului de competitivitate a actorilor din sistemul CDI din Republica Moldova, dar și la o consolidare a cooperării transfrontaliere și transnaționale în domeniul CDI.

2.1.5. Proiecte de inovare și transfer tehnologic

1) 10.824.08116T “Elaborarea mecanismelor de finanțare Venture a proiectelor de inovare și transfer tehnologic”. Durata proiectului: 2010. Conducătorul proiectului: Ganea Victoria, doctor în economie, conf. univ.

Executori: Iliadi Gheorghe, dr.hab., Balmuş Victor, dr., Patrati Ion, dr.hab., Rotaru Vasilisa, dr.

Obiectivele proiectului: îmbunătățirea radicală a sistemului de finanțare a activităților inovatoare în țară, elaborarea proiectelor de acte normative și legislative, crearea unui organism

efectiv funcțional de finanțare a proiectelor, elaborarea ansamblului de măsuri pentru satisfacerea oamenilor de știință și de afaceri, implicați în dezvoltarea businessului inovațional.

Valoarea teoretică. Analiza situației existente în domeniu inovațiilor și transferului tehnologic din Republica Moldova vis-a-vis de estimarea particularităților și direcțiilor majore ale mecanismelor de finanțare venture din străinătate ne-a permis în final să elaborăm proiectele de documente privind instituirea Fondului mutual de investiții pilot pentru finanțarea venture a proiectelor de inovare și transfer tehnologic în republică. Concomitent s-a fundamentat imperativul creării mecanismelor de finanțare venture a activităților inovaționale în Republica Moldova.

Valoarea practică, relevanța economică și socială. Valorificarea rezultatelor investigațiilor se va face prin:

- Conceptul de creare a mecanismelor de finanțare Venture, a proiectelor de inovare și transfer tehnologic.
- Regulamentul de funcționare a Fondului Venture în Republica Moldova.
- Proiectul de lege "Cu privire la finanțarea fondului Venture activităților inovatoare".
- Pachetul de documente pentru crearea unui fond de investiții Venture independent.
- Raportul științific pentru IEFS și Academia de Știință din Moldova despre rezultatele lucrului efectuat.

Pe lângă proiectele nominalizate de acte normative și legislative, rezultatele cercetărilor, vor propune în baza fundamentării imperativului creării mecanismelor de finanțare venture a activităților inovaționale în R. Moldova și a analizei experienței internaționale în domeniul finanțării venture a inovațiilor și transferului tehnologic, vor fi relatate un spectru larg de posibilități reale pentru crearea sistemului de finanțare eficientă a proiectelor de inovare și transfer tehnologic, în corespundere cu cerințele economiei de piață prin atragerea în sfera inovațiilor a capitalului autohton și a celui străin, a economiilor disponibile ale populației și prin crearea premiselor de formare a bazelor economiei inovaționale în R. Moldova.

2.1.6. Proiecte privind organizarea manifestărilor științifice

1) 12.220.20.06I „Creșterea economică în condițiile globalizării”, 18-19 octombrie 2012, Conducătorul proiectului/președintele comitetului de organizare: Alexandru Stratan, dr. hab.

Participanți: 200 de persoane (14 țări, inclusiv: Ungaria, România, Rusia, Ucraina, Belarus, Uzbekistan, Azerbaidjan).

Rezultatele și concluziile conferinței științifice:

1. Structura și prioritățile bogăției naționale trebuie orientate spre capitalul uman. Trebuie de investit în institutele sociale care creează un cetățean creativ și responsabil.
2. Au fost identificate particularitățile dezvoltării economice a IMM-ilor în R. Moldova în condițiile globalizării și propuse zece recomandări în scopul eficientizării activității lor.
3. Este necesară convergența eforturilor de cercetare ale diverselor științe în vederea evidențierii impactului economic al educației în R. Moldova.
4. Au fost determinate cinci direcții de armonizare a politicii comerciale între R. Moldova și Uniunea Europeană.
5. Eficiența economică poate fi calculată tradițional sau prin tehnici contemporane: DEAP - data development analysis; SFA – stochastic frontier analysis; TFP - total factor production.
6. Promovarea investițiilor în valoarea adăugată. Investițiile în mijloacele corespunzătoare de procesare, stocare și marketing sunt necesare pentru a reține veniturile în cadrul lanțului de producere și pentru reducerea fluctuației acestor venituri.
7. Perfecționarea sistemului de orientare profesională din cadrul învățământului mediu general prin informarea privind cererea de specialități concrete, cerute pe piața muncii.
8. Evaluarea impactului fluxurilor de capital asupra cursului real efectiv și al competitivității economiilor naționale, definirea conceptului de fiscalitate brută și fiscalitate netă.
9. Elaborarea criteriilor de evaluare inovațională ale dezvoltării socio-economice, identificarea surselor de inovare și elaborarea modelelor ce descriu activitatea inovațională, ceea ce va contribui la perfecționarea sistemului de luare a deciziilor în domeniul inovării.
10. Implementarea unui sistem eficient de indicatori statistici performant, racordat la standardele europene de monitorizare a riscurilor îmbătrânirii populației și a pierderilor economiei naționale din cauza acestui fenomen demografic.

2.1.7. Proiecte internaționale, contracte cu plată și studii la solicitare

Proiecte internaționale

1. FP-7-PEOPLE-2013-IRSES „**European Identity, Cultural Diversity and Political Change**” (EUinDepth), 16.10.2013, Comisia Europeană (coordonatori). “**Identitatea europeană, diversitatea culturală și schimbările politice**” (EUinDepth). Obiectivul principal al proiectului este de a identifica similitudinile și diversitatea în percepție a Europei din partea UE și a celor mai apropiate țări vecine – Federația Rusă și Republica Moldova; de a propune recomandări cu privire la elaborarea Strategiilor de Parteneriat ale UE cu țările vecine (durata 48 luni). Proiectul contribuie la dezvoltarea unei cooperări reciproce între reprezentanții școlilor

politice naționale de renume, la dezvoltarea comunicațiilor interculturale și de evaluare comparativă a asemănărilor și diferențelor de opinii din partea experților europeni, ruși și moldoveni în domeniul studiilor europene. Obiectivul strategic este de a identifica căile de depășire a contradicțiilor cu privire la problema de percepție a ceea ce este Europa, la granițele sale geografice și culturale, de a dezvolta o înțelegere comună a ceea ce oamenii din țările partenere înțeleg prin cuvintele "a fi european".

2. FP-7-KBBE-7-single-stage „**Exploring the potential for agricultural and biomass trade in the Commonwealth of Independent states**” (consorțiu), 28.11.2013, Comisia Europeană. „**Explorarea potențialului comerțului agrar și al biomasei în Comunitatea Statelor Independente**” (AGRICISTRATE), în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice. Acesta se încadrează în secțiunea de proiecte PC7 de cooperare, consorțiu format din instituțiile din următoarele state: Franța, Olanda, Germania, Slovacia, Lituania, Austria, Belgia, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Republica Moldova, Federația Rusă și Ucraina. AGRICISTRATE contribuie la edificarea problemelor ce țin de dezvoltarea agriculturii și comerțului în cadrul statelor membre CSI prin construirea unei baze de date complete și fiabile, prin testarea unor opțiuni pentru a îmbunătăți productivitatea generală și competitivitatea lanțurilor valorice, arătând implicațiile viitoarelor scenarii ale evoluțiilor agricole și comerciale pentru piața internă și piețele internaționale.

3. „**Комплексная поддержка развития статистики населения и демографии в Молдове**”, 2013, Чешская Агентура Развития, Карлов Университет в Праге. “Suport complex pentru dezvoltarea statisticii populației și demografiei în Moldova”, implementat în baza acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Cehe privind cooperarea pentru dezvoltare, semnat la Chișinău, la 23 noiembrie 2012 și ratificat prin Legea nr.9 din 22 februarie 2013. Proiectul își propune să contribuie la sporirea eficacității dirijării și planificării dezvoltării sociale prin formarea unui sistem funcțional complex de obținere și diseminare a informațiilor relevante cu privire la dinamica populației în Republica Moldova. Aplicant: Centrul de cercetări demografice al INCE.

Granturi internaționale

1. „**Coordination and Collaboration in Decentralized Community (Children and Youth) Policy and Practice**” (Coordonarea și colaborarea în cadrul comunității descentralizate (copii și tineri). Politici și practice), NUFFIC, 2013, programul „The Netherlands Fellowship Programmes” (Olanda, România, Republica Moldova).

2. AID-117-0-12-00003 „**Assistance in the sector-wide Moldova EG assessment**”, 23.07.2012, USAID Ucraina.

3. Atlas proiect ID: MDA2U704 „Enhanced capacity of national institutions to produce and analyse statistical data on population dynamics, youth, gender equality and sexual and reproductive health”, Output 4 from UNFPA Moldova Country Programme”, 2013.

Contracte cu plată la solicitarea partenerilor de peste hotare

1. Актуализация базы данных МЦНТИ «Национальные ресурсы, продукты, сервисы», 2011, Международный центр научной и технической информации, Москва;
2. Актуализация базы данных МЦНТИ «Национальные ресурсы, продукты, сервисы», 2012, Международный центр научной и технической информации, Москва.

Contracte cu plată la solicitarea partenerilor din țară

1. Studiul „Evaluarea impactului fuziunii companiilor de asigurare C.A. „GRAWE Asigurare de Viață” S.A. și C.A. „CARAT” S.A. asupra mediului concurențial din Republica Moldova”, 2009;
2. Studiul „Impactul economic al implementării tichetelor de masă”, 2011, Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciul Public din Republica Moldova;
3. Studiul „Impactul economic al implementării tichetelor de masă. Ediție actualizată”, 2013, Congresul Național al Industriașilor și Antreprenorilor din Republica Moldova;
4. Elaborarea și editarea „Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Hâncești 2014-2020”, 2013, Consiliul raional Hâncești;
5. Elaborarea și editarea „Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Rezina 2014-2020”, 2013, SRL Inspiro Consulting;
6. Studiu “Elaborarea unui mecanism de monitorizare a pieței obiectelor de proprietate intelectuală”, AGEPI, 2013.

Studii științifico-practice elaborate la solicitarea autorităților publice centrale și locale

1. Practica internațională de susținere și promovare a exporturilor, 2009, ME;
2. Evaluarea potențialului de export pe exemplul principalelor tipuri de produse agro-alimentare (viticultură, legume, fructe și produsele lor) și produselor întreprinderilor de confecții, 2009 ME;
3. Analiza potențialului național de promovare și stimulare a exporturilor, 2009, ME;
4. Elaborarea propunerilor privind mecanismele de promovare și susținere a exporturilor moldovenești, 2009, ME;

5. Determinarea conexiunilor dintre inflație și alți indicatori macroeconomici din Republica Moldova, 2009, ME;
6. Estimarea influențelor cantitative ale factorilor monetari și nemonetari asupra inflației în Moldova, 2009, ME;
7. Elaborarea recomandărilor metodice privind sporirea eficienței managementului proprietății și investițiilor de stat, 2009, ME;
8. Analiza performanțelor comerțului exterior al Moldovei prin prisma regimurilor preferențiale de comerț, 2010, ME;
9. Elaborarea instrumentarului de analiză a competitivității economice a RM în vederea determinării posibilităților de creștere a comerțului exterior. Elaborarea sistemului de indicatori de măsurare a performanței comerțului exterior, 2010;
10. Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional în Republica Moldova, 2010, AȘM;
11. Promovarea antreprenoriatului: aprecieri și sugestii ale AȘM, 2010;
12. Studiu trimestrial „**Tendențe în Economia Moldovei**”, în colaborare cu Misiunea Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova;
13. Aspecte cantitative în trioul: variabile monetare, inflație, creștere economică (cazul Republicii Moldova), 2011, ME;
14. Analiza reexporturilor în Republica Moldova, 2011, ME;
15. Elaborarea studiului privind compartimentele “**Concurența**” și “**Infrastructura**” care au fost incluse în “Foia de parcurs pentru ameliorarea competitivității RM”, 2013, ME;
16. Opțiunile de integrare economică ale Republicii Moldova: oportunități și provocări, 2013, ME.
17. Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Călărași, 2014-2020, 2013, Consiliul raional Călărași;
18. Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Ialoveni, 2014-2020, Consiliul raional Ialoveni;
19. Strategia de dezvoltare socio-economică a raionului Fălești, 2014-2020, Consiliul raional Fălești.
20. Studiu “Development and side effects of remittance in the CSI countries: the case of republic of Moldova”, 2013, CERIM East – Consortium for Applied Research on International Migration.

1.2. Personalul uman

Personalul științific reflectă potențialul și capacitatea științifică ale Institutului. La acest capitol, în calitate de instituție de cercetare INCE are ajustate criteriile de formare a personalului științific la cele stabilite în Codul cu privire la știință și inovare. Menținerea și promovarea personalului științific fiind agregată prin eforturi organizaționale și financiare, dar și prin extinderea și dezvoltarea relațiilor de colaborare cu Institute și Centre științifice de peste hotare. Opțiunile de instruire și promovare ale cercetătorilor sunt valorificarea plenar prin: doctorat și postdoctorat, stagii, instruirii și cursuri organizate în cadrul Institutului de către experții naționali și invitații de peste hotare, delegarea cercetătorilor pentru activități de instruire și cercetare în Centrele științifice de peste hotare, susținerea tinerilor care aplică la programe de mobilitate, efectuează stagii, obțin burse etc.

Dimensiunea statistică a personalului în perioada de evaluare se prezintă în continuare. Activitatea științifică în domeniul economiei, finanțelor, demografiei, dezvoltării sociale etc., susținerea activității autorităților administrației publice centrale și locale prin realizarea de expertize, analiză și studii științifice și susținerea informațională a agenților economici este asigurată de către 99 de cercetători științifici, angajați de bază și prin cumul. Conform statelor de personal, media anuală a posturilor aprobate pentru Institutul Național de Cercetări Economice a fost de 158,55 de posturi, dintre care: 73,6 posturi de cercetători științifici, 69,95 – posturi de personal auxiliar și 15 – posturi de conducere.

De menționat dinamica ascendentă a posturilor atât pe categorii de cercetători științifici (de la 72 de unități în a.2009 până la 77 de unități în 2013 sau cu 6,9%), cât și a personalului de conducere (de la 14 unități în a.2009 până la 16 unități în 2013 sau cu 14,3%).

Personalul auxiliar, în care se încadrează și colaboratorii Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice (BRTȘ) a rămas la același nivel (70 de unități) în toată perioada de autoevaluare.

Cu toate că, la începutul anului 2013 a fost redus cu 10% numărul de posturi, în cadrul INCE s-a constatat o creștere a posturilor cu 4 unități a numărului de posturi față de a.2012, ca urmare a constituirii Centrului de Cercetări Demografice.

Structura personalului științific angajat denotă un specific al instituțiilor de cercetare – o pondere relativ mare a personalului angajat prin cumul. Astfel, la finele anului 2013, ponderea cercetătorilor științifici angajați de bază a constituit 71,7% (71 de cercetători științifici de bază din total de 99 de cercetători angajați). Dinamica structurii posturilor și numărului de persoane angajate pe parcursul perioadei de autoevaluare este reflectată pe figura 2.

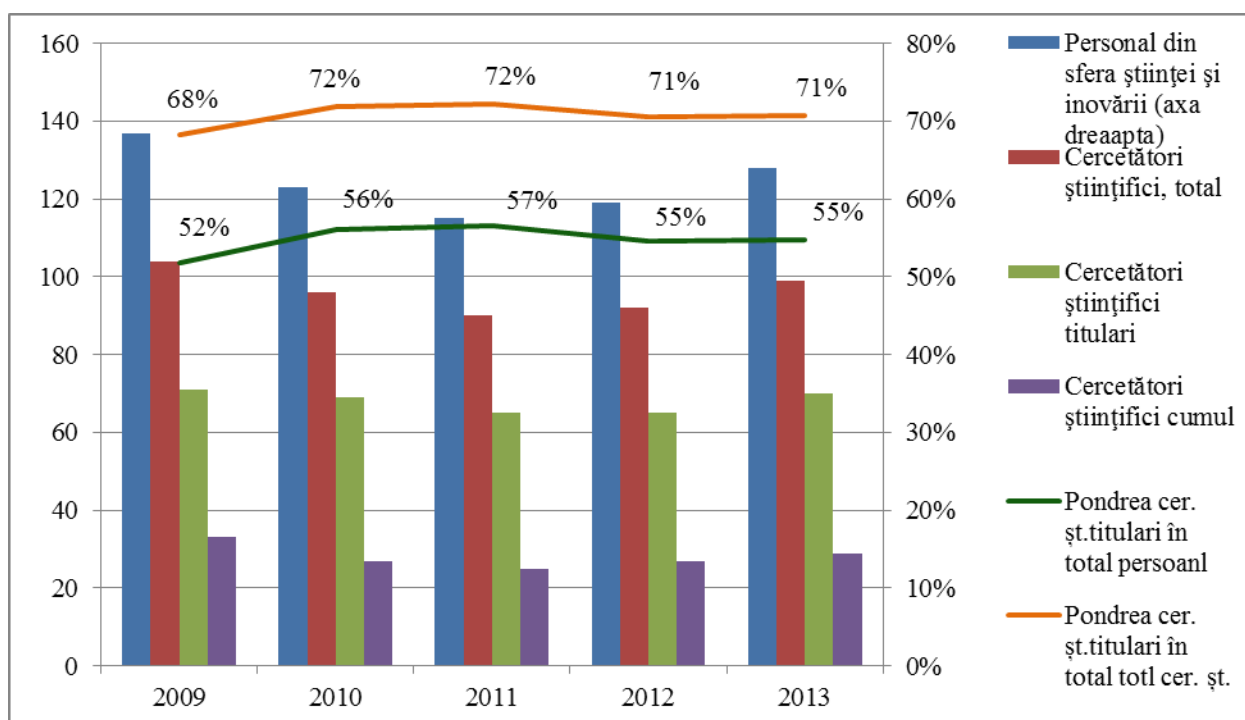

Figura 2. Structura personalului INCE în perioada 2009-2013, după posturi și număr de colaboratori

Potențialul personalului științific se revede în numărul de doctori și doctori habilitați care activează în cadrul institutului (de bază), dar și a tinerilor cercetători antrenați în sfera științei și inovării. Astfel, în medie, din 68 de cercetători științifici, angajați de bază, 24 dețineau grade științifice de doctor habilitat și doctori (în medie, ponderea constituie 36% din total), iar 24 de persoane sunt tineri (35 de ani). Lista persoanelor angajate și structura personalului științific, titulari sunt prezentate în continuare (figura 3).

Lista personalului

Cercetătorii științifici ai INCE la 01.04.2014, pe subdiviziuni

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/ cumul/ acord de muncă	Funcția, telefon
Personalul de conducere						
1.	Stratan Alexandru	1976	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor habilitat în economie, 2008 Profesor universitar, 2014	Bază, 0,5 cumul intern	Director, Cercetător științific principal 50-11-05
2.	Bajura Tudor	1948	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Dr. habilitat în economie, 1996 Profesor cercetător, 2012	Bază 0,5 cumul intern	Director adjunct cu activitate științifică, Cercetător științific

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifra)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/ cumul/ acord de muncă	Funcția, telefon
						principal 50-11-02
3.	Timuș Angela	1973	08.00.10 Finanțe, monedă, credit	Doctor în economie, 2003 Conferențiar cercetător, 2009	Bază, 0,5 cumul intern	Secretar științific, Cercetător științific coordonator 50-11-01
Centrul de Cercetări Demografice						
4.	Gagauz Olga	1966	22.00.03 Sociologie economică și demografie	Doctor habilitat, 2014 Conferențiar cercetător, 2003	Bază, 0,5 cumul intern	Șef centru, Cercetător științific coordonator 50-11-23
5.	Savelieva Galina	1947	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1979 Conferențiar cercetător, 2012	Bază, 0,5 cumul intern	Șef adjunct centru, Cercetător științific coordonator 50-11-07
6.	Buciuceanu-Vrabie Mariana	1978	18.22.00 Sociologie economică și demografie	Doctor în economie, 2007 Conferențiar cercetător, 2012	bază	Cercetător științific coordonator
7.	Penina Olga	1977	14.00.33 Medicină socială și management	Doctor medicină, 2012	bază	Cercetător științific coordonator
8.	Taragan Raisa	1951			bază	Cercetător științific
9.	Paladi Gheorghe		14.00.01 Obstetrică și ginecologie	Academician 1993 Profesor universitar, 1967	0,5 cumul extern	Consultant științific
10.	Cotelnic Vera	1952			bază	Cercetător științific
11.	Popovici Margarita	1987			bază	Cercetător științific
12.	Zaharova Svetlana	1962			bază	Cercetător științific
13.	Tomceac Ana	1947			bază	Cercetător științific
14.	Chivaciuc Ana	1976			bază	Cercetător științific
15.	Chistruga – Sînchevici Inga	1982			bază	Cercetător științific
16.	Tatar Marina	1987			bază	Cercetător științific stagiar
17.	Tabac Tatiana	1989			bază	Cercetător științific
18.	Savcenko Silvia	1973			0,5 bază	Cercetător științific

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/ cumul/ acord de muncă	Funcția, telefon
						stagiar
19.	Cesnocova Nina	1955			0,5 cumul extern	Cercetător științific
20.	Vremiş Maria	1951			0,5 cumul extern	Cercetător științific
21.	Rotaru Larisa	1951			0,5 cumul extern	Cercetător științific
22.	Tăutu Ludmila	1981			0,5 cumul extern	Cercetător științific
23.	Poalelungi Olga	1958			0,5 cumul extern	Cercetător științific
24.	Gîlca Boris				0,5 cumul extern	Cercetător științific superior
25.	Pîșcenko Marina	1973	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 2012	0,5 cumul extern	Cercetător științific superior
Secția Politici și mecanisme de creștere economică						
26.	Macari Vadim	1952	08.00.01 Economie politică, doctrine economice 08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1982 Conferențiar cercetător, 1996	Bază 0,5 cumul intern	Șef secție, Cercetător științific coordonator 50-11-10
27.	Percinschi Natalia	1954	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1991 Conferențiar cercetător 1999	bază	Cercetător științific coordonator
28.	Aculai Elena	1957	08.00.05 Economie și management (în antreprenoriat)	Doctor în economie 1989 Conferențiar cercetător, 2007	bază	Cercetător științific coordonator
29.	Vinogradova Natalia	1979	08.00.05 Economie și management (în antreprenoriat)	Doctor în economie, 2009 Conferențiar cercetător, 2013	bază	Cercetător științific coordonator
30.	Cucirevii Vladimir	1950	08.00.22 Economie, planificare și conducere	Doctor în economie, 1988 Conferențiar cercetător, 2009	bază	Cercetător științific coordonator
31.	Novac Alexandra	1982	08.00.05 Economie și	Doctor în economie, 2014	bază	Cercetător științific

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifra)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/cumul/acord de muncă	Funcția, telefon
			management (în antreprenoriat)			
32.	Iașișin Tatiana	1979			bază	Cercetător științific
33.	Maier Lidia	1961			bază	Cercetător științific
34.	Eftodienco Natalia	1980			bază	Cercetător științific stagiar
35.	Ganea Victoria	1971	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 2001 Conferențiar universitar, 2007	0,5 cumul extern	Cercetător științific coordonator
Secția Politici financiare și monetare						
36.	Perciun Rodica	1973	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 2001 Conferențiar cercetător, 2011	Bază 0,5 cumul intern	Șef secție, cercetător științific coordonator
37.	Iliadi Gheorghe	1938	08.00.05 Economie și management (în ramură) 08.00.10 Finanțe; monedă; credit	Doctor habilitat, 1996 Profesor cercetător, 2011	bază	Consultant științific
38.	Manole Tatiana	1939	08.00.10 Finanțe monedă, credit	Doctor habilitat, 2003 Profesor universitar, 2006	bază	Consultant științific
39.	Iordachi Victoria	1981	08.00.10 Finanțe, monedă, credit	Doctor în economie, 2010	bază	Cercetător științific superior
40.	Clichici Dorina	1978	08.00.14 Economie mondială; Relații economice internaționale	Doctor în economie, 2007	bază	Cercetător științific coordonator
41.	Chistruga Marcel	1980	08.00.14 Economie mondială; Relații economice internaționale	Doctor în economie, 2009 Conferențiar universitar, 2012	bază	Cercetător științific coordonator
42.	Popa Viorica	1985			bază	Cercetător științific
43.	Timofei Olga	1979			bază	Cercetător științific
44.	Rodionova Nelli	1958			bază	Cercetător științific
45.	Afteni Laura	1988			bază	Cercetător științific
46.	Ungur Cristina	1984			bază	Cercetător

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifra)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/cumul/acord de muncă	Funcția, telefon
						științific
47.	Petrova Tatiana	1951			bază	Cercetător științific
48.	Hulapova Tamara	1955			bază	Cercetător științific stagiar
49.	Mițăblîndă Violeta	1988			bază	Cercetător științific stagiar
50.	Dodon Svetlana drd. secția zi	1987			0,5 bază	Cercetător științific
51.	Gribincea Corina drd. secția zi	1987			0,5 bază	Cercetător științific
52.	Modîrca Olga	1984			0,5 bază	Cercetător științific stagiar
53.	Luchian Ivan	1971	08.00.10 Finanțe; monedă; credit	Doctor în economie, 2002 Conferențiar universitar, 2005	0,5 cumul extern	Cercetător științific coordonator
54.	Bujor Oleg	1978	08.00.10 Finanțe, monedă, credit	Doctor în economie 2003	0,5 cumul extern	Cercetător științific superior
55.	Colesnicov Alexandru	1947	01.05.01 Bazele teoretice ale informaticii, programarea calculatoarelor	Doctor în informatică - 1997 Conferențiar cercetător - 2005	0,5 cumul extern	Cercetător științific coordonator
56.	Slobozian Dorin	1984			0,5 cumul extern	Cercetător științific
Secția Politici de dezvoltare socială						
57.	Rojco Anatol	1945	08.00.13 Metode economico-matematice 08.00.05 Economie și management	Doctor în economie 1976 Conferențiar cercetător, 1993	Bază, 0,5 cumul intern	Șef secție, Cercetător științific coordonator 50-11-04
58.	Colesnicova Tatiana	1974	08.00.05 Economie și management (în sfera ocupării forței de muncă)	Doctor în economie, 2011 Conferențiar cercetător, 2013	bază	Cercetător științific superior
59.	Ghițiu Lilia	1977	08.00.05 Economie și management (în sfera publicității)	Doctor în economie, 2011 Conferențiar cercetător, 2013	bază	Cercetător științific superior

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/ cumul/ acord de muncă	Funcția, telefon
60.	Hristiuc Liubovi	1955			bază	Cercetător științific
61.	Vinogradova Valentina	1950			bază	Cercetător științific
62.	Stremenovskaia Zoia	1957			bază	Cercetător științific
63.	Ciobanu Eleonora	1950			bază	Cercetător științific
64.	Livițchi Oxana	1979	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie - 2010	0,5 cumul extern	Cercetător științific superior
65.	Negruța Ala	1974			0,5 cumul extern	Cercetător științific
66.	Furtună Svetlana	1973			0,5 cumul extern	Cercetător științific
67.	Garabajii Ecaterina	1986			0,5 cumul extern	Cercetător științific stagiar
Secția Analize și prognoze						
68.	Clipa Victoria	1984			Bază 0,5 cumul intern	Șef secție, cercetător științific
69.	Doga Valeriu	1950	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor habilitat, 1992 Profesor universitar, 1994	bază	Consultant științific
70.	Cara Oleg	1965	08.00.11 Statistică economică	Doctor în economie, 2013	bază	Cercetător științific coordonator
71.	Poisic Mihail	1947	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1979 Conferențiar cercetător, 1990	bază	Cercetător științific coordonator
72.	Țurcan Aurica	1965	08.00.11 Statistică economică	Doctor în economie, 2001 Conferențiar universitar, 2005	bază	Cercetător științific coordonator
73.	Negru Ecaterina	1987			bază	Cercetător științific
74.	Olărescu Zaharia	1941			bază	Cercetător științific
75.	Morozniuc Ion	1949			bază	Cercetător științific
76.	Guslicova Natalia	1949			bază	Cercetător științific
77.	Munteanu Ludmila	1986			0,5 bază	Cercetător științific

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifrul)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/ cumul/ acord de muncă	Funcția, telefon
						stagiar
78.	Lucașenco Eugenia	1985			bază	Cercetător științific
79.	Gherboveț Sergiu, drd. secția zi	1983			0,5 bază	Cercetător științific
80.	Bordian Elena	1968			0,5 bază	Cercetător științific stagiar
81.	Golic Loreta	1969			0,5 bază	Cercetător științific stagiar
82.	Naval Elvira	1945	01.05.04 Modelare matematică, metode matematice, produse program	Doctor în informatică, 1991 Conferențiar cercetător, 1994	0,5 cumul extern	Cercetător științific coordonator
83.	Toacă Zinovia	1964	01.05.04 Modelare matematică, metode matematice, produse program	Doctor în economie, 2011	0,5 cumul extern	Cercetător științific superior
84.	Vragaleva Veronica	1985			0,5 cumul extern	Cercetător științific
85.	Tolocico Liliana	1967			0,5 cumul extern	Cercetător științific
86.	Cristian Irina	1985			0,5 cumul extern	Cercetător științific
Secția Economia agroalimentară și dezvoltare rurală						
87.	Moroz Victor	1950	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1983 Conferențiar cercetător, 1988	Bază, 0,5 cumul intern	Șef secție, cercetător științific coordonator 50-11-19
88.	Vasilașcu Ion	1934	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 1971 Conferențiar cercetător, 1996	bază	Cercetător științific coordonator
89.	Scobiola Petru	1944	05.20.01 Mecanizarea agriculturii	Doctor în agricultură, 1982	bază	Cercetător științific coordonator
90.	Ignat Anatolie	1965	08.00.05 Economie și management (în ramură)	Doctor în economie, 2013	bază	Cercetător științific
91.	Habașescu Olga	1989			bază	Cercetător

Nr. d/o	Numele, prenumele	Anul nașterii	Specialitatea (denumirea și cifra)	Gradul și titlul științific anul conferirii	Bază/cumul/acord de muncă	Funcția, telefon
						științific stagiar
92.	Gandacova Svetlana	1964			bază	Cercetător științific
93.	Graur Tatiana	1951			bază	Cercetător științific
94.	Popa Nicolae	1984			0,5 bază	Cercetător științific
95.	Turețchi Tatiana	1975			0,5 bază	Cercetător științific stagiar
96.	Mladinoi Vasile	1938	05.20.01 Mecanizarea agriculturii	Doctor în economie, 1981	0,5 cumul	Cercetător științific coordonator
97.	Iațco Iulia	1985			0,5 cumul	Cercetător științific
98.	Dumbrăveanu Eugenia	1955			0,5 cumul	Cercetător științific
99.	Malîi Eugenia	1959			0,5 cumul	Cercetător științific

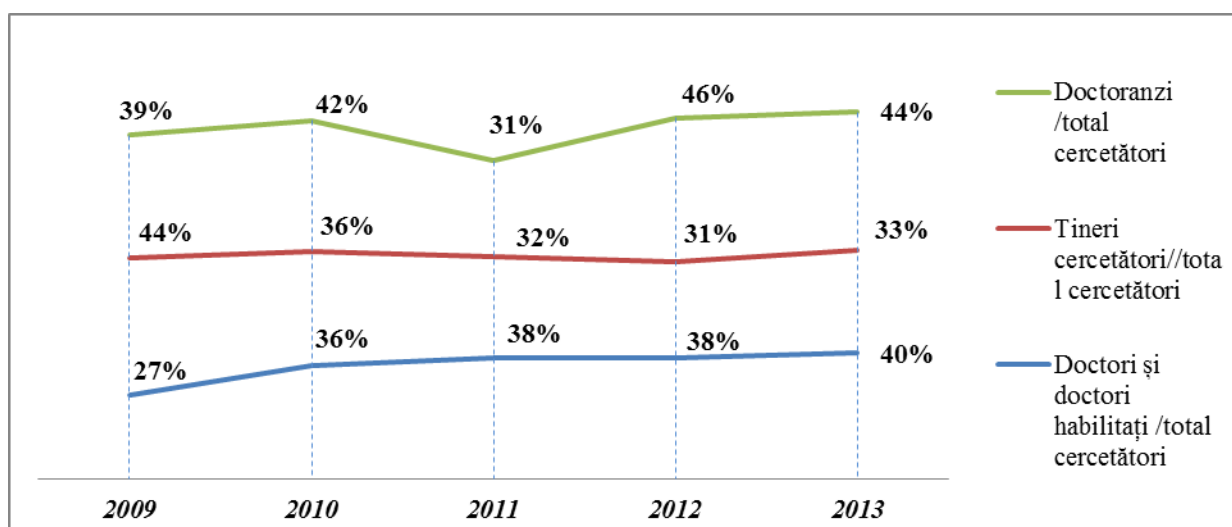

Figura 3. Structura personalului științific de bază, în perioada 2009-2013

Dintr-o proiecție dinamică, datele din fișa statistică denotă că numărul persoanelor care dețin grade științifice a crescut în perioada de raport de la 19 la 28 de persoane, creșterea fiind asigurată din contul persoanelor ce dețin gradul științific de doctor. Aici vom remarca, că creșterea numărului de doctori în economie este un rezultat al pregătirii cadrelor de înaltă calificare în cadrul Institutului și demarării, începând cu anul 2011, a procesului de susținere a

tezelor de doctorat la Consiliul Științific Specializat ad-hoc al INCE. Structura personalului INCE după calificarea științifică este prezentată în figura 4.

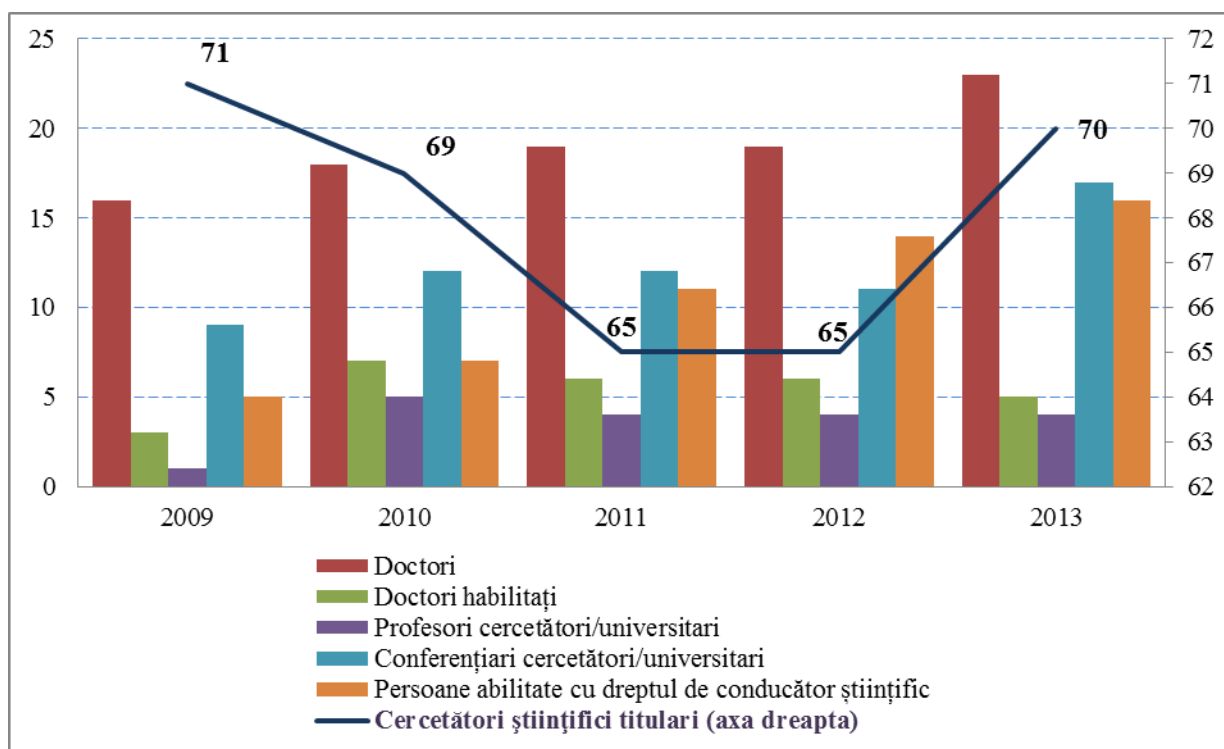

Figura 4. Structura cercetătorilor științifici titulari, după nivelul de calificare științifică

Structura personalului uman după media anuală pe diferite grupe de vârstă este relativ echilibrată. Din componența cercetătorilor științifici cu locuri de muncă de bază, 24 persoane sau 35,3 la sută sunt specialiștii tineri, cu vârstă până la 35 de ani, 17 persoane sau 25,0 la sută sunt cu vârstă de 35-54 de ani și 27 persoane sau 39,7 la sută cu vârstă de 55 de ani și mai mult. În total, modificările colectivului de cercetători științifici după vârstă sunt prezentate în figura 4.

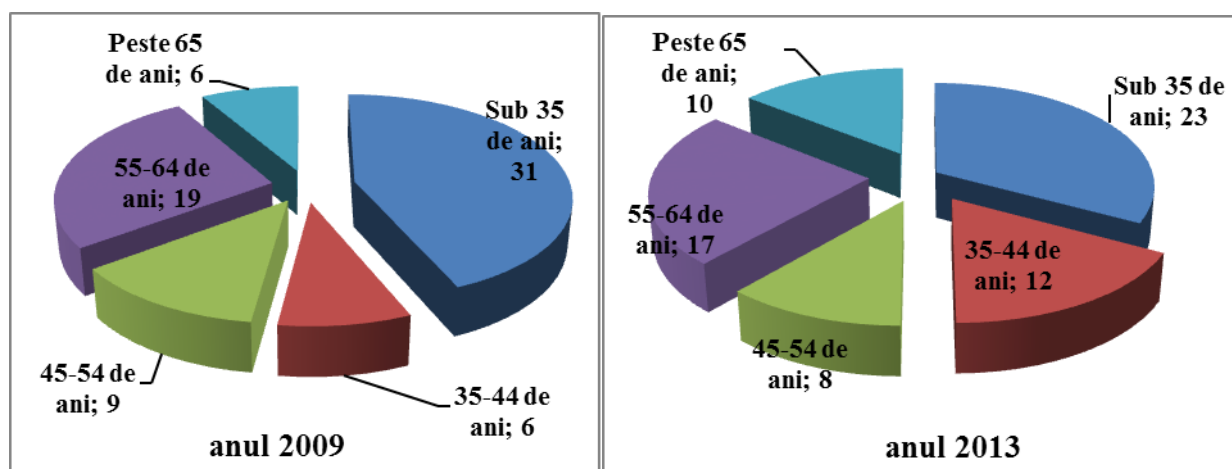

Figura 5. Tendințele modificării structurale privind vârstă cercetătorilor științifici

Perfecționarea personalului științific a fost organizată în așa fel ca sa beneficieze de stagii, cursuri de perfecționare și training-uri un număr maxim de cercetători din institut, în special doctoranzii. Constrângerile financiare, respectiv reducerea alocațiilor bugetare planificate pentru delegații și deplasări, au fost soluționate într-un mod avantajos pentru colaboratori. În primul rând, valorificând relațiile de colaborare internațională au fost invitați specialiști de peste hotare pentru a desfășura cursuri și traininguri în cadrul institutului, totodată, s-au organizat seminare practice și de instruire cu invitarea specialiștilor din țară.

Astfel, pe parcursul perioadei de autoevaluare au fost organizate **7 cursuri de instruire/perfecționare** (seminare, training, work-shop-uri), desfășurate cu invitați de peste hotare și **6 seminare științifico-practice** cu participarea specialiștilor din cadrul Institutului de Matematică și Informatică și INCE, **2 lansări publice cu elemente de training**, citite de specialiștii de peste hotare (datele detaliate sunt prezentat și în compartimentul 4. *Antrenare în activități conexe cercetării*).

În această perioadă, au beneficiat de deplasări și stagii peste hotare, finanțate din alocațiile instituționale și din alte surse (surse proprii, din cadrul proiectelor internaționale, obținute cu asistența organizațiilor internaționale) o mare parte din cercetători, preponderent tineri. Cele mai importante stagii și instruirii desfășurate în centre și instituții științifice de peste hotare sunt reflectate mai jos (detaliat deplasările sunt date în *Anexa 3*):

1. **Agafița Constantin, drd.** Polonia, Poznan. Centre for European Integration Adam Mickiewicz University Workshop „Creating Innovation Through Research Based Activities” a avut ca scop aprofundarea abilităților de cercetare. 9-17 mai 2009.
2. **Rînja Stela, drd.** Italia, Universitatea din Trento. Bursă de masterat la Universitatea din Trento. 2009-2011.
3. **Aculai Elena, dr.** Republica Cehă, Camera de Comerț a Republicii Cehe. Organul Național pentru Facilitarea Comerțului și Businessului Electronic (FITPRO). Cursul de studii „Familiarizarea cu Instrumente de Suport a Businessului Mic și Mijlociu în Republica Cehă, Dezvoltarea clusterelor”. 8-15 august, 2010.
4. **Chistruga Marcel, dr.** Slovenia, Center for Excellence in Finance. Workshop. 5-16 septembrie, 2010.
5. **Cereș (Bordeianu) Diana, drd.** Republica Cehă. Universitatea Tehnică din Praga. Bursă de cercetare „The role of risk factoros in management control in manufacturing industry” 1 octombrie-24 decembrie 2010.
6. **Fala Alexandru, drd.** Germania, Halle „Institutul de cercetări economice”. Participarea la seminarul științific, dedicat, modelării econometrice. 01-11 decembrie, 2010.

7. **Elena Aculai, dr., conf.** Republica Cehă, Camera de Comerț. Stagiarea pentru specialiștii din Moldova, care se ocupă de elaborării politicilor în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii. Tema: Elaborarea politicilor de susținere IMM în statele UE (cazul R. Ceha). 11-17 septembrie 2011.
8. **Chistruga Marcel, dr., Fala Alexandru.** Halle, Germania. Participarea la seminar Cel de-al XII seminar IWH-CIREQ dedicat Marcroeconometriei. 12 -26 decembrie 2011.
9. **Basistăi Nicolae, drd.** Austria, Joint Vienna Institute. Seminarul Macroeconomic Management and Fiscal Policy. 16-27 ianuarie, 2012.
10. **Timuș Angela, dr., Perciun Rodica, dr., Bordian Elena, dr.** România, București, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Victor Slăvescu, INCE, Academia Română. Participarea la workshop la tematica „Fiscalitate neta, fiscalitate bruta. Studiu de caz România și Republica Moldova”, 12-15 iunie, 2012.
11. **Gorobivskaia Olga, drd.,** Slovacia, Universitatea de Studii Economice. Școală de vară în domeniul politicilor publice și guvernare locală, analiza experiențelor internaționale în domeniul administrării publice, inclusiv practicile finanțelor publice. 01-15 iulie, 2012.
12. **Basistăi Nicolae, drd.** Austria, Joint Vienna Institute. Seminarul Macroeconomic Management and Financial Sector Issues. 30 iulie-10 august, 2012.
13. **Penina Olga, dr.** Germania, Institutul de Studii Demografice Max Planck. Analiza mortalității în Republica Moldova și includerea datelor respective în baza internațională Human Mortality Database. 31 martie-14 aprilie 2013
14. **Stratan Alexandru, dr.hab.** Seminar on Macroeconomic Development for Developing Countries, 2-22 Aprilie 2013, Beijing, China, sponsorizat de ministerul comerțului, organizat de Academia de Cercetări Macroeconomice din China
15. **Penina Olga, dr.** Franța, Institutul Național de Studii Demografice (INED). Colaborarea și consultanță cu demografii francezi France Meslé și Jacques Vallin cu privire la analiza tendințelor de lungă durată ale mortalității pe cauze de deces în Republica Moldova. 01-30 iunie, 2013.
16. **Gribincea Corina, drd.** Halle (Saale), Germania. Martin Luther Halle-Wittenberg University. DAAD Research, Grant pentru tineri cercetători și doctoranzi. 10.06.2013-09.08.2013.
17. **Timuș Angela, dr., Perciun Rodica, dr.** România, Academia Română, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare – Victor Slăvescu. Schimb de experiență și perfecționare la tematici: “Evaluarea stării economiei naționale”; “Influențe ale schimbărilor demografice asupra sectorului serviciilor financiare”. Participarea cu comunicare orală la work-shop-ul „Conceptul de fiscalitate. Stat mare versus stat mic. 01-14 iulie, 2013

18. **Garbuz Veronica, drd.** Azerbaidjan, Ganja. Training Course: Theatre Technique for Youth Inclusion and Empowement. 12-20 iulie, 2013
19. **Gribincea Corina, drd.** Valencia, Spania. Asociația OpenDoors, Training pe tematica proiectelor europene de cercetare pentru tineret: schimb de experiențe. 03-11 septembrie, 2013.
20. **Gagauz Olga, dr., conf.** Ucraina, Kiev. UNFPA Institutul de Demografie și Cercetări Sociale M.V. Ptuha. Participarea la seminarul regional pe problemele îmbătrânirii demografice. 15-19 septembrie 2013
21. **Savelieva Galina, dr., conf. cercet., Buciuceanu-Vrabie Mariana dr., conf. cercet., Tatar Marina, cercet. șt .stagiar.** Turcia, Antalia, cursuri organizate de НИУ ВШЭ și UNPFA, tematica „Население и развитие”. Îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul analizei statistice a datelor și prognozei demografice. 23 septembrie - 2 octombrie, 2013
22. **Basistâi Nicolae, drd.** Austria, Viena, Joint Vienna Institute. Participarea la seminarul Financial Programming and Policies. 23 septembrie - 4 octombrie, 2013.
23. **Gribincea Corina, drd.** Fulda, Germania. Universitatea Fulda de Studii Aplicate, DAAD-CINTEUS, workshop. 18-19 octombrie, 2013
24. **Penina Olga, dr.** Romania, București. Institutul Național de Statistica. Vizita de lucru in cadrul proiectului internațional AXA "Mortality Divergence and Causes of Death", 25-29 noiembrie 2013.

Activitatea de doctorat. Institutul are statutul de organizație abilitată cu dreptul de desfășurare a activității de doctorat. Specialitățile la care a obținut abilitarea sunt:

521. Economie, business, administrare - 521.03. Economie și management în domeniul de activitate;

522. Finanțe, contabilitate, analiză economică - 522.01. Finanțe;

543. Demografie - 543.01. Sociologia populației și procese demografice.

Numărul de persoane care au urmat studii de doctorat/postdoctorat, în perioada analizată, sunt, în medie, 28 de persoane/anual. Totodată, studii de postdoctorat, în anii 2009-2010, au urmat 3 persoane.

În anul 2013, au urmat studii de doctorat 32 de doctoranzi, din care, doctoranzi cu studiu de zi – 8 persoane și 24 – la frecvență redusă, din ei urmează studii cu finanțarea de la buget – 19 persoane, prin contract – 13 persoane (lista doctoranzilor este prezentată în Anexa 4).

Din numărul total de doctoranzi, care urmează studiile la specialitatea 521.03. *Economie și management în domeniul de activitate*, sunt înmatriculați 23 de doctoranzi, la specialitatea 522.01. Finanțe – 7 și la specialitatea 543.01 *Sociologia populației și procese demografice* – 2 persoane.

Informația privind numărul doctoranzilor care urmează studiile, celor înmatriculați, absolvenți și a tezelor susținute în cadrul *Institutului Național de Cercetări Economice* este prezentată în tabelul 1.

Tabelul 1

Indicatorii privind activitatea doctoranzilor/postdoctoranzilor în perioada 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
TOTAL	31	32	20	30	32
Postdoctoranzi	3	3	-	-	-
Doctoranzi total	28¹	29¹	20	30	32
- la sf. anului	28	29	20	30	32
- înmatriculați	5	7	14	7	9
- absolvenți	1	14	4	4	6
- exmatriculați	3	2	-	1	3
Teze susținute	-	-	4	1	1

Doctoranzii realizează cercetarea de doctorat și sunt încadrați în activitatea de cercetare conform tematicii tezei de doctorat. Doctoranzii participă activ la activitatea de cercetare & inovare: la concursuri de burse, de proiecte naționale și internaționale de cercetare și de mobilitate, diseminează rezultatele cercetărilor doctorale prin participări la foruri internaționale și naționale, sunt încadrați în procedura de susținere a tezei de doctorat. Astfel, pe parcursul perioadei de analiză, **2 doctoranzi** au beneficiat de **bursă de excelență** și **2 persoane** au obținut Premiul anual al AȘM, nominalizarea „Realizări valoroase a tinerilor savanți” și anume:

1. Colesnicova Tatiana, drd., Bursa de excelență a Guvernului pentru anul 2009, Hotărâre de Guvern nr. 283 din 10.04.2009;

2. Bordianu (Cireș) Diana, drd., Bursa de excelență a Guvernului pentru anul 2010. Hotărârea de Guvern nr.35 din 12.03.2010.

3. Ghițiu Lilia, dr., Nominant al Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru 2012, nominalizarea „Realizări valoroase a tinerilor savanți”.

4. Popa Viorica, drd., Nominant al Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru 2013, nominalizarea „Realizări valoroase a tinerilor savanți”.

În perioada de analiză au fost susținute **6 teze de doctorat** (informația detaliată este dată în Anexa 6), dintre care 3 teze susținute în termen și anume:

- 1. Colesnicova Tatiana**, anul înmatriculării 2007/anul absolvirii 2010, anul obținerii titlului de doctor în economie 2011;
- 2. Ghițiu Lilia**, anul înmatriculării 2006/anul absolvirii 2010, anul obținerii titlului de doctor în economie 2011;

¹ Inclusiv 4 competitori

3. **Popescu Silvia**, anul înmatriculării 2008/anul absolvirii 2010, anul obținerii titlului de doctor în economie 2011;
4. **Oleiniuc Maria**, anul înmatriculării 2005/anul absolvirii 2009, anul obținerii titlului de doctor în economie 2011;
5. **Gîrlea Mihail**, anul înmatriculării 2006/ anul absolvirii 2009, anul obținerii titlului de doctor în economie 2012;
6. **Ignat Anatol**, transferat în calitate de competitor, anul obținerii titlului de doctor în economie 2013;

*Fortificarea capacității personalului științific se valorifică și prin **obținerea gradelor și titlurilor științifice**.*

Un rezultat al activității de cercetare este obținerea competențelor științifice confirmate prin grade și titluri științifice. În acest context, menționăm, că pe parcursul perioadei de autoevaluare **12 colaboratori științifici** au susținut tezele de doctorat în cadrul INCE, dar și în alte instituții de învățământ superior abilitați cu dreptul de organizare a activității de doctorat. Totodată, colaboratorii științifici au fost promovați de către Consiliul științific în vederea obținerii titlurilor științifice.

Menționăm în continuare colaboratorii științific care au obținut grade și titluri științifice în perioada de evaluare:

Titlul științific de profesor cercetător au obținut:

1. Iliadi Gheorghe, doctor habilitat, anul 2011;
2. Bajura Tudor, doctor habilitat, anul 2012;

Titlul științific de conferențiar cercetător/universitar au obținut:

1. Timuș Angela, doctor în economie, 2009;
2. Cucerivii Vladimir, doctor în economie, 2009;
3. Starițina Ludmila, doctor în economie, 2010;
4. Peciuun Rodica, doctor în economie, 2011;
5. Savelieva Galina, doctor în economie, 2011;
6. Buciuceanu-Vrabie Mariana, doctor în economie, 2011;
7. Vinogradova Natalia, doctor în economie, 2012;
8. Colesnicova Tatiana, doctor în economie, 2013;
9. Ghițiu Lilia, doctor în economie, 2013;

Gradul științific de doctor au obținut:

1. Vinogradova Natalia, 2009, doctor în economie, ASEM;
2. Tofan Tatiana, 2009, doctor în economie, UTM;
3. Iordachi Victoria, 2010, doctor în economie, ASEM;

4. Chistruga Marcel, 2009, doctor în economie, ASEM;
5. Colesnicova Tatiana, 2011, doctor în economie, IEFS;
6. Ghițiu Lilia, 2011, doctor în economie, IEFS;
7. Popescu Silvia, 2011, doctor în economie, IEFS;
8. Oleiniuc Maria, 2011, doctor în economie, IEFS;
9. Gîrlea Mihail, 2012, doctor în economie, IEFS;
10. Penina Olga, 2012, teza de doctor în medicină, Un. „Testemițeanu”;
11. Ignat Anatol, 2013, doctor în economie, IEFS;
12. Cara Oleg, 2013, doctor în economie, ASEM.

La fel, în perioada de referință, **18 persoane** au fost abilitate (reconfirmate) cu dreptul de conducător/consultant la tezele de doctor și/sau de doctor habilitat (Anexa 5).

1.3. Mijloacele financiare disponibile

Indicatorii, ce reflectă mijloacele financiare disponibile ale institutului, marchează dinamici diferite pe tot parcursul perioadei de analiză. Principala sursă de finanțare a institutului sunt alocațiile bugetare destinate pentru realizarea proiectelor de cercetări fundamentale și aplicative. Alocațiile bugetare sunt într-o descreștere pe toată perioada de analiză (Figura 6), în anul 2013 constituind 7486,9 mii lei (cu 500,3 mii lei mai puțin comparativ cu a.2009).

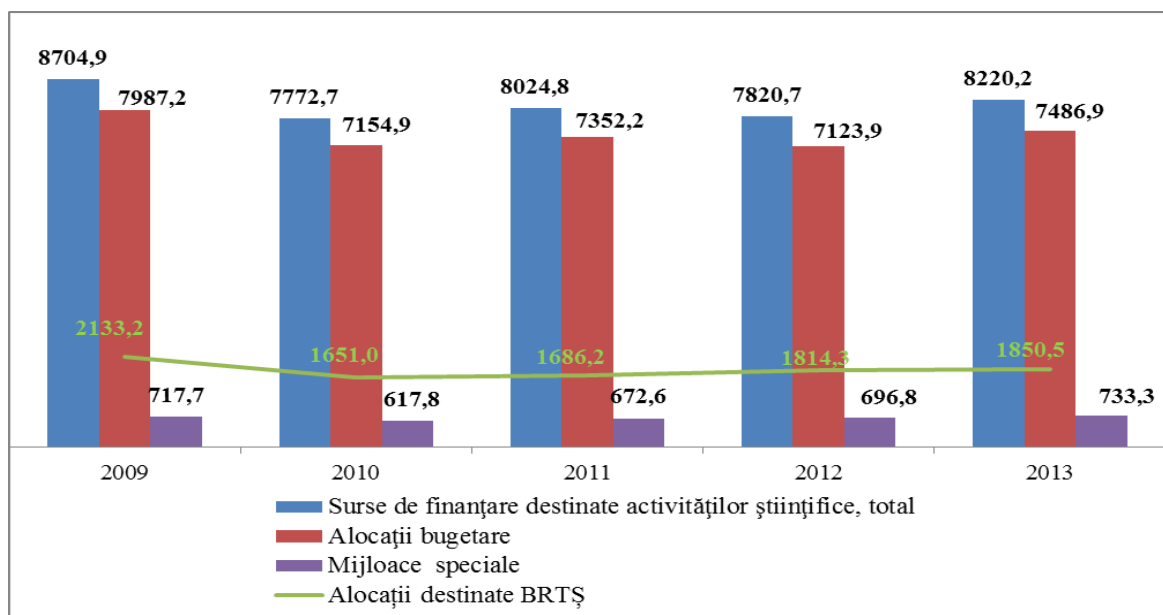

Figura 6. Dinamica surselor de finanțare a INCE, în anii 2009-2013 (mii lei)

O tendință similară se urmărește și în cazul mijloacele financiare totale destinate activităților științifice, care înregistrează ritmuri de creștere diferite în anii 2009-2013. Această situație este explicată prin faptul, că mijloacele speciale sunt reduse și nu prezintă o sursă

capabilă să contribuie la sporirea cheltuielilor din sfera științei și inovării a institutului. Raportul mijloacelor speciale la alocațiile bugetare constituie, în medie, 9,3%, iar cota acestora în total surse de finanțare, destinate activităților științifice, este de 8,5%.

Mijloacele extrabugetare ale INCE sunt formate din plățile de arendă, prestarea serviciilor științifice cu agenții economici din țară și mijloacele obținute prin granturi internaționale/contracte cu agenți economici de peste hotare. În anul 2010, volumul acestor mijloace s-au redus față de 2009 cu 99,9 mii lei, după care se constată o creștere anuală a acestora până în anul 2013.

O componentă separată în alocațiile obținute de institut sunt mijloacele destinate finanțării Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice (BRTȘ), care, la fel, s-au redus, în perioada de analiză, cu 282,7 mii lei (sau 13% față de anul 2009). Pentru funcționarea BRTȘ, au fost alocate, în medie, 1827,04 mii lei pe an.

Structura alocațiilor bugetare și a mijloacelor speciale, pentru anul 2013, este prezentat în Figura 7, iar în valori absolute, cu prezentarea detaliată a acestor surse pentru anii 2009-2013 sunt date în Fișa statistică a raportului de autoevaluare.

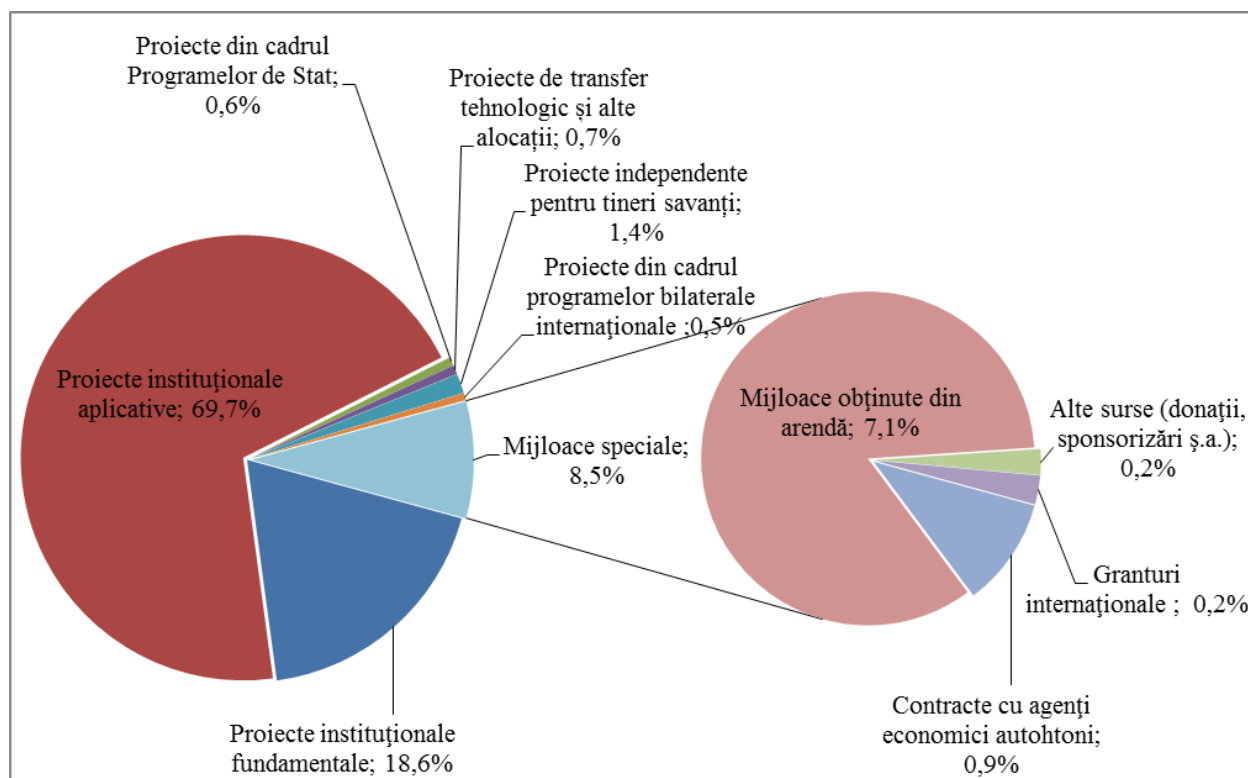

Figura 7. Structura bugetului consolidat INCE, după surse de finanțare

Cheltuielile totale ale organizației au crescut în perioada de referință, în medie, cu 5% (media anuală a cheltuielilor totale fiind de 9419,9 mii lei). Analiza detaliată ale acestora indică, de fapt, o majorare a cheltuitelor totale obținute din contul alocațiilor BRTȘ, care se contabilizează separat și nu fac parte din cheltuieli destinate cercetării. Totodată, cheltuielile

pentru sfera științei și inovării au marcat o reducere în perioada de referință, soldul acestora în anul 2013 față de 2009 fiind de (-144,1) mii lei.

Structura cheltuielilor pentru sfera științei și inovării, pentru perioada de referință este reprezentată în Tabelul 2.

Tabelul 2
Structura cheltuielilor INCE pentru sfera cercetare & inovare în anii 2009-2013, în %

	2009	2010	2011	2012	2013
Total cheltuieli pentru sfera științei și inovării (cheltuieli de casă), inclusiv	100	100	100	100	100
Cheltuieli de personal (salarizare, fond social și medical)	77,0	64,4	66,1	69,0	70,5
Procurare de echipament științific și fond de cărți	10,3	23,2	21,8	15,7	12,2
Pregătire de cadre științifice și organizarea manifestărilor științifice	0,3	0,3	0,6	0,4	0,6
Formare profesională	0,4	0,7	0,3	1,0	1,4
Deplasări și delegații științifice	1,6	2,3	1,8	1,9	2,0
Plata serviciilor comunale și a altor servicii	10,4	9,1	9,5	12,0	13,3

Din datele prezentate în tabel se evidențiază, că principala componentă de cheltuieli reprezintă cheltuielile de personal (circa 70% din total), urmată de procurarea echipamentului științific (17%), plata serviciilor comunale (11%), deplasări (2%), formarea profesională și alte cheltuieli (mai mici de 1%). În valori absolute datele sunt prezentate în fișa statistică.

Ponderea cheltuielilor pentru sfera științei și inovării, în volumul total al cheltuielilor organizației, a constituit 65%, fiind în descreștere cu 7,2 p.p în anul 2013 față de 2009.

Ponderea cheltuielilor din buget pentru sfera științei și inovării pentru achiziționarea de echipament științific, acoperirea cheltuielilor de specializare, stagiere, cooperare tehnico-științifică, participare la manifestări științifice și de detașare a personalului pentru schimb de experiență constituie, în medie, 20% și corespunde criteriilor de evaluare și acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării.

Remarcăm, că mijloacele, alocate din contul bugetului de stat, sunt gestionate conform planurilor de finanțare, aprobate în corespundere cu prevederile normative în vigoare.

Ca o rezervă de îmbunătățire a structurii cheltuielilor putem menționa necesitatea de a majora ponderea cheltuielilor bugetului științei și inovării pentru achiziționarea echipamentului științific (computere, mijloacele tehnice de informație, de comunicare etc.), precum și acoperirea cheltuielilor de stagiere, de perfecționare profesională, de participare la manifestări științifice etc., preponderent în țările UE.

2.4. Potențialul logistic

Institutul Național de Cercetări Economice dispune de un potențial logistic diversificat și relativ modern. Patrimoniul material de importanță majoră al Institutului îl constituie spațiile adecvate de lucru, în mărime de 4708,7 m², care se află în proprietatea exclusivă a Institutului și este dată în folosință subdiviziunilor acestuia. Având în vedere faptul, că pentru cercetările științifice se utilizează aproximativ ¼ din suprafața totală a Institutului, spre sfârșitul perioadei de autoevaluare, suprafața locului de muncă a fiecărui cercetător de bază a constituit, în medie, 15,1 m². Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică ocupă 1848,2 m² sau 39,3 la sută. Restul suprafețelor sunt date în exploatare Complexului editorial, serviciilor gospodărești și celor de ordin tehnic, iar o mică pondere (în primul rând, din semi- și subsol) sunt date în arendă.

Alături de subdiviziunile științifice (5 secții și un Centru de cercetări demografice), în componența Institutului funcționează Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică, cu fondul de cărți, ediții periodice, brevete de invenții, documente de conținut normativ etc., care, în prezent, constituie mai mult de 13,582 mil. de exemplare. Numărul colaboratorilor bibliotecii este egal cu 32 unități de personal, inclusiv 2 persoane cu funcții de conducere. Alături de sursele financiare ale Institutului, fondul bibliotecar, în ultimii ani, este intensiv completat prin schimbul revistelor, prin donații, prin participări la proiecte internaționale etc. Sălile bibliotecii sunt dotate cu echipamentul tehnic modern, inclusiv instalații de copiat, proiectoare etc.

Echipamentul tehnic al Institutului este prezentat, în primul rând, prin mijloacele de transport (8 unități) și instalațiile poligrafice ale Complexului Editorial, care prestează un spectru larg de servicii editorial-poligrafice. Se are în vedere ediții periodice de specialitate, inclusiv:

1. Analele Institutului Național de Cercetări Economice – 1 ediție pe an.
2. Materialele Conferințelor național/ internaționale organizate de INCE – 1 ediție pe an.
3. „Moldovan Economic Trends” – 4 ediții pe an.
4. Revista „Economie și Sociologie” – 4 ediții pe an.

De menționat, că publicațiile INCE sunt înscrise în Registrul Național ISSN din cadrul Camerei Naționale a Cărții. Revista „Economie și Sociologie” este recunoscută și echivalată drept revista științifică de profil de categoria B de către CNAA.

În calitate de utilaj poligrafic, Complexul Editorial dispune de următoarele instalații: RISO RP 3505EP; CONIKA MINOLTA 162; Computere – 4 unități; Imprimante LaserJet – 2 unități; Mașină de tăiat hârtie ORIGINAL PERFECTA; Mașină de cusut TIP BIIII4 №12299; BIZHUB C451; Mașină de bobinat și altele.

În calitate de echipament științific, Institutul dispune de 98 de unități de computere conectate într-o rețea locală, prin 2 servere cu acces la Internet. Pentru procurarea

echipamentului științific, anual, au fost cheltuite, în medie, 287,4 mii lei sau câte 3684,6 lei în calcul la fiecare cercetător științific de bază (Figura 8). În total, la sfârșitul anului 2013, costul de bilanț al echipamentului științific a constituit 2645,4 mii lei sau 34,4 mii lei în calcul pentru un cercetător științific.

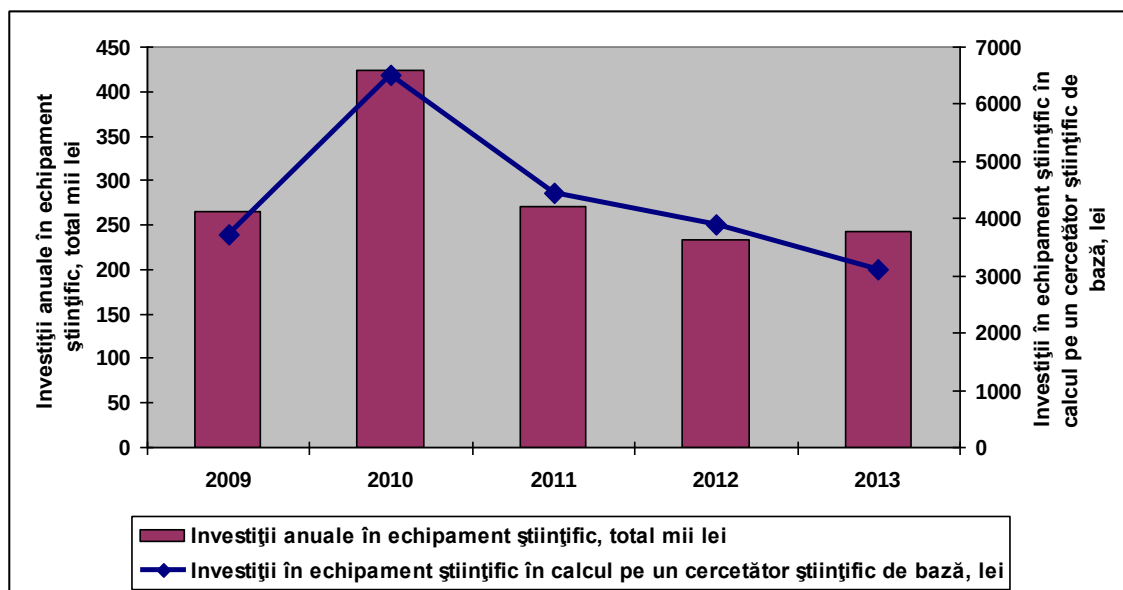

Figura 8. Dinamica investițiilor în echipamentul științific

Din numărul total al computerilor, 60 de unități sunt relativ noi, cu termenul de exploatare mai mic de 5 ani, 38 din aceste computere au termen de exploatare de 6-10 ani, media fiind 8,1 ani. Echipamentul științific cu termenul de exploatare mai mult de 10 ani este casat și trimis la punctele de colectare a tehnicii uzate.

Este de menționat faptul, că deși constrângerile financiare au redus din cheltuielile institutului, numărul computerilor, aflate la dotarea cercetătorilor științifici a crescut de la 78 unități în anul 2009 până la 98 unități în 2013 sau cu 25,6 la sută (Figura 9).

În prezent, fiecărui cercetător științific îi revine câte un computer. Sunt computerizate, de asemenea, structurile și subdiviziuni auxiliare. Remarcăm, că o mare parte a computerilor, precum și a altui echipament științific (laptopuri, proiectoare, mobiliere, printere etc.) au fost procurate din contul proiectelor internaționale, obținute de institut prin competiție, inclusiv din donații.

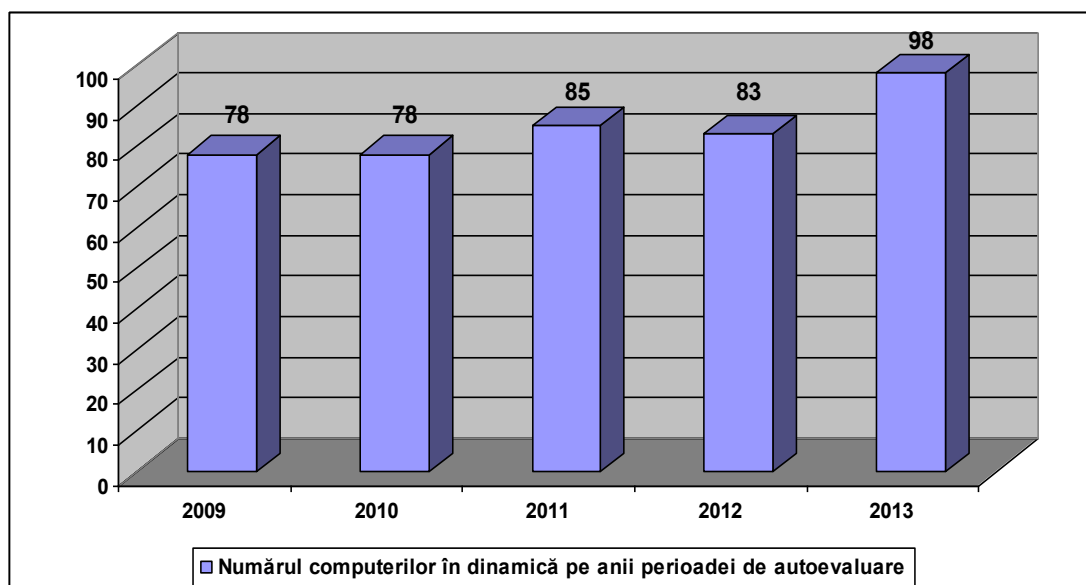

Figura 9. Numărul computerelor în dinamică pe anii perioadei de autoevaluare

Pentru organizarea discuțiilor științifice (meselor rotunde, seminarelor, conferințelor etc.) sunt amenajate 4 spații respective (o sală de conferință și 3 săli de ședințe destinate organizării meselor rotunde, seminarelor, training-urilor etc.). Sălile sunt înzestrate cu echipamentul necesar de infrastructură (periferie), inclusiv: scanere, imprimante, proiectoare, ecrane etc.

Laboratorul de performanță a Centrului de Cercetări Demografice

Laboratorul de performanță a fost creat în cadrul proiectului ”Suport complex pentru dezvoltarea statisticii populației și demografiei în Moldova” (2013-2015), implementat în baza acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Cehe.

Laboratorul dispune de tehnică performantă (calculatoare, multimedia, tablă interactivă) și softuri necesare în domeniu (SMART Notebook Software, Spectrum, R, SPSS). Este deschis accesul la sursele electronice Ebrary „Sociology & Anthropology Collection pro Centre for Demographic Research, Moldova”. Laboratorul deține circa 200 de titluri de cărți din domeniul demografiei, sociologiei, medicinei sociale etc., printre care cele mai recente surse sunt apărute în anul 2013.

Misiunea principală a Laboratorului ține de promovarea abordării problemelor demografice și sensibilizării atât a mediului academic și didactic, cât și a publicului larg cu privire la dinamica proceselor demografice, schimbările prospective a evoluției populației, mecanismele de adaptare la aceste schimbări etc.

În cadrul Laboratorului se planifică formarea parteneriatului cu instituțiile de învățământ, autoritățile publice centrale și locale în vederea pregătirii calitative în domeniul demografiei,

prin o bună cunoaștere a spectrului de probleme demografice cu care se confruntă Republica Moldova, prin stabilirea unei legături strânse dintre teorie și practică.

Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică (BRTȘ), fondată în anul 1969, este o instituție specializată în informare și documentare, cu categorie superioară (conform Hotărârii Guvernului RM nr. 381 din 13 aprilie 2006), care funcționează în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice. Biblioteca are misiunea de a contribui la procesul de studii și cercetare științifică din țară prin satisfacerea deplină a necesităților informaționale complexe și de a promova transferul tehnologic al rezultatelor științifice și inovațiilor în mediul de afaceri.

Activitatea Bibliotecii se bazează pe următoarele valori: ***satisfacția utilizatorilor, calitatea serviciilor, comunicarea științifică, accesul deschis, inovația, parteneriatul profesional.***

Obiectivul principal constă în organizarea și dezvoltarea colecțiilor bibliotecii pe diferite suporturi informaționale și oferirea servicii de calitate.

În cadrul BRTȘ activează 32 de persoane în 6 secțiuni funcționale, cu responsabilități bine determinate: Secția „Achiziții și prelucrarea documentelor”; Secția „Informare și cercetare bibliografică”; Secția „Colecții speciale”; Secția „Colecții de carte și publicații periodice”, Secția „Lectură publică și comunicarea colecțiilor”. Suprafața totală de amplasament a bibliotecii este de 1848,2 m². Pentru utilizatori sunt amenajate 3 săli de lectură cu 140 de locuri, dotate cu echipament tehnic pentru citirea documentelor pe suport de microfișă/microfilm, acces la Internet (wi-fi), la baze de date, catalogul electronic al bibliotecii și o sală separată pentru căutare, cercetare, documentare la cataloagele tradiționale și catalogul electronic pentru 10 persoane. BRTȘ dispune de un soft modern de bibliotecă IRBIS – 64 cu 5 module și 10 stații automatizate de lucru (achiziționat în anul 2010), 21 de calculatoare, 4 imprimante, 1 xerox și 1 scanner.

Fondurile BRTȘ, la data de 1.01.2014, constituie **12 199 590 titluri** în **13 582 142 de exemplare** de documente și publicații din țară și din străinătate. În funcție de tipul documentelor, în bibliotecă quantumul maxim îl ocupă documentele brevetare – 91,704%, urmat de cataloagele industriale – 3,360%, colecțiile din domeniile tehnico-normative – 2,815%, publicațiile periodice – 0,770%, broșuri – 0,670%, cărți – 0,640%, documente nepublicate – 0,040 și quantumul minim este ocupat de documentele electronice – cu 0,02%.

Sursele de completare sunt cumpărarea (abonarea publicațiilor periodice, procurarea documentelor normative), schimbul de publicații național și internațional, donațiile. Documente valoroase au fost oferite de către: Fondul Monetar, CID INCE București, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” din Iași, Editura Academiei Române, Ambasada Republicii Azerbaidjan. O sursă importantă de completare este schimbul de publicații cu instituțiile din

țară: AGEPI – BD „Invenții protejate în RM” și alte publicații în domeniul proprietății intelectuale, INSM – oferă gratis Buletinul de standardizare, standarde; BNS – Anuarul statistic; Biblioteca Științifică „A. Lupan” AȘM, bibliotecile universitare (ASEM, UCCM, ULIM, UASM, UTM). În total, schimbul internațional și național de publicații constituie, în ultimii 5 ani, 3037 de documente.

Tabelul 3

Completarea fondului BRTȘ, anii 2009-2013

Anul	Nr. de titluri	Nr. de exemplare	Suma, lei
2009	3765	4900	362 002,25
2010	2092	3036	382 624,05
2011	2449	3225	268 985,49
2012	1398	2152	233 808,16
2013	257	960	212 893,19

În ultimii ani, rata de înnoire a fondului constituie 17,93 și reprezintă un indice puțin în scădere, deoarece orientarea este axată spre abonarea și utilizarea bazelor de date, publicațiilor electronice, care, la moment, sunt un important suport informațional pentru cercetători, studenți și întreprinzători.

BRTȘ oferă acces la colecțiile sale pentru toți cei interesați atât din țară, cât și de peste hotare. Structura socio-profesională a utilizatorilor este variată. Potrivit datelor reprezentate în tabelul de mai jos, evidențiem că, totuși, în ultimii ani, funcționarii publici și studenții rămân a fi grupul țintă.

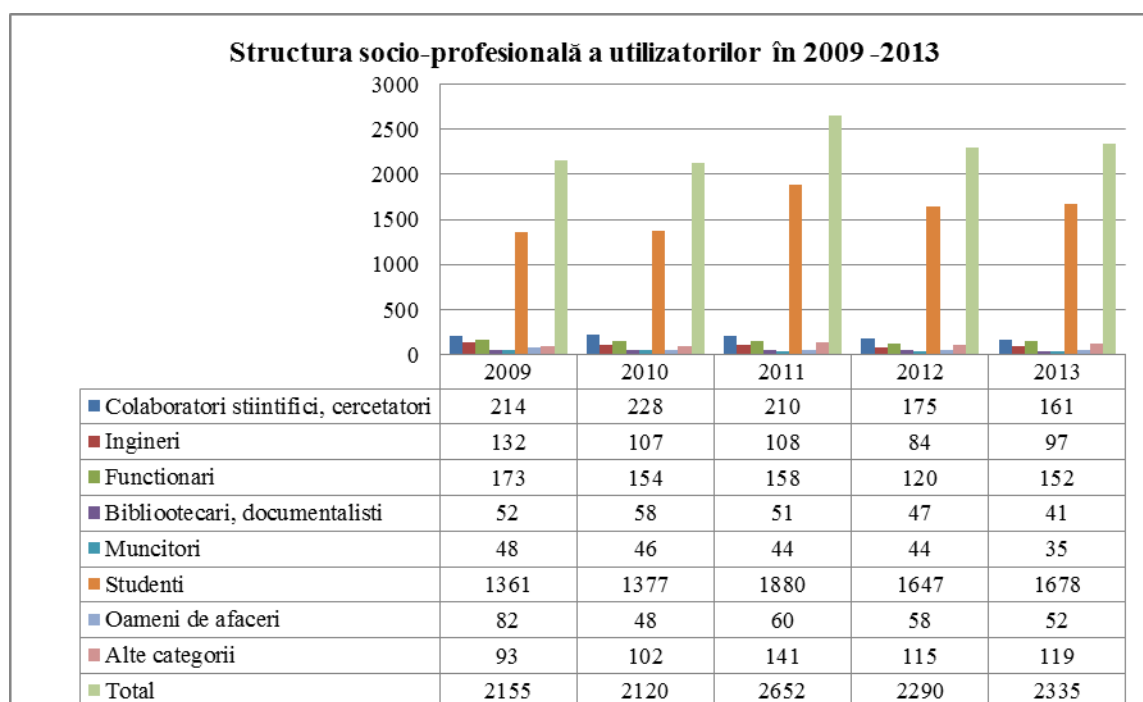

Figura 10. Structura socio-profesională a utilizatorilor

O categorie aparte de utilizatori ai BRTȘ sunt **unitățile economice** din țară. Colaborăm cu peste 28 de unități economice, dintre care cu 15 au fost încheiate contracte de colaborare în vederea împrumutului interbibliotecar curent și organizarea expozițiilor tematice în spațiile lor de activitate.

Anual, din colecțiile bibliotecii sunt consultate peste 550000 de documente (câte 230,6 documente revine per utilizator), cel mai frecvent sunt consultate brevetele de invenții, iar vizitele direct în spațiile bibliotecii sunt peste 9000 pe an. În anul 2013, a fost luat ca indicator și vizitele virtuale pe site-ul bibliotecii (peste 8300). Biblioteca a fost conectată la mai multe rețele de socializare: Facebook, Twiter.

Accesul deschis la cercetările, realizate de către colaboratorii INCE, a devenit un obiectiv strategic indispensabil atât pentru Institut, cât și pentru BRTȘ. În acest sens, a fost extinsă aria serviciilor de bibliotecă prin activitățile de informare și argumentare a impactului Accesul Deschis asupra vizibilității producției științifice. Cele mai relevante rezultate ale echipei BRTȘ sunt:

1. *Elaborarea Politicii Accesului Deschis a revistei „Economie și Sociologie” (aprobată la Consiliul Științific din 24 mai 2013, P.V. nr. 3) și plasarea ei pe site-ul institutului.* http://iefs.md/en/editorial_complex/news_ec/90-open-access-policy.html
2. *Crearea arhivei digitale a articolelor științifice INCE.*
3. *Înregistrarea revistei „Economie și Sociologie” în Directoriul Revistelor Științifice cu Acces Deschis – DOAJ.*
4. *Înregistrarea în BD „ Socionet” (platformă științifică on-line a Academiei de Științe din Federația Rusă. <https://socionet.ru/collection.xml?h=spz:brtsbiblioteca:ycriat>*
5. *Studierea și înaintarea revistei, materialelor Conferințelor INCE în alte Baze de date cotate ISI.*

Activitatea informațional-bibliografică este relevantă și prin organizarea și gestionarea Bazelor de date locale. De ex., BD **„Articole din reviste în domeniul economic” (ARTICE)**, care constituie **71723** de înregistrări bibliografice. Anual, această bază de date se completează cu peste 5000 de articole din reviste, ce se regăsesc în fondul bibliotecii. Pentru asigurarea informațională eficientă și calitativă a fost creată și baza de date **„Cercetări bibliografice”**, care cuprinde 763 de teme complexe, iar cele mai solicitate teme, anual, sunt actualizate. Activitatea bibliografică promovează mediul științific și prin intermediul elaborării bibliografiilor și biobibliografiilor, ghidurilor, buletinelor informative, articolelor etc.

Totodată, BRTȘ se implică activ în activitatea de cercetare profesională. Pe parcursul perioadei de referință au fost organizate: Seminare științifice – 2, mese rotunde – 8, ateliere

profesionale – 5, workshopuri – 2, Anual, organizăm pentru tinerii cercetători Săptămâna ușilor deschise la INCE și BRTȘ.

Concomitent cu activitățile de cercetare, informare și documentare, în bibliotecă se organizează diverse activități pentru promovarea științei, inovațiilor, lecturii și a culturii în general. În perioada 2009-2013, BRTȘ a participat la 3 concursuri naționale, la 2 din ele obținând Diploma de Laureat al Concursului Național „Biblioteca – partener în promovarea proprietății intelectuale”, la 12 expoziții Internaționale și Naționale, organizate la CIE „Moldexpo”, au fost organizate peste 125 de expoziții tematice și de informare, în cadrul cărora au fost expuse peste 2500 documente.

De asemenea, biblioteca continuă să dezvolte servicii noi pentru utilizatori, să creeze condiții optime pentru accesul la toate tipurile de documente din spațiile BRTȘ, să asigure accesul la resursele electronice, să promoveze rezultatele cercetării științifice pe diferite căi.

III. REZULTATELE CERCETĂRII, CALITATEA, EFICENȚA, RELEVANȚA ȘI IMPACTUL

Activitatea științifică și inovațională a Institutului a generat multiple rezultate importante pentru știința și practica economică. Anual cele mai semnificative realizări științifice și practice au fost menționate în cadrul ședinței Secției de Științe a AȘM, CȘȘDT, diseminate în cadrul Conferințelor internaționale și naționale, prezentate publicului larg la emisiuni TV și radio.

Cele mai relevante rezultate ale Institutului Național de Cercetări Economice obținute în perioada de analiză sunt reflectate în continuare.

3.1. Rezultate științifice de performanță

1. *Elaborarea metodologiei de evaluare a impactului prestațiilor sociale, inclusiv a alocațiilor sociale asupra reducerii sărăciei în Moldova și efectuarea estimărilor corespunzătoare.* Ținând cont de experiența mondială, a fost elaborată o abordare conceptuală nouă pentru Moldova privind identificarea și evaluarea sărăciei gospodăriilor casnice. S-a efectuat selectarea indicatorilor pentru realizarea abordării deprivării la identificarea sărăciei, a fost efectuată analiza condițiilor de trai a gospodăriilor casnice sărace, care primesc diferite tipuri de prestații sociale. Rezultatele investigației sunt utilizate în practică pentru evaluarea eficienței politicii de reducere a sărăciei deferitor grupuri social-demografice. Recomandările elaborate, îndreptate spre reducerea sărăciei gospodăriilor casnice, au servit ca baza pentru corectarea unor aspecte ale politicii sociale față de gospodăriile casnice, care au beneficiat de diferite prestații sociale.

Impactul/utilitatea economică. Rezultatele primite sunt utilizate ca argumente la elaborarea politicilor sociale ale Moldovei. Ele au primit o apreciere înaltă de la specialiștii Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Despre aceasta atestă Certificatul de implementare, semnat de Viceministrul Sergiu Sainciuc.

Proiect 10.817.08.03A „Estimarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra sărăciei familiilor beneficiare de aceste prestații”. Rezultatul anului 2010. Director de proiect, dr., conf. Rojco Anatolii.

Beneficiarul – Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

007601000791

**MINISTERUL
MUNCII, PROTECȚIEI
SOCIALE ȘI FAMILIEI AL
REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 1
Tel. +373 22 269301; Fax. +373 22 269310
e-mail: secretariat@mmpsf.gov.md;
web: www.mmpsf.gov.md

**МИНИСТЕРСТВО
ТРУДА, СОЦИАЛЬНОЙ
ЗАЩИТЫ И СЕМЬИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

МД-2009, Кишинев, ул. Василе Александри, 1
Тел. +373 22 269301; Факс. +373 22 269310
e-mail: secretariat@mmpsf.gov.md;
web: www.mmpsf.gov.md

24.11.10 nr. 10/p.218

**Institutul de Economie, Finanțe și Statistică
al AȘM și ME**

CERTIFICAT DE IMPLEMENTARE

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a examinat Raportul științific cu privire la realizarea Proiectului aplicativ **10.817.08.03A "Estimarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra sărăciei familiilor beneficiare de aceste prestații"** (conducător științific – doctor în științe economice, conferențiar cercetător **Anatolii ROJCO**).

Proiectul de cercetare științifică menționat se realizează în calitate de comandă de stat, beneficiar fiind Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Rezultatele obținute sunt aplicate la:

- a) evaluarea eficienței utilizării prestațiilor sociale, inclusiv ajutorul social pentru reducerea sărăciei în gospodăriile casnice care le primesc;
- b) evaluarea complexă a nivelului și condițiilor de trai a gospodăriilor casnice, care au diferite tipuri de prestații sociale;
- c) corectarea unor aspecte ale politicii economice față de gospodăriile casnice, care au beneficiari de diferite tipuri de prestații sociale în Republica Moldova.

Reieșind din cele expuse, Ministerul apreciază pozitiv Raportul prezentat și consideră că rezultatele cercetării au o importanță științifico-practică. Aceste rezultate sunt utilizate ca argumente la elaborarea politicilor sociale ale Moldovei.

Cu respect,

Sergiu SAINCIUC
Viceministru

Figura 11. Certificat de implementare a rezultatelor proiectului „Estimarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra sărăciei familiilor beneficiare de aceste prestații”

2. Au fost formulate recomandări pentru elaborarea politicii de stat de creare și dezvoltare a clusterelor cu participarea IMM în Republica Moldova, cu anexarea materialelor metodice, orientate spre susținerea creării și dezvoltării clusterelor, inclusiv întocmirea „hărții clusterelor” (cluster mapping).

Recomandările includ:

- ✓ un set de acțiuni concrete și etapele necesare pentru elaborarea și realizarea politicii de stat de creare și dezvoltare a clusterelor cu participarea IMM în Republica Moldova;
- ✓ materialele metodice se referă la întocmirea „hărții clusterelor” („cluster mapping”) și la particularitățile de acordare a suportului financiar clusterelor din partea statului;
- ✓ fundamentarea științifică a politicii de dezvoltare a clusterelor în Republica Moldova.

Rezultatele cercetării sunt prevăzute în cadrul Programului de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2009-2011, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.123 din 10.02.2009 (p. 1.1. și p. 4.4.2. a Planului de acțiuni).

Implementarea rezultatelor cercetării în economie va fi asigurată prin utilizarea acestora în argumentarea, elaborarea și realizarea politicii de susținere a IMM-urilor și politicii de creare și dezvoltare a clusterelor în R. Moldova. Rezultatele respective, de asemenea, pot influența

pozitiv asupra implementării inovațiilor, atragerea investițiilor, creșterii competitivității și dezvoltării sociale a regiunilor în ansamblu.

Rezultatele principale ale proiectului au fost prezentate la Masa rotundă, organizată de către Ministerul Economiei (13.10.2010) cu tema: „Crearea și dezvoltarea clusterelor în Republica Moldova – practica Republicii Cehe”. Relevanța rezultatelor este confirmată și prin Adeverința eliberată de Ministerul Economiei al Republicii Moldova.

Proiect 11.817.08.29A Perfecționarea politicii de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii și consolidarea parteneriatului între business și organele administrației publice. Rezultatul anilor 2010-2011. Director de proiect dr., conf. Aculai Elena.

Beneficiar. Ministerul Economiei al Republicii Moldova.

3. Ajustarea modelului de simulare macroeconomică la specificul economiei naționale și elaborarea scenariilor de prognoză a indicatorilor macroeconomici pe termen mediu (2012-2014).

Modelul propus reprezintă o variantă de adaptare a modelelor macroeconometrice tipice aprobate într-o serie de țări (România, Ucraina, Polonia) la realitatea și specificul Republicii Moldova.

Rezultatele cercetărilor sunt solicitate și aplicate de către Ministerul Economiei în calitate de suport științific în procesul elaborării propriilor prognoze pe termen mediu. În baza modelului sunt elaborate variante ale scenariilor de prognoză și simulări macroeconometrice privind dezvoltarea economiei naționale.

Modelul poate fi aplicat la elaborarea politicilor publice, formularea strategiilor și identificarea constrângerilor în calea dezvoltării economice a țării.

Proiect 11.817.08.35A Prognoza și analiza indicatorilor macroeconomici ai Republicii Moldova. Rezultatul anului 2012. Director de proiect dr. Chistruga Marcel.

Beneficiar: Ministerul Economiei.

4. Elaborarea Proiectului Concepției de dezvoltare clusterială a sectorului industrial al Republicii Moldova.

Contribuția la elaborarea Concepției rezidă în determinarea scopului, obiectivelor și principiilor generale ale politicii de stat de susținere a dezvoltării clusteriale a industriei, argumentarea etapelor, identificarea unor riscuri posibile și a efectelor pozitive scontate de la implementarea politicii respective.

A fost elaborat și inclus în proiectul Concepției mecanismul susținerii politicii de stat a dezvoltării clusteriale a industriei, care conține dezvoltarea cadrului legislativ; suportul

științifico-metodologic; promovarea ideii de clusterizare; pregătirea persoanelor cheie implicate în procesul creării și dezvoltării clusterelor; finanțarea realizării politicii de stat.

Proiectul Concepției de dezvoltare clusterială a sectorului industrial al Republicii Moldova a fost inclus în Planul de acțiuni al ME cu privire la implementarea Strategiei de dezvoltare a industriei pe perioada până în anul 2015, aprobată prin HG nr.1149 din 05.2006 și Programul de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2009-2011, aprobat prin HG nr.123 din 10.02.2009.

Proiectul Concepției a fost elaborat în anul 2011, în cadrul Grupului de lucru mixt, creat de către Ministerul Economiei (Ordin nr.167 din 13.10.2011, semnat de Viceprim-ministru, Ministru Valeriu Lazăr), membru al căruia a fost dna dr. Aculai Elena.

Proiect 10.817.08.04A Identificarea problemelor principale ale IMM din Moldova și elaborarea materialelor metodice pentru crearea și dezvoltarea clusterelor. Rezultatul anului 2010. Director de proiect dr., conf. Aculai Elena.

Beneficiar: Ministerul Economiei

5. Au fost elaborate recomandările metodice privind evaluarea mediului de afaceri în baza chestionării antreprenorilor. În baza chestionării a fost evaluată schimbarea mediului de afaceri în Republica Moldova conform 97 de indicatori care îl caracterizează (sondajul a fost realizat de 304 antreprenori din 30 de raioane, UTA Găgăuzia, municipiile Chișinău și Bălți).

Realizarea acestei activități este prevăzută în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr.685 din 13 septembrie 2012: prioritatea 1. Ajustarea cadrului de reglementare la necesitățile dezvoltării IMM-urilor; obiectivul 1.1: Perfecționarea cadrului de reglementare a activității IMM-urilor; punctul 1.1.5. Efectuarea cercetărilor științifice, elaborarea propunerilor și monitorizarea realizării măsurilor prevăzute în politicile de stat în vederea susținerii sectorului IMM.

Proiect 11.817.08.29A Perfecționarea politicii de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii și consolidarea parteneriatului între business și organele administrației publice. Rezultatul anului 2012. Director de proiect dr., conf. Aculai Elena.

Beneficiar: Ministerul Economiei

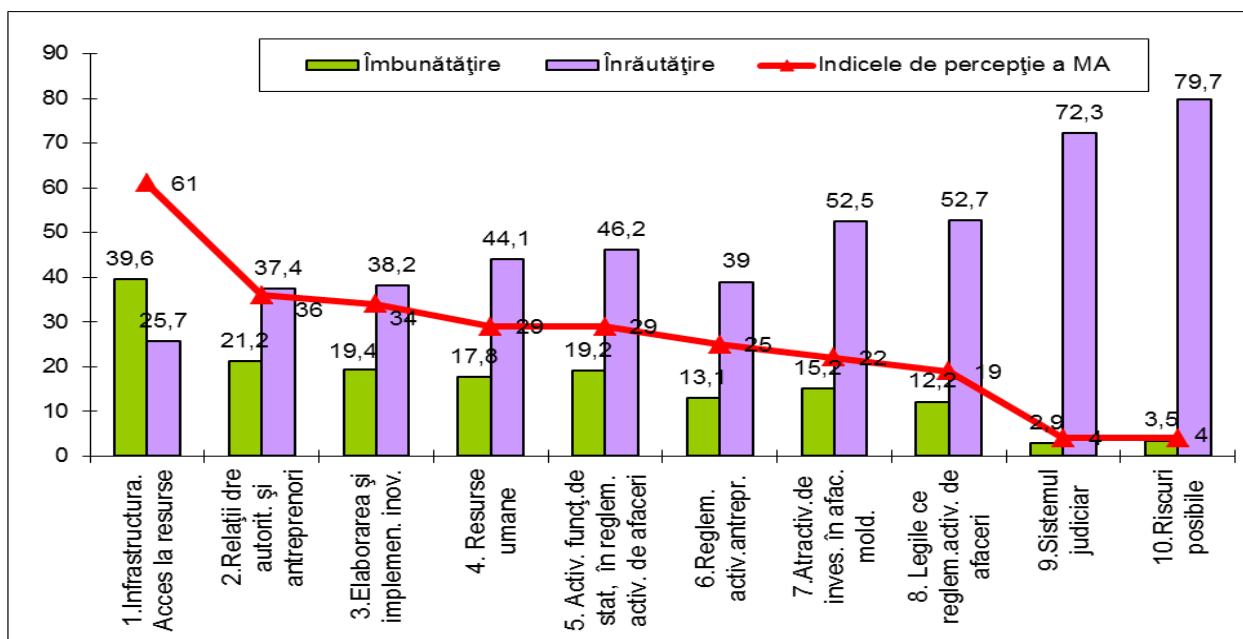

Figura 12. Principalele tendințe în schimbarea mediului de afaceri în anii 2011-2013, % respondenți

6. Identificarea, precizarea și argumentarea științifică a indicatorii de stabilitate financiară a statului, prevestitori de criză. Indicatorii au fost grupați pe componente, au fost stabilite și fundamentate valorile-prag ale acestora. A fost constituită baza de date, care permite analiza și diagnosticarea situației activității sistemului financiar al RM. În baza indicatorilor poate fi efectuată analiza și monitorizarea dinamicii indicatorilor de stabilitate financiară.

Rezultatele proiectului au fost prezentate la masa rotundă „**Stabilitatea financiară a statului: abordări metodologice**”, organizată la 19 martie 2013 cu participarea *BNM, CNPF, ME, MF*, agenți economi, mass-media și alți participanți. A fost constituită baza de date, care permite analiza și diagnosticarea situației activității sistemului financiar al RM. În baza indicatorilor poate fi efectuată analiza și monitorizarea dinamicii indicatorilor de stabilitate financiară.

Proiect 11.817.08.34A Elaborarea politicilor anticriză pentru asigurarea securității financiare a statului în conformitate cu standardele UE. Rezultatul anilor 2012-2013. Director de proiect dr., conf. Perciun Rodica.

Beneficiar: Banca Națională a Moldovei

Imaginea 1. Secvență de la masa rotundă „Stabilitatea financiară a statului: abordări metodologice”, 19 martie 2013

3.1. Elaborări științifice și tehnologice

1. A fost elaborat **Indicatorul integral teritorial de securitate demografică (IITSD)** și **metodologia de calculare a IITSD**. IITSD permite estimarea securității demografice pe fiecare raion, municipiile Chișinău și Bălți, UTA Găgăuzia.

A fost elaborat **Pașaportul indicatorilor demo-socio-economici pe fiecare UAT**. IITSD, explicațiile metodologice și Pașaportul indicatorilor sunt incluși în **Regulamentul privind determinarea datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial de securitate demografică, publicat în MO nr.216-220 din 19.10.2012**.

Au fost identificate mărimile admisibile ale indicatorilor principali ai securității demografice pentru anii 2012-2014 (rata mortalității, rata mortalității infantile, rata natalității, rata fertilității, speranța de viață, rata nupțialității, rata divorțialității).

Beneficiar: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

**Acte ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei,
ale Biroului Național de Statistică și ale Institutului de Economie,
Finanțe și Statistică al Academiei de Științe a Moldovei
și al Ministerului Economiei al Republicii Moldova**

1221

ORDIN COMUN

privind aprobarea Regulamentului de determinare a
datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului
integral teritorial de securitate demografică (IITSD)

În conformitate cu prevederile pct.5 al Hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025)” nr.768 din 12.10.2011 și ale art. 234, 235, 239, 240 ale Programului, pct.27 al Anexei la Programul respectiv, în scopul implementării procedurii eficiente de monitorizare a impactului politicilor socioeconomice și demografice la nivel național și teritorial, se emite următorul

**MINISTRUL MUNCII,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI FAMILIEI
DIRECTORUL GENERAL
AL BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ
DIRECTORUL INSTITUTULUI
DE ECONOMIE, FINANȚE ȘI STATISTICĂ**
Nr. 112/70/180. Chișinău, 16 august 2012.

Valentina BULIGA

Lucia SPOIALĂ

Alexandru STRATAN

ORDIN:

1. Se aprobă Regulamentul de determinare a datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial de securitate demografică (IITSD), conform anexei.
2. Ordinul va fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în modul stabilit.
3. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina instituțiilor care l-au aprobat.

Anexă
la Ordinul comun
nr. 112/70/180 din 16.08.2012

**REGULAMENTUL
de determinare a datelor statistice, calcularea și prezentarea indicatorului integral teritorial
de securitate demografică (IITSD)**

I. Dispoziții generale

Prin Hotărârea Guvernului nr.768 din 12 octombrie 2011 a fost aprobat Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025). Programul respectiv prevede monitorizarea transparentă și obiectivă a realizării sarcinilor trasate și a mersului lucrărilor prevăzute la nivel național, municipal și raional. În cadrul sistemului de monitorizare se vor utiliza, corespunzător obiectivelor vizate, instrumente și proceduri specifice, indicatori statistici cantitativi și calitativi, conform prevederilor Programului și a recomandărilor proiectului științific „Modelarea nivelului de securitate demografică pentru Republica Moldova”, cod „10.817.08.05 A”, realizat de Institutul de Economie, Finanțe și Statistică al Academiei de Științe a Moldovei (în continuare-IEFS).

Rapoartele pe etape privind realizarea Programului vor fi aduse la cunoștință Guvernului, Comisiei naționale pentru populație și dezvoltare (în continuare - Comisie), autorităților administrației publice locale, publicului larg, inclusiv prin intermediul paginilor web și a buletinelor informative disponibile.

Pentru aprecierea rezultatelor impactului, care au fost determinate de sarcini pe termen mediu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) va efectua raportarea rezultatelor anuală, periodică pe etape distincte din 3 în 3 ani, monitorizarea și raportarea finală asupra implementării obiectivelor Programului pe perioada integrală.

Conform prevederilor Programului MMPSF va îndeplini rolul de coordonator intersectorial al proceselor de implementare și monitorizare, având responsabilitatea pentru raportarea la nivel națională conform etapelor stabilite în

comun cu partenerii cu atribuții în domeniile vizate.

În procesul de monitorizare a rezultatelor va fi utilizat un set de indicatori prevăzuți în capitolul X al Programului pentru măsurarea gradului de progres în realizarea sarcinilor de bază privind asigurarea formării treptate a condițiilor de dezvoltare demografică: În acest scop, a fost prevăzută calcularea valorilor-limită de reper ale indicatorilor securității demografice pe anumite etape, care vor caracteriza gradul de securitate/insecuritate demografică în toate unitățile administrativ-teritoriale.

Evaluarea dinamicii indicatorilor de securitate, concluziile rezultate din analize pertinente vor permite menținerea sau corectarea direcțiilor de acțiune strategică, fiind prevăzute activități adecvate în domeniile de referință în baza planurilor stabilite conform prevederilor Programului.

Pentru efectuarea monitorizării la nivel național al securității demografice vor fi utilizați indicatori demografici, conform Anexei 1 la Regulament. Setul de indicatori stabiliți (pe criterii de mediu, vîrstă și sex) va fi supus reexaminării de către Comisie la finele fiecărei etape de 3 ani, la propunerea MMPSF în comun cu IEFS, în funcție de situația social-economică și de starea demografică concretă.

1. Metodologie

1.1. Indicatorii statistici privind caracteristica generală la nivel național a situației demografice în baza listei stabilite în Program vor fi prezentați anual MMPSF de către Biroul Național de Statistică (BNS) în termenele prevăzute de Programul anual al lucrărilor statistice, aprobat de Guvern.

1.2. Evaluarea impactului acțiunilor întreprinse la nivel teritorial în baza obiectivelor strategice ale Programului va

prevăzute în actele normative.

4.2. Acest procedeu poate fi aplicat în evaluarea și monitorizarea securității demografice și a impactului acțiunilor prevăzute în Programul național în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025) și altor efecte ale politicilor socioeconomice. Având valorile determinate pentru fiecare teritoriu administrativ, poate fi efectuată analiza dinamicii indicatorilor utilizați și clasificarea conform IITSD a rezultatelor efortului și resurselor aplicate.

4.3. Informația obținută va fi utilizată în rapoartele de

evaluare a situației demografice în baza condițiilor Hotărârii Guvernului nr.768 din 12 octombrie 2011 și desemnată ținând cont de prevederile Legii privind accesul la informație, nr.982-XIV din 11.05.2000.

V. Dispoziții finale

În cazul modificării a oricăror condiții de activitate a părților implicate ce afectează prevederile prezentului Regulament, instituția ce le inițiază va anunța despre aceasta corespunzător documentului în termeni cit mai restrinși.

Prezentul Regulament intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Anexa 1
la Regulament

Lista indicatorilor de monitorizare a securității demografice

Pentru efectuarea monitorizării stării demografice la nivel național vor fi utilizați următorii indicatori:

- numărul populației;
- rata natalității;
- rata totală a fertilității;
- rata mortalității (generală, standardizată, a populației în vîrstă aptă de muncă);
- incidența invalidității, inclusiv primară, la copii pînă la vîrsta de 18 ani;
- rata nupțialității;
- rata divorțialității;
- șperanța de viață la naștere;
- coeficientul îmbătrînirii;
- migrația (numărul emigranților, imigranților, rata migrației externe, numărul persoanelor plecate peste hotare la muncă sau în căutarea unui loc de muncă).

Anexa 2
la Regulament

Pașaportul

indicatorilor pentru evaluarea securității demografice pe municipii/raion _____ pe
anul 20 _____

1. Indicatorii generali privind evoluția populației

Denumirea indicatorului	Sursa de date	Anii
Numărul populației stabile la începutul anului, persoane	BNS	
Numărul populației prezente la începutul anului, persoane	BNS	
Numărul născuților, persoane	BNS	
Numărul decesuților, persoane	BNS	
Numărul populației plecate din raion, inclusiv:	BNS	
la locul permanent de trai, persoane	BNS	
Numărul populației care a sosit în raion, persoane	BNS	
Numărul populației stabile la finele anului, persoane	BNS	
Numărul populației prezente la finele anului, persoane	BNS	
Coeficientul depopulării (raportarea numărului de născuți-vii la numărul decesuților pentru un an calendaristic)	BNS	
Sporul migrațional, persoane	BNS	
Șperanța de viață la naștere, ani	BNS	

2. Indicatorii de evaluare a impactului politicilor asupra securității demografice

Denumirea indicatorilor	Sursa de date	Anii
Blocul de indicatori în domeniul sănătății	BNS, Centrul Național de Management	

Anexa 4
la Regulament

Formula

de calculare a Indicatorului Integral Teritorial de Securitate Demografică (IITSD)

(Conform proiectului științific al IEFS „Modelarea nivelului de securitate demografică pentru Republica Moldova”, cod „10.817.08.05 A”)

$$IITSD = san_acc*0.07 + san_inc*0.08 + san_mor*0.05 + dem_pop*0.075 + dem_sec*0.075 + econom*0.25 + social*0.15 + munca*0.15 + educat*0.1$$

unde:

IITSD – indicatorul integral teritorial de securitate demografică;

san_acc – indicatorul agregat în domeniul accesului la serviciile medicale;

san_inc – indicatorul agregat în domeniul incidenței de îmbolnăvire a populației;

san_mor – indicatorul agregat în domeniul mortalității populației după cauzele de deces;

dem_pop – indicatorul agregat în domeniul caracteristicii demografice a populației;

dem_sec – indicatorul agregat în domeniul demografic general;

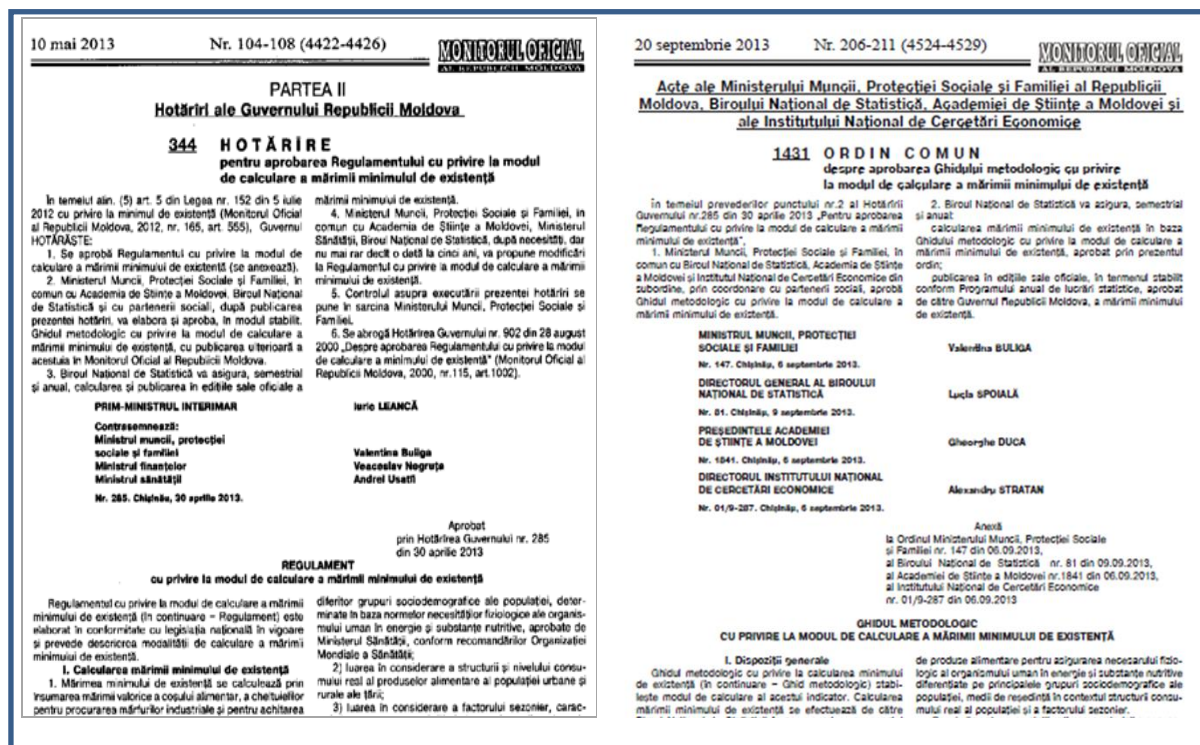
econom – indicatorul agregat în domeniul economic;

social – indicatorul agregat în domeniul social;

munca – indicatorul agregat în domeniul ocupării forței de muncă;

educat – indicatorul agregat în domeniul educației.

2. A fost elaborată o nouă **Metodologie de calculare a mărimii minimului de existență**, argumentată și ajustată la condițiile RM, ținând cont de practica mondială. Metodologia este prezentată în “Ghidul metodologic cu privire la modul de calculare a mărimii minimului de existență”, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 206-211 din 20 septembrie 2013. A fost elaborat **proiectul „Regulamentului cu privire la modul de calculare a minimului de existență”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285 din 30.04.2013 și publicat în Monitorul Oficial nr.104 -108 din 10 mai 2013.

Beneficiar: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

3. **Elaborarea tarifelor de costuri în agricultură** (anual circa 2800 de tarife) și 18 normative ale veniturilor nete. Tarifele sunt diferențiate pe forme de gospodărire, inclusiv: (i) gospodării corporative mari (mai mult de 25 ha); (ii) gospodării agricole cu dimensiuni mijlocii (3-25 ha); (iii) gospodării țărănești de fermieri cu dimensiuni mici (până la 3 ha); (iv) gospodării casnice auxiliare. Prezentate spre publicare în MO și publicate pe site-ul MAIA și IEFS.

Beneficiar: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Stiinta in Practica - Mozilla Firefox

Файл Правка Вид Журнал Закладки Инструменты Справка

(3 unread) - angel.timush - Yahoo! Mail x CN Registrele CNAA / 2012 / Avize, Dispozitii... x Descriere nouate x Stiinta in Practica x Lista revistelor 2012.pdf (объект «applic... x +

agriculture.md/sip/view.php?cat_id=10 ☆ Google

Despre Site Cum folosim! Parteneri Cautare articol Regulament Contacte

Economie >

Fitotehnie >

Legumicultura >

Pomicultura >

Protecția Plantelor >

Protecția Solului >

Tehnologii Alimentare >

Tehnologii și Mijloace Tehnice >

Viticultura >

Zootehnie, Medicină Veterinară >

Lista articolelor din categoria Economie

COSTUL NORMAL AL OPERAȚIUNILOR TEHNOLOGICE MECANIZATE
Autor: Institutul de Economie, Finanțe și Statistică

COSTURI NORMATE ALE PRODUSELOR AGRICOLE
Autor: Institutul de Economie, Finanțe și Statistică

пущ Stinta in Practica - M... Загрузки Microsoft PowerPoint ... EN 10:52

4. ***A fost realizat studiul “Reexporturile în Republica Moldova” care a elucidat aspectele contradictorii ce se referă la reexporturile din Republica Moldova.*** Cercetarea a fost elaborată la solicitarea Ministerului Economiei (Direcția Generală "Politici Comerciale") și a avut drept scop elucidarea aspectelor contradictorii ce se referă la reexporturile din Republica Moldova.

În rezultatul cercetării au fost înaintate propuneri pentru o mai bună evaluare a reexporturilor:

- Ajustarea procedurilor vamale care ar permite delimitarea reexporturilor tipice și a celor după prelucrare;
- Realizarea evidenței statistice a exporturilor în dependență de originea mărfurilor.

În baza acestor propuneri, au fost efectuate modificări în actele normative ce reglementează tranzacțiile transfrontaliere. A fost modificat Ordinul nr. 346 din 24.12.2009 al Serviciului Vamal al Republicii Moldova referitor la aprobarea Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale (modificat prin Ordinul nr. 140 din 10.04.2012).

Beneficiar: Ministerul Economiei.

5. Elaborarea **Proiectului de concept al Strategiei Republicii Moldova privind asigurarea securității alimentare a țării.** Întocmirea și înaintarea MAIA recomandărilor privind oportunitățile de aplicare a politicilor de modernizare a sectorului agroalimentar.

Proiectul 11.817.08.31A Elaborarea politicilor economice de dezvoltare a sectorului agroalimentar în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova. Rezultatul anului 2011. Director de proiect dr., conf. Moroz Victor.

Beneficiar: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

6. Participarea la **elaborarea “Foii de parcurs pentru ameliorarea competitivității RM”.** Au fost elaborate integral compartimentele “Concurența” și “Infrastructura”, care vizează: identificarea problemelor, formularea obiectivelor și acțiunilor pentru înlăturarea constrângerilor în dezvoltarea competitivă a Republicii Moldova (certificat de implementare).

Beneficiar: Ministerul Economiei.

7. **Brevetele obținute.** Pe parcursul perioadei de evaluare, colaboratorii institutului au brevetat 4 elaborări.

Brevet de invenție de scurtă durată MD nr.47(13) Z 2009 .07.31. Instalație pentru întreținerea scroafei și purceilor (variante) și procedeu de creștere a lor. Data depozit: 2008.06.19/ nr. depozit: s.2009 0059

Titular: Institutul de Economie, Finanțe și Statistică, MD. **Inventatori:** Kohanovski Gheorghe, Bajura Tudor, Chilimari Sergiu, Doga Valeriu, Radionov Vladimir, Bizuțchi Ion, Albu Ion, Mereacre Simion.

Brevet de invenție de scurtă durată MD nr. 432Y 2011.11.30. Complex multifuncțional pentru creșterea animalelor și alimentator mobil pentru animale. Data depozit: 2010.12.29/nr. depozit: s.2011 0005

Titular: Institutul de Economie, Finanțe și Statistică, MD. **Inventatori:** Kohanovski Gheorghe, Bajura Tudor.

Brevet de invenție de scurtă durată MD nr. 512Z 2012.12.31. Complex multifuncțional pentru vite cornute mici, alimentator mobil pentru animale și îngrădire a padocurilor. Data depozit: 2011.09.27/ nr. depozit: s. 2011 0156

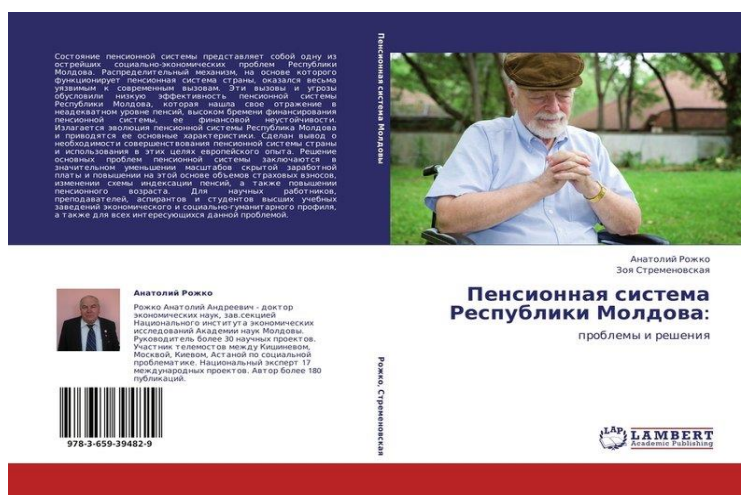
Titular: Institutul de Economie, Finanțe și Statistică, MD. **Inventatori:** Kohanovski Gheorghe; Bajura Tudor.

Brevet de invenție de scurtă durată: Int Cl: A 01 G 9/14(2006.01).A 01 G 9/16(2006.01). nr. depozit: s. 2012 0172. Data depozit: 2012.12.05.

Titular: Institutul Național de Cercetări Economice. **Inventatori:** Kohanovski Gheorghe, Stratan Alexandru, Bajura Tudor, Popa Nicolae, Doga Valeriu, Bizuțchi Ion, Mereacre Tudor, Crasnova Nadejda.

7.3. Publicații de performanță

Realizările științifice sunt reprezentate și de lucrările științifice și metodico-didactice publicate în edițiile științifice din țară și peste hotare. Lista lucrărilor este anexată la raport (Anexa 2). Totodată, în continuare prezentăm cele mai semnificative lucrări ale cercetătorilor științifici ai INCE.

Denumirea și tipul lucrării

Пенсионная система Республики Молдова: проблемы и решения.
Monografie. LAP Lambert Academic Publishing. AV Akademikerverlag GmbH&Co.KG. Saarbrücken, Deutschland. 2013. 124 c. (5,55 c.t.).

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

11.817.08.33A *Perfecționarea metodologiei și evaluarea nivelelor de sărăcie și excluziune socială în contextul cerințelor UE*

Anul nr. ISBN al lucrării

2013; ISBN-13: 978-3-659-39482-9, ISBN-10: 3659394823, EAN: 9783659394829

Autorii lucrării

РОЖКО Анатолий, doctor în economie, INCE
СТРЕМЕНОВСКАЯ Зоя, cercetător științific, INCE

Descrierea științifică a lucrării

Monografia este dedicată rezolvării unei probleme social-economice majore a Republicii

Moldova – a stării situației sistemului de pensii. Se analizează principalele caracteristici ale sistemului de pensionare, care atestă eficiența ei joasă: un nivel inadecvat al pensiilor, presiunea ridicată a finanțării sistemului de pensii, nesiguranța ei financiară. Este argumentată concluzia, că este necesară perfecționarea sistemului de pensii și utilizarea în aceste scopuri a experienței europene. Soluționarea problemelor principale ale sistemului de pensii al Republicii Moldova constă în reducerea semnificativă a volumului salariilor tenebre, majorarea pe această bază a mărimii primelor de asigurare, schimbarea schemei de indexare a pensiilor, precum și creșterea vârstei de pensionare.

EU Enlargement and SME development in Moldovan border regions. In: CROSS BORDER ENTREPRENEURSHIP AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN EUROPE'S BORDER REGIONS

Edited by D. Smallbone, F. Welter, Mirela Xheneti. UK
Edward Elgar Publishing Inc., UK-USA

II. Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

Cross-border Cooperation and Partnership in selected countries and the Consequences of EU-Enlargement: Fostering Entrepreneurship in the Ukraine, Belarus and Moldova (INT contract no. 04-79-6991).

III. ISBN-ul lucrării

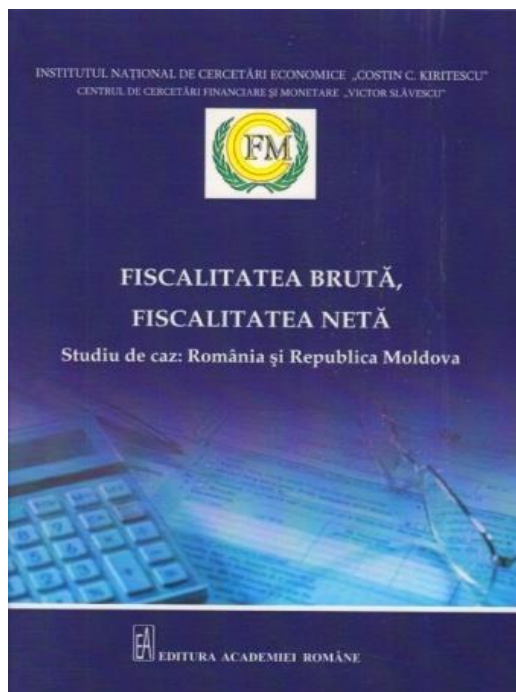
978 1 84844 768 4

IV. Autorii lucrării

Aculai Elena; Bulgac Adela

V. Descrierea științifică a lucrării

Acest studiu de actualitate se concentrează asupra antreprenoriatului și dezvoltării economice în regiunile frontiere ale Europei. Aceasta evidențiază efectele extinderii în aceste regiuni – atât în cadrul UE, cât și în țările învecinate (inclusiv în Republica Moldova) – acordând o atenție deosebită activității transfrontaliere de întreprinzător.

Fiscalitate brută, fiscalitate netă. Studiu de caz: România și Republica Moldova.
Monografie.

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată

Fiscalitate brută, fiscalitate netă. Studiu de caz: România și Republica Moldova.
Proiect realizat în cadrul INCE, Academia Română

Lucrarea ISBN-ul lucrării

2013, 978-973-27-2300-5

Autorul (ii) lucrării

Coord. Elena Pădurean, dr.conf., CCFM V. Slăvescu, INCE, Academia Română
Emil Dinga, dr., prof. CCFM V. Slăvescu, INCE, Academia Română
Alexandru Stratan, dr.hab., INCE, ASM
Angela Timuș, dr.conf., INCE, ASM s.a.

Descrierea științifică a lucrării

Fiscalitatea are un rol major în constituirea resurselor aflate la dispoziția statului, destinate să finanțeze bunurile și serviciile publice. În același timp, fiscalitatea are impact major asupra economiei, contribuind la absorbirea posibilelor șocuri sau, dimpotrivă, poate expune economia unor riscuri.

Abordarea fiscalității, atât din perspectivă teoretică, precum și din perspectivă empirică, nu vizează, în acest moment, decât fiscalitatea brută (sau fiscalitatea care poate fi numită nominală, adică valoarea impozitelor plătite statului). Cu toate acestea, povara efectivă asupra contribuabilului nu este dată de fiscalitatea brută, ci de fiscalitatea netă, adică de diferența dintre impozitul nominal plătit de contribuabil și valoarea monetară a bunurilor sau serviciilor publice, de care acesta beneficiază. Această „rată de revenire” a unei sume din valoarea impozitelor nominale este, desigur, diferită pentru categorii de contribuabili și aici trebuie identificate criteriile pertinente de includere a contribuabililor în clase omogene (sau cât mai omogene) din punctul de vedere al „ratei de revenire” menționate.

Научная и инновационная политика. Россия и Мир 2011-2012.

Москва: Наука, 2013. 480с. Монография

Дenumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

11.817.08.29A „Perfecționarea politicii de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii și consolidarea parteneriatului între business și organele administrației publice”, Etapa a. 2013: “Cercetarea procesului de creare a parteneriatului public-privat, identificarea factorilor, evaluarea formelor și direcțiilor de dezvoltare a acestuia”

ISBN-ul lucrării

978-5-02-038127

Autorul (ii) lucrării

под ред. Н.И. Ивановой и В.В. Иванова

Благов, У.В.; Голиченко, О.Г.; Иванова, Н.И.; Иванов, В.В.; Дежсена, И.Г.;

Кузнецов, В.В.; Островский, А.В., Н.П. Перчинская, и др.

Descrierea științifică a lucrării

В монографии рассматриваются основные направления инновационной политики Российской Федерации в 2011-2012гг., а также анализируется инновационная политика стран СНГ и стран-технологических лидеров. Подробно анализируются механизмы и направления развития науки, образования и наукоемкой промышленности, опыт развития инновационной инфраструктуры.

Investiții de risc – finanțarea de alternativă a activității inovatoare.

Monografie

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

Elaborarea mecanismelor de finanțare Venture a proiectelor de inovare și transfer tehnologic

10.824.08.116T

Anul nr. ISBN al lucrării

2011, ISBN 978-9975-4176-5-5

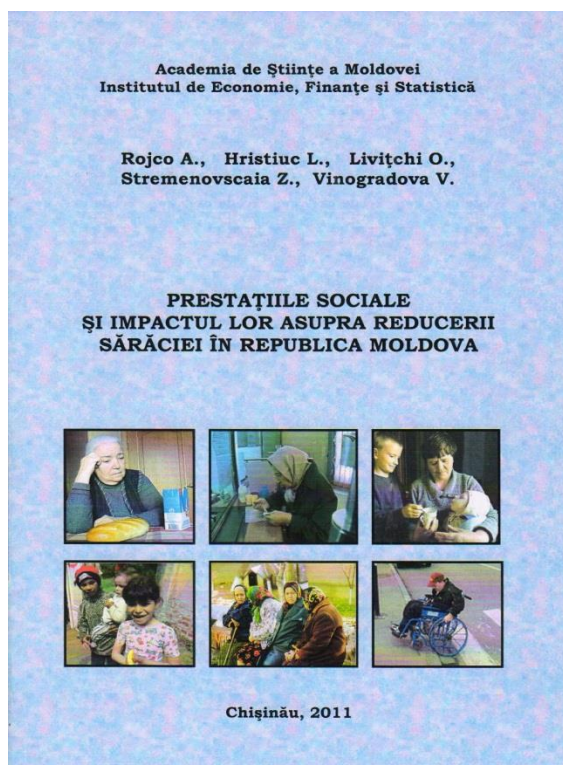
Autorii lucrării

Ganea Victoria, Iliadi Gheorghe

Descrierea științifică a lucrării

Monografia dată reprezintă un studiu în baza celor mai discutate probleme socio-economice, care explică mecanismul de funcționare a economiei de inovare în societatea postindustrială. Studiul se bazează pe cele mai recente realizări din managementul inovațional.

În lucrare sunt precizate și aprofundate asemenea concepte, cum ar fi: inovația, sistemul de inovare, capitalul de risc, finanțarea activității inovatoare ș.a. Totodată, este efectuată analiza experienței internaționale privind elaborarea bazei legislative cu privire la finanțarea venture din care rezultă concluzii și recomandări privind elaborarea bazei legislative și crearea unui fond de risc în RM.

**Prestațiile sociale și impactul lor
asupra reducerii sărăciei în Republica
Moldova Monografie**

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

10.817.08.03 A Estimarea impactului prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social, asupra sărăciei familiilor beneficiare de aceste prestații

anul. nr. ISBN al lucrării

2011, ISBN 978-9975-4295-4-2

Autorii lucrării

ROJCO Anatolii, HRISTIUC Liubovi, LIVIȚCHI Oxana, STREMENOVSCAIA Zoia, VINOGRADOVA Valentina

Descrierea științifică a lucrării

Monografia este dedicată evaluării influenței prestațiilor sociale asupra reducerii sărăciei în Republica Moldova. În monografie sunt expuse abordările metodologice de evaluare a sărăciei gospodăriilor casnice, sunt precizate noțiunile, principiile și particularitățile structurale ale sistemului de protecție socială a populației, este efectuată analiza impactului diferitor tipuri de prestații sociale asupra reducerii sărăciei gospodăriilor casnice în Moldova, este descrisă și realizată evaluarea nivelului și condițiilor de trai ale gospodăriilor casnice care beneficiază de diverse tipuri de prestații sociale.

Politici fiscale și bugetare în teoriile economice *Monografie*

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

11.817.08.26F Mecanismele eficientizării managementului finanțelor publice în contextul integrării RM în UE

ISBN-ul lucrării

978-9975-4295-8-0

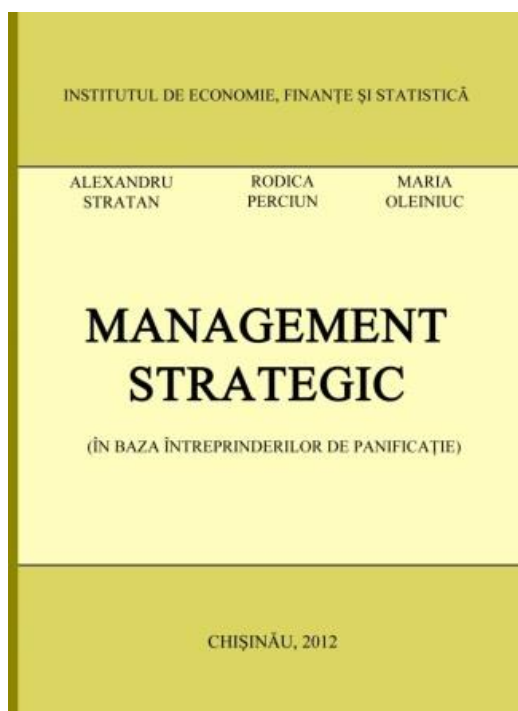
Autorii lucrării

Emilia, Mioara Cîmpeanu, ASE, România
Angela Timuș, IEFS
Victoria Trofimov, AȘM
Elena Pădurean, CCFM, INCE, România

Descrierea științifică a lucrării

În monografie sunt prezentate principalele concepte și teorii științifice privind politicile bugetare și cele fiscale. Autorii au reflectat rupturile și filiațiunile diferitor abordări teoretice ca bază pentru elaborarea și promovarea diferitor politici publice, orientate spre asigurarea funcționării eficiente a mecanismului economiei naționale.

Rezultatele studiului sunt utile în calitate de suport metodologic în elaborarea și monitorizarea aplicării unor politici bugetare, a managementului bugetului public, pentru adoptarea unor decizii privind gestiunea cheltuielilor bugetare, inclusiv a celor cu destinație socială ca domeniu deosebit de sensibil în economiile de piață tinere. Monografia constituie un semnificativ suport metodologic în vederea armonizării politicilor economice naționale cu cele ale Comunității Europene.

**Management strategic
(în baza întreprinderilor
de panificație)**

Monografie

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

11.817.08.31A Elaborarea politicilor economice de dezvoltare a sectorului agroalimentar în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova

ISBN-ul lucrării

ISBN 978-9975-4326-7-2.

Autorul (ii) lucrării

Stratan Alexandru, IEFS; Perciun Rodica, IEFS, Oleiniuc, Maria, Universitatea din Bălți

Descrierea științifică a lucrării

Monografia reprezintă o cercetare aplicativă în care este efectuată diagnosticarea strategică în domeniul de panificație. În monografie sunt propuse direcțiile strategice de dezvoltare pentru fiecare participant la lanțul valoric de fabricare a produselor de panificație și patiserie; elaborat și argumentat un model de management strategic concret pentru întreprinderile industriei de panificație; formulate strategiile pe termenele mediu și lung pentru întreprinderile de panificație în baza matricei de analiză strategică ADL-LC; elaborate modelele Planului anual de dezvoltare strategică și ale Planului anual de acțiuni de implementare a strategiei; a fost adaptat modelul BSC pentru evaluarea performanțelor strategiilor și controlling-ul strategic în întreprinderile de panificație; precum și argumentată eficiența strategiilor propuse prin aplicarea modelelor economico-matematice. Recomandările practice sunt orientate spre aplicarea metodei de diagnosticare a mediului extern și intern de afaceri pentru analiza strategică a ramurii de panificație; pentru implementarea modelului de management strategic în practica întreprinderilor de panificație; la elaborarea documentației privind aplicarea managementului strategic; la implementarea principiilor și direcțiilor strategice pentru eficientizarea activității participanților la lanțul valoric de fabricare a produselor de panificație și patiserie; pentru optimizarea programelor de producție privind evaluarea eficienței strategiei adoptate.

Evaluarea nivelului de securitate demografică în Republica Moldova
Ghid metodic

Denumirea și codul proiectului în cadrul căruia a fost realizată lucrarea

11.817.08.32 A Determinarea metodelor și modelelor de măsurare multi-dimensională a impactului îmbătrânirii demografice asupra diferitor tipuri de variabile economice și sociale

ISBN-ul lucrării

078-9975-4381-6-2

Autorul (ii) lucrării

Savelieva Galina, Taragan Raisa, Tomceac Ana, Onica Vitalii, Cotelnic Vera, Zaharov Svetlana, Cesnocova Nina, Vremiş Maria

Descrierea științifică a lucrării

Situația demografică neuniformă, la nivel local și național, împiedică stabilitatea și dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova. Securitatea demografică, examinată ca o categorie sintetică complexă, atrage cele mai semnificative condiții necesare pentru existența omului și depinde de multipli factori de ordin economic, social etc. Pentru înțelegerea cât mai profundă a cauzelor care provoacă instabilitatea în acest domeniu, s-a determinat Indicatorul Integral Teritorial de Securitate Demografică și elaborat clasamentul raioanelor, fiind baza pentru evaluarea nivelului de securitate demografică. În rezultatul cercetărilor s-au propus unele recomandări de îmbunătățire a situației demo-socio-economice.

IV. ANTRENARE ÎN ACTIVITĂȚI CONEXE CERCETĂRII

În perioada evaluată, cercetătorii *Institutului Național de Cercetări Economice* au desfășurat diverse forme de antrenare în activități conexe cercetării: participarea la pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare, transferul de cunoștințe, rezultate și abilități studenților și masteranzilor, realizarea expertizelor, avizelor și recenziilor în cadrul CNAA, CSȘDT, activități realizate în cadrul Comisiilor și Consilii științifice, Colegii de redacție, comitete de program și științifice a diferitor foruri științifice și științifico-practice.

4.1. Antrenarea în procesul de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare

Institutul Național de Cercetări Economice este abilitat cu dreptul de a pregăti specialiști de înaltă calificare, prin doctorat și postdoctorat, la 3 specialități:

521.03 Economie și management în domeniu de activitate

522.01 Finanțe

543.04 Sociologia populației și procese demografice

În această calitate Institutul asigură pregătirea doctoranzilor/postdoctoranzilor înmatriculați la studii de doctorat/postdoctorat prin antrenarea în activitatea de cercetare, convergentă cu tematica de doctorat, organizarea procedurii de susținere a tezei, dar și alte activități aferente procesului de instruire a doctoranzilor/postdoctoranzilor. Realizarea acestor activități este efectuată prin contribuția cercetătorilor Institutului Național de Cercetări Economice abilitați cu dreptul de conducător/coordonator al tezelor de doctorat/postdoctorat, instituirea Seminarului științific de profil (SSP) și al Consiliului științific specializat (CSS) în cadrul INCE pentru a facilita procedura de pregătire și susținere a tezelor.

În prezent, **18 doctori și doctori habilitați dețin dreptul de conducător/consultant** al tezelor de doctorat/postdoctorat. Ponderea cercetătorilor abilitați cu dreptul de conducător/consultant științific al tezelor de doctorat față de numărul total de cercetători constituie **18,2% (18/99) și 46,2% din totalul persoanelor cu titluri științifice (18/39).**

Seminarul științific de profil. În perioada evaluată, în cadrul *Institutului Național de Cercetări Economice* a funcționat Seminarul științific de profil abilitat cu dreptul de a examina teze de doctor și doctor habilitat la specialitatea 531.03 Economie și management în domeniul de activitate și 522.01 Finanțe. Seminarul a fost constituit în anul 2010, conform Hotărârii CNAA Hotărârea AT-04/13 din 3 iunie 2010. Președinte al *Seminarului Științific* a fost desemnat dl. Bajura Tudor, dr. hab., vicepreședinte dl. Iliadi Gheorghe, dr. hab. și secretar științific, dna Timuș Angela dr.

În componența Seminarului, în prezent, sunt incluși 17 experți în domeniu, inclusiv 6 doctori habilitați și 11 doctori în economie.

- Macari Vadim, dr., conf. univ., specialitatea 08.00.01 Economie politică; doctrine economice (ASEM din 23 decembrie 2010);
- Manole Tatiana, dr.hab. în econ., prof. univ., specialitatea 08.00.10 Finanțe; monedă; credit. (USM din 05 aprilie 2012);
- Timuș Angela, dr. în econ., conf. univ., specialitatea 08.00.10 Finanțe; monedă; credit și 08.00.12 Contabilitate; audit; analiză economică (UCCM din 23 mai 2012);
- Doga Valeriu, dr. hab. în econ., prof. univ., specialitatea 08.00.05 Economie și management și 08.00.06 Marketing; logistică (ASEM din 23 mai 2013);
- Bajura Tudor, dr. hab. în econ., prof. cercet., specialitatea 08.00.05 Economie și management (în ramură) (UASM din 23 mai 2012);
- Stratan Alexandru, dr. hab. în econ., conf. univ., specialitatea 08.00.05 Economie și management (în ramură) (UASM din 23 mai 2012);
- Perciun Rodica, dr. în econ., conf. cercet., specialitatea 08.00.05 Economie și management (în ramură) și 08.00.06 Marketing; logistică (UCCM din 23 mai 2013);
- Manole Tatiana, dr.hab. în econ., prof.univ., specialitatea 08.00.01 Economie politică; doctrine economice și 08.00.05 Economie și management (în ramură) (UTM din 23 mai 2013).
- ROJCO Anatolii, dr., conf. univ., membrul Seminarului științific de profil pentru examinarea tezelor de doctorat și doctor habilitat la specialitate 08.00.05 – Economie și management (în ramură) și 08.00.10 – Finanțe; monedă; credit (Hotărârea Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare nr.AT-4/3 din 3 iunie 2010).

Ședințele seminarului sunt întrunite pentru a examina și discuta diverse subiecte, în mare parte acestea vizează examinarea și evaluarea tezelor de doctor și doctor habilitat în economie. Astfel, ședințele SSP au cuprins în perioada raportată următoarele:

anul 2010 au fost organizate 4 ședințe ale SSP, în care au fost examinate 2 teze de doctor habilitat și o teză de doctorat;

anul 2011 – organizate 4 ședințe ale SSP, examinate 2 teze de doctor habilitat și 3 de doctorat;

anul 2012 – organizate 3 ședințe ale SSP, examinate 1 teză de doctor habilitat și 2 de doctorat;

anul 2013 – organizate 7 ședințe ale SSP, examinate 4 teze de doctor habilitat și 2 teze de doctorat, și prezentat aviz la o teză de doctor habilitat.

Totodată, în anul 2009 și 2010, în baza solicitării CNAA, au fost examinate în cadrul Institutului următoarele teze de doctor habilitat:

Anul 2009

1. Crotenco Iurie, „Strategia dezvoltării turismului internațional în contextul proceselor de globalizare”, specialitatea 08.00.05, susținută la data de 16.01.2009;
2. Țîu Nicolae, „Strategii promoționale ale relațiilor economice internaționale”, specialitatea 08.00.05, susținută la data de 18.03. 2009;
3. Timofti Elena, „Eficiența economică a produselor agricole în condițiile economiei concurențiale (în baza materialelor unităților agricole ale republicii Moldova)”, specialitatea 08.00.05, susținută la data de 18.05.2009;
4. Nesterenco Constantin, „Managementul instituțiilor învățămîntului agrar în condițiile europenizării relațiilor economice”, specialitatea 08.00.05, susținută la data de 11.11.2009.

Anul 2010

1. Catan Petru, „Managementul sporirii eficienței economice a potențialului de producție în sectorul agrar (în baza materialelor unităților agricole ale Republicii Moldova)” specialitatea 08.00.05, susținută la data de 25.02.2010;
2. Albu Svetlana, „Evaluarea și gestionarea eficientă a patrimoniului public în Republica Moldova”, specialitatea 08.00.05, susținută la data de 21.05.2010.

Consiliul Științific Specializat. Susținerea tezelor de doctorat a fost organizată în cadrul Consiliului Științific Specializat, format ad-hoc prin decizia CNAA. În perioada de raport au fost organizate și desfășurate 6 ședințe ale *Consiliului*. Președintele Consiliului Științific fiind dr., hab., prof., univ. Stratan Alexandru și vicepreședintele dr. hab., prof. Iliadi Gheorghe, secretar științific – dr., conf. cercet. Perciun Rodica. Ședințele au vizat următoarele subiecte:

1. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 - **01** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: **„Managementul pieței publicitare în condițiile aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană”**, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în domeniul serviciilor publicitare), prezentată de dna **Ghițiu Lilia**, conducător științific Bajura Tudor, doctor habilitat în economie, conferențiar universitar.
2. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 - **02** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: **„Eficientizarea funcționării pieței funciare în Republica Moldova”** la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în agricultură), prezentată de dna

Popescu Silvia, conducător științific Bajura Tudor, doctor habilitat în economie, conferențiar universitar.

3. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 - **03** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: *„Совершенствование регулирования гендерного равенства в сфере занятости в Республике Молдова”*, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în domeniul ocupării forței de muncă), prezentată de dna **Colesnicova Tatiana**, conducător științific Rojco Anatolii, doctor în economie, conferențiar universitar.
4. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 - **04** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: *„Implementarea principiilor strategiilor de management la întreprinderile din complexul agroalimentar (în baza întreprinderilor de panificație)”*, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în industrie), prezentată de dna **Oleiniuc Maria**.
5. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 - **05** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: *„Перфекционarea gestiunii relațiilor de credit a băncii comerciale cu clienții în scopul reducerii riscurilor bancare”*, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în activitatea bancară), prezentată de dl **Gîrlea Mihail**, conducător științific Iliadi Gheorghe, doctor habilitat în economie, profesor cercetător.
6. Consiliul științific specializat D 16 08.00.05 – **06** în cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în economie cu tema: *„Managementul producției lactate în contextul ajustării la cerințele Uniunii Europene”*, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în activitatea de antreprenariat), prezentată de dl **Ignat Anatolie**, conducător științific Doga Valeriu, doctor habilitat în economie, profesor universitar.

Cercetătorii INCE, care dețin dreptul de conducător/consultant științific, au adus un aport important la pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare prin conducerea/coordonarea tezelor de doctorat/ doctor habilitat în cadrul altor instituții cu care Institutul colaborează. În acest context, menționăm **16 teze de doctor** în științe economice (inclusiv 5 în cadrul INCE²) și **3 teze de doctor habilitat** susținute în perioada de analiză, având în calitate de conducători/consultați științifici colaboratorii INCE.

Dl **dr. hab. Bajura Tudor** a consultat 3 teze de doctor habilitat în economie cu tema:

² Teza elaborată de dna Maria Oleiniuc a fost promovată pentru susținere în cadrul CȘS fără conducător științific

1. „*Managementul restructurării economiei rurale în contextul integrării europene*”, specialitatea: 08.00.05 – Economie și management (în agricultură), prezentată de dna **Mocanu Natalia** (din 2 iulie 2013);
2. „*Evaluarea și gestiunea eficientă a patrimoniului public în Republica Moldova*”, specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în activitatea de antreprenariat), prezentată de dna **Albu Svetlana** (4 mai 2012);
3. „*Perfecționarea relațiilor funciare în contextul consolidării exploatațiilor agricole și dezvoltării durabile a sectorului agrar din Republica Moldova*”, la specialitatea 08.00.05 – Economie și management (în agricultură), prezentată de dl **Cimpoieș Dragoș** (UASM, 5 aprilie 2012).

Totodată, în calitate de **conducător științific la teze de doctorat**, susținute în cadrul ASEM, USM, UTM, ULIM, UASM ș.a., au fost: dr. hab. Stratan Alexandru; dr.hab. Bajura Tudor; dr.hab. Manole Tatiana; dr. hab. Iliadi Gheorghe; dr., conf. Fetiniuc Valentina datele fiind prezentate desfășurat în Anexa 6.

Contribuția cercetătorilor *Institutului Național de Cercetări Economice* la pregătirea cadrelor științifice s-a exprimat, de asemenea, prin participarea în calitate de **membri și referenți oficiali** ai consiliilor științifice specializate de susținere a tezelor de doctor/ doctor habilitat.

În perioada dată, funcția de președinte au exercitat-o 4 colaboratori la 11 ședințe ale CȘS; 2 colaboratori (Perciun Rodica dr., Buciuceanu-Vrabie Mariana) au exercitat funcția de secretar științific la 7 ședințe; 9 colaboratori au exercitat funcția de membri la 43 de ședințe ale *Consiliului Științific Specializat* și 8 colaboratori au fost referenți oficiali la 41 de ședințe ale *Consiliului Științific Specializat*.

Funcția de **președinte al CȘS** au exercitat-o 4 persoane (Stratan Alexandru dr. hab. – 6 teze; Manole Tatiana dr. hab. – 2 teze; Doga Valeriu dr. hab. – 1 teză și Iliadi Gheorghe – 2 teze). **Stratan Alexandru dr. hab.** - 6 teze de doctorat susținute în cadrul INCE³;

Manole Tatiana dr. hab. – 3 teze:

1. „*Leasingul ca oportunitate investițională în Industria Republicii Moldova*”, prezentată de dna **Malcoci Galina**, UTM (Hot. din 04.11.2010);
2. „*Eficientizarea controlului financiar în Republica Moldova*”, specialitatea 08.00.10 – Finanțe; monedă; credit, prezentată de dna **Caprian Iulia**, USM (Hot. 22.12.2011);
3. „*Sistemul de asigurări sociale de sănătate din România (Particularități la nivelul județului Tulcea)*”, prezentată de Lasdcu Dumitru. Teza a fost susținută la 25 februarie 2009 în CSS și aprobată de CNAA la 18 iunie 2009.

³ sunt mai sus, componenta Consiliul Științific Specializat INCE

Doga Valeriu dr. hab. – 1 teză. „Creativitatea publicitară și impactul acesteia asupra procesului de persuasiune publicitară”, la specialitatea 08.00.06 – Marketing; logistică, prezentată de dl. Răilean Nicolae, ASEM (Hot. din 08.07.2011).

În calitate de **membri ai Consiliului Științific Specializat** de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat au fost 9 colaboratori din Institut: dr.hab. Stratan Alexandru; dr.hab. Doga Valeriu; dr.hab. Bajura Tudor; dr.hab. Manole Tatiana; dr.hab. Iliadi Gheorghe; dr. Rojco Anatolie; dr. Timuș Angela; dr. Moroz Victor; dr. Macari Vadim) la 51 de teze (din care 43 din cadrul altor instituții, vezi Anexa 7).

Ca referenți oficiali ai *Consiliului Științific Specializat* de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat au fost **8 colaboratori** din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice (dr.hab. Stratan Alexandru; dr.hab. Doga Valeriu; dr.hab. Bajura Tudor; dr. Timuș Angela; dr.hab. Iliadi Gheorghe; dr. Macari Vadim; dr. Ciobanu Sergiu; dr.hab. Manole Tatiana) la 40 de teze, vezi Anexa 7.

În perioada 2009-2013, cercetătorii INCE au dezvoltat colaborarea cu organizațiile din sfera științei și inovării ca experți, evaluatori și membrii în diverse comisii și consilii:

- ✓ **Iliadi Gheorghe, dr.hab.** este membru al Asambleei Academiei de Științe a Moldovei (2009-2012);
- ✓ **Stratan Alexandru, dr. hab., prof. univ.,** membru al Asambleei AȘM din partea Secției de Științe Sociale și Economice (2013);
- ✓ **Stratan Alexandru, dr.hab., conf. univ.** membru al Comisiei de expertiză unificată în Științe inginerești și economice, CNAA.

Totodată, unii colaboratori ai Institutului Național de Cercetări Economice fac parte din alte comisii și consilii:

- ✓ **Vicepreședinte – Stratan Alexandru, dr. hab., conf. univ.,** Comisia de experți în economie la specialitățile 08.00.01 - Economie politică; doctrine economice; 08.00.05 - Economie și management (în ramură); 08.00.06 - Marketing; logistică; 08.00.14 - Economie mondială; relații economice internaționale. 08.00.05 - Economie și management (în ramură).
- ✓ **Membru – Iliadi Gheorghe, dr. hab., prof. cercet.,** Comisia de experți în economie la specialitățile: 08.00.10 - Finanțe; monedă; credit; 08.00.11 - Statistică economică; 08.00.12 - Contabilitate; audit; analiză economică; 08.00.13 - Metode economico-matematice.
- ✓ **Stratan Alexandru, dr. hab., conf. univ.** este membru al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică.
- ✓ **Bajura Tudor, dr.hab., Timuș Angela, dr.,conf. cercet., Manole Tatiana, dr.hab., prof.univ., Iliadi Gheorghe, dr.hab., prof. cercet., Doga Valeriu, dr. hab., prof.univ.,**

membrii ai Comisiilor specializate pentru evaluarea și acreditarea Academiei de Studii Economice din Moldova (ordinul CNAA nr. 03-79 din 22 noiembrie 2012).

- ✓ **Stratan Alexandru, Bajura Tudor** – membrii ai Comisiei de acreditare a organizației, 2012.
- ✓ **Bajura Tudor, dr. hab., Stratan Alexandru, dr. hab., Iliadi Gheorghe, dr. hab., Timuș Angela, dr., Manole Tatiana, dr. hab., Perciun Rodica, dr., Chistruga Marcel, dr.** – experți al CSȘDT.
- ✓ **Timuș Angela, dr. conf. cercet.,** vicepreședinte al Consiliului de experți pe lângă Comisia Națională a Pieței Financiare, MO nr.7-9 din 20.01.2009.
- ✓ **Stratan Alexandru, dr. hab.,** membru al Consiliului pentru Statistică, din MO nr. 68-69 din 7 mai 2010.
- ✓ **Stratan Alexandru, dr. hab., conf. univ.,** membru al Colegiului Ministerului Economiei.

4.2. Implicarea în procesul de instruire universitară

În vederea *pregătirii specialiștilor licențiați în economie* (nivelul I – licență și nivelul II – masterat), *Institutul Național de Cercetări Economice* menține și dezvoltă relații de colaborare cu diferite instituții de învățământ superior din țară și peste hotare.

Remarcăm, participarea dlui dr.hab. Stratan Alexandru în calitate de profesor, invitat la Universitatea Tehnică Kosice, Slovacia, facultatea de economii, iar dl. dr.hab. Doga Valeriu în calitate de profesor, șef catedră „Contabilitate și audit”, Universitatea Agrară de Stat din Odesa.

Totodată, în perioada evaluată, **20 de colaboratori** au fost implicați în procesul de instruire atât la nivelul cursurilor universitare în cadrul universităților din țară (Academia de Studii Economice, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică din Moldova, Universitatea de Studii Europene, Institutul Internațional de Management IMI-Nova, Academia de Administrare publică pe lângă Președintele RM, Universitatea de Studii Aplicative din Moldova, Universitatea de Stat din Tiraspol).

Colaboratorii Institutului Național de Cercetări Economice (*Bajura T., dr.hab.; Stratan A., dr. hab.; Doga V., dr. hab. prof.univ.; Manole T., dr. hab., prof. univ.; Ghițiu L., dr. conf. cercet., Cucirevii V., dr. cercet. conf., Perciun R., dr.conf. cercet., Rotaru L., dr., Clichici D., dr.; Țurcan A., dr.; Cara O., dr.; Timuș A., dr. conf. cercet.; Chivaciuc A.; Chistruga-Sinchevici I.; Chistruga M., dr.; Pâslariuc D.; Iordache V., dr.*) în perioada de raportare au participat la procesul de instruire prin predarea cursurilor universitare, ciclul I și II. În total au fost citite peste 40 de cursuri pentru studenți/masteranzi, datele fiind prezentate în continuare:

Stratan A. dr. hab. a citit 4 cursuri: Prognostizarea și planificarea producției agricole, UASM; Marketing agro-alimentar, USM; Management, ASEM; Gestionarea riscurilor în afacerile agro-alimentare; Managementul general, UASM.

Bajura T. dr. hab. a ținut 2 cursuri: Managementul portofoliului investițional, USM; Metodele moderne de evaluare a obiectelor imobiliare, UASM.

Manole T. dr. hab. a ținut 6 cursuri: Finanțe publice și buget, Management financiar, Analiza activității economico-financiară, Finanțele întreprinderii citite în cadrul UTM; Buget și trezorerie publică, Finanțe publice și buget la USM și AAP.

Timuș A. dr., conf. a ținut 3 cursuri: Asigurări și reasigurări internaționale la USM; Gestiunea finanțelor publice și Practici bancare internaționale la IMI-Nova.

Doga V. dr. hab a ținut 3 cursuri la UASM: Marketing în agricultură; Marketing agroalimentar și Marketingul strategic.

Perciun Rodica dr., conf. univ. a ținut 1 curs: Diagnosticul managerial al firmei la USM.

Ghițiu L. dr. a ținut 3 cursuri: Tehnici promoționale; Strategii și politici de marketing; Relații cu publicul la USM.

Cucirevii V. dr., conf. cercet. a ținut 2 cursuri: Managementul financiar și Managementul firmei.

Clichici Dorina dr. a ținut 4 cursuri la ASEM: Relații valutare-financiare internaționale; Operațiuni bancare; Bazele activității bancare; Teoria și practica riscurilor bancare.

Chistruga M. dr. a ținut 4 cursuri: Teorie Economică și Gestiunea cercetării economice citite în cadrul ASEM; Competitivitatea și analiza întreprinderilor, Micro-macroeconomie avansată la USM.

Iordache Victoria a ținut 3 cursuri: Tranzacții bursiere (eng.), Tehnica operațiunilor bursiere, Speculații și manipulări bursiere (eng.) ASEM.

Rotaru L. dr. a ținut 3 cursuri la USM: Fiscalitate; Politici și tehnici bugetare; Strategii macroeconomice bugetar-fiscale.

Cara O. dr. a ținut 2 cursuri la ASEM: Statistica social-economică; metodologii statistice ale UE.

Chistruga-Sinchevici I. a ținut 3 cursuri la USM: Particularități de dezvoltare a familiei contemporane; Politici de protecție a familiei în context național și european; Familia monoparentală.

Dl. Stratan A., dr.hab. și dna Manole T., dr.hab. au elaborat și citit cursuri noi:

1. Manole T., dr.hab., prof.univ.: „**Buget și Trezorerie Publică**”, „**Managementul finanțelor publice**” pentru ciclu II;

2. Stratan A., dr.hab., prof.univ.: „**Consultanță și inovații**”, „**Politici economice și sociale**” pentru ciclu I.

În cadrul colaborării, evidențiem și alte activități realizate de către cercetătorii Institutului în universități și instituții. Funcția de președinte al comisiilor tezelor de licență/master a exercitat-o 4 cercetători ai INCE, funcția de membru al comisiilor examenelor de licență/masterat au exercitat-o 4 cercetători.

*Funcția de **Președinte în comisiile pentru susținerea tezelor de licență/master*** au deținut următoarele persoane:

1. **Bajura Tudor**, dr.hab., prof.univ. (Ordin nr. 40 din 26.01.2011, Universitatea Tehnică a Moldovei, specialitatea „Evaluarea imobilului”) și Universitatea Tehnică a Moldovei, masterat „Cadastru și Dezvoltarea Imobilului” (nr. 12/3-1930 din 27.12.2012).
2. **Stratan Alexandru**, dr.hab., prof.univ., specialitatea „Turism și servicii hoteliere”, Institutul de Stat de Relații Internaționale din Moldova.
3. **Manole Tatiana**, dr.hab., prof.univ., Președinte al comisiei de evaluare a tezelor de master „Economie și management public” (perioada 2010-2011); Comisa de evaluare a tezelor de master la specialitățile „Contabilitate” și „Finanțe” (2013) AAP; Comisia de licență „Contabilitate”, UTM (a.2013);
4. **Doga Valeriu**, dr.hab., prof.univ., specialitatea „Business și Administrare”, Universitatea de Stat „Alecu Russo”, din Bălți (perioada 2011-2013);
5. **Timuș Angela**, dr., conf. cercet., specialitatea „Business și Administrare”, Institutul Internațional de Management „IMI-NOVA” (a.2013).
6. **Perciun Rodica**, dr., conf.. univ., specialitatea „Business și Administrare”, Academia de Transport Informații și Comunicații (2013).

Membrii ai comisiilor examenelor de licență/master, pe parcursul perioadei 2009-2013, au fost Bajura Tudor, dr.hab., Manole Tatiana, dr.hab.; Timuș Angela dr.conf. cercet.; Ghițiu Lilia, dr.; Cucirevii Vladimir, dr.; Rotaru Lilia, dr.; Clichici Dorina, dr.; Iordachi Victoria, dr. la instituțiile: Universitatea de Studii Aplicative din Moldova și Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul Internațional de Management IMI-Nova.

În calitate de conducător la tezele de licență/master au participat cercetătorii: Stratan Alexandru dr. hab.; Bajura Tudor dr.hab.; Manole Tatiana dr. hab., Doga Valeriu, dr.hab. prof. univ. (inclusiv în Universitatea Agrară din Odesa, facultatea de Economie); Timuș Angela, dr., conf., Perciun Rodica, dr., conf. cercet., Ghițiu Lilia, dr., conf. cercet., Cucirevii Vladimir, dr., cercet. conf., Rotaru Lilia, dr., Clichici Dorina, dr.; Iordachi Victoria, dr.; Cara Oleg, dr. **În anii 2009-2013**, în total, au fost coordonate/condușe peste **150** de teze de către cercetătorii

Institutului Național de Cercetări Economice și anume **71** teze de licență și **87** master. Informația sintetică este prezentată în tabelul 4.

Tabelul 4

Numărul de teze master/licență

Nr/o	Conducătorul	Instituția	Numărul tezelor master/licență
1.	Stratan Alexandr, dr.hab.	ASEM	10/-
		UASM	4/-
2.	Bajura Tudor, dr.hab.	USM	7/-
3.	Manole Tatiana, dr.hab.	AAPP	27/20
4.	Doga V., dr.hab.	UASM/Odesa	1/-
5.	Fetiniuc Valentina, dr., conf.	USM	3/5
6.	Timuș Angela, dr.	IMI-Nova	3/16
7.	Perciun Rodica, dr.	USM	0/7
8.	Ghițiu Lilia, dr.	USM	6/-
9.	Rotaru Lilia, dr.	USM	8/-
10.	Cara Oleg, dr.	ASEM	3/-
11.	Iordache Victoria, dr.	ASEM	7/9
12.	Clichici Dorina, dr.	ASEM	1/5
13.	Chistruga Marcel, dr.	USM	4/6
14.	Cucirevii Vladimir, dr.	USAM	3/3

4.3. Activități de consultanță, cercetare, expertiză

Activități de consultanță au fost acordate persoanelor juridice și/sau fizice exprimate prin acordarea asistenței științifice la solicitare. În acest sens, s-a acordat consultanță științifică, exprimată prin participarea în diferite grupuri de lucru privind elaborarea proiectelor; elaborarea studiilor și analizelor în domeniul economic și demo-socio-economic; acordarea asistenței în vederea elaborării studiilor și organizării manifestărilor științifico-practice naționale și internaționale.

Valorificarea potențialului uman, extinderea și dezvoltarea relațiilor de colaborare au generat rezultate pozitive pe linie de cercetare științifică.

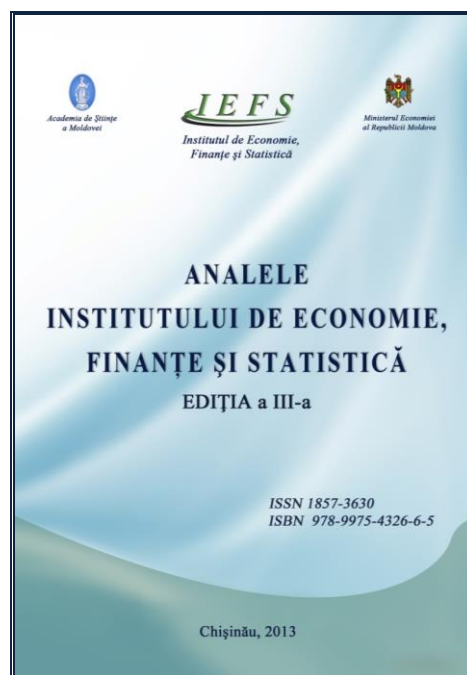
Colaborarea cu Institutul de Matematică și Informatică (IMI) al AȘM s-a soldat cu mai multe rezultate importante pe plan de cercetare & instruire. Unul dintre acestea este obținerea, în anul 2009, a unui proiect comun pentru tineri cercetători (proiectul a fost acordat IMI) *09.819.08.05A Modelarea relației constrângere-creștere economică în cadrul dezvoltării durabile*. Proiectul s-a desfășurat în perioada 2009-2010, conducător fiind dr. Chistruga Marcel, iar executorii proiectului au fost tinerii cercetători din cadrul INCE și IMI.

Un rezultat al acestui proiect a fost seminarele științifice, organizate pe parcursul anilor 2009-2012. Seminarul științific interdisciplinar cu genericul **„Problemele modelării macroeconomice în dezvoltarea economică stabilă a Republicii Moldova”** a întrunit pentru schimbul de experiență și instruire a tinerilor cercetători privind modelele și simularea macroeconomică. Colaborarea comună a contribuit la dezvoltarea capacităților personalului, inclusiv și prin aplicarea la proiecte de cercetare, echipa fiind constituită din cercetători științifici din IMI și INCE (au fost înaintate la concurs un proiect bilateral cu România, un proiect pentru tineri savanți și unul în cadrul Programului de Stat).

În anul 2011, INCE a reluat elaborarea și publicarea buletinului analitic **„Tendințe în economia Moldovei/Moldovan Economic Trends”**. Relansarea buletinului s-a realizat în colaborare cu *Misiunea Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova*. Buletinul cuprinde analize cu privire la evoluțiile economiei naționale a Republicii Moldova. Edițiile se tipăresc trimestrial în limba română și engleză, sunt accesibile pe pagina web a Institutului. Totodată, semestrial are loc lansarea și dezbateri publice a celor mai eminente analize, rezultate, evenimente și provocări incluse în buletin.

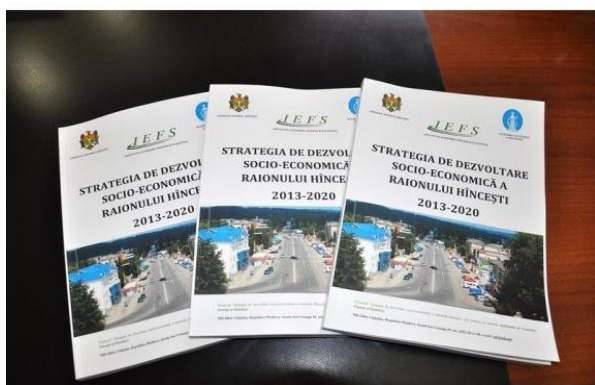
Prin colaborare se obține excelență în cercetare, pornind de la acest deziderat, lucrările științifice publicate întrunesc în colegii de redacții și comitete științifice experți din diverse instituții din țară și peste hotare. Colaboratorii INCE sunt implicați în aceste colective.

La re acreditarea revistei *„Economie și Sociologie”* (cat.B), calitatea de redactor-șef al revistei și-a reconfirmat-o dl. dr.hab., prof. Iliadi Gheorghe. În Colegiul de redacție sunt incluși 6 cercetători din cadrul institutului.

În anul 2011, a fost lansată revista științifică „Analele INCE”, care întrunește în colegiu de redacție un colectiv de cercetări științifice din cadrul institutului și alte instituții de profil. Totodată, forurile științifice, științifico-practice naționale și internaționale întrunesc colegi din țară și peste hotare, inclusiv colaboratori ai INCE. Manifestările de amploare sunt organizare anual de INCE, sub egida AȘM, ME, **Fondului Națiunilor Unite pentru Populație** și în parteneriat cu AGEPI, Biroul Național de Statistică, Agenția Relații Financiare și Cadastru a RM, Camera de Comerț și Industrie a RM, Centru-analitic Expert Grup ș.a. Tot în această perioadă, colaboratorii institutului au participat ca membri ai comitetului științific și de program a întrunirile științifice organizate de alte instituții (UCCM, UASM, AAPL). Activitatea detaliată este prezentată în Anexa 8.

Colaboratorii INCE mențin și dezvoltă relații de colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale, în vederea ajustării procesului decizional și soluționării problemelor ce necesită investigații științifice. În această ordine de idei, cercetătorii sunt implicați în diverse activități ce se referă la consultanța oferită Guvernului Republicii Moldova (Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare), Ministerului Economiei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Inspectoratului Fiscal, Biroului Național de Statistică, AGEPI, Fondului Republican de susținere socială a populației, Primăriilor raionale (Hâncești, Călărași, Fălești, Rezina), Întreprinderelor agricole, Direcțiilor agricole raionale, Primăriilor satelor, comunelor, municipiilor etc. Aceste activități sunt reflectate prin participarea în grupuri de lucru, training-uri, seminare, mese rotunde ș.a., detaliat sunt redată în compartimentul *Colaborare națională* și informația conținută în Anexa 9,10,15 și 16.

IEFIS.MD

Imagine: Secvențe din participarea INCE, AȘM și primăria Hâncești la prezentarea publică a Strategiei de Dezvoltare Social-Economică a Raionului Hâncești 2013-2020, 13 februarie, 2013

4.4 Activități întreprinse în scopul diseminării rezultatelor cercetării, precum și imaginii științei

Pe parcursul perioadei 2009-2013, cu participarea colaboratorilor *Institutului Național de Cercetări Economice*, au fost organizate o suită de manifestări și foruri științifice naționale cu și internaționale, seminare, expoziții, workshop-uri ș.a.

Tabelul 5

Manifestările organizate de către INCE

	2009	2010	2011	2012	2013
Conferințe științifico-practice internaționale	2	1	1	2	1
Conferințe științifico-practice naționale/cu participare internațională	-	-	2	5	4
Mese rotunde	3	8	8	4	8
Seminare științifico-practice	2	2	3	2	-
Training-uri	-	-	2	2	3
Lansări publice/lecții publice	-	1	2/2	3/1	2/2
Expoziții extra-muros	3	6	4	4	8
Expoziții tematice interne	28	26	41	40	32

Sursa: conform Anexei 9

Anual, de către INCE este organizată **Conferința Internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”**. Președintele comitetului de organizare – Stratan Alexandru, dr. hab., conf. univ. Forul științific anual al INCE a devenit relevant pentru mediul academic din Republica Moldova, circa 150 de cercetători din țară și peste hotare participă anual la această întrunire a savanților, inclusiv din: SUA, Canada, Germania, Italia, Belgia, Indonezia, Rusia, România, Ucraina, Belarus, Azerbaidjan.

**Imagine: Conferința Internațională științifico-practică
„Creșterea economică în condițiile globalizării”, 2013**

În parteneriat cu agenția Relații Funciare și Cadastru și Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, la 7-8 iunie 2012, și-a desfășurat lucrările **Conferința Internațională științifico-practică** cu genericul *„Activitatea de evaluare: realizări și perspective de dezvoltare”*.

Totodată, au fost organizate întruniri științifice importante la nivel național și cu participare internațională. Pe parcursul perioadei de analiză au fost lansate 11 *Conferințe și Sesiuni* științifice naționale/cu participare internațională, care au întrunit un număr important de cercetători și experți în domeniu, cele mai relevante fiind:

- ✓ Conferința științifică internațională **“Procesele socio-demografice în societatea contemporană: de la meditații la acțiuni”**, 15-16 octombrie 2009. La lucrările conferinței au participat peste 120 de cercetători și experți din 8 țări.
- ✓ Conferința științifico-practică națională **„Satul moldovenesc din perspectivă socio-demografică”**, 11 iulie 2013, președintele comitetului de organizare Gagauz Olga, dr., conf. cercet. Participanți la acest for științific au fost: Fondului Națiunilor Unite pentru Populație, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, Ministerul Sănătății Republicii Moldova, Ministerul Educației Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Academia de Studii Economice din Moldova;
- ✓ Conferința națională **„Opțiunile integraționiste ale Republicii Moldova”**. Parteneri: Institutul Național de Cercetări Economice, Centrul Analitic Independent “Expert Grup”. La lucrările conferinței au participat Ministerul Economiei, Delegația UE în Republica Moldova; Ambasadorul Ucrainei în Republica Moldova, Ambasadorul României în Republica

Moldova, Centrul de Cercetări Strategice și Reforme, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare ș.a.

Imagine: secvențe din cadrul Conferințelor naționale organizate de către INCE, 2010-2013

Diseminarea rezultatelor cercetării, prezentarea recomandărilor și soluțiilor, ce derivă din procesul de cercetare destinat autorităților de decizie și publicului larg, are loc și prin organizarea meselor rotunde. În perioada de analiză, de către subdiviziunile institutului, au fost organizate **29** mese rotunde, care au elucidat probleme și constrângeri în domeniul economico-financiar, de dezvoltare rurală, social și demografic. Aceste manifestări sunt susținute prin participarea ministerelor de ramură, instituțiilor din domeniul cercetării, ONG și publicului interesat.

**Grant acordat de către organizația olandeză NUFFIC
pentru desfășurarea Tailor – Made Training Programme în cadrul
Institutului de Economie, Finanțe și Statistică**

Institutul de Economie, Finanțe și Statistică a organizat trainingul pentru formatori cu tema „Coordonarea și colaborarea în comunitatea decentralizată. Politici și practici pentru Tineret” (Coordination and Collaboration in decentralized community (Youth) Policy and Practice) în 2 etape (12-13 martie și 15-16 aprilie, 2013).

Participanții, reprezentanți ai mediului academic, ai autorităților publice locale din mai multe raioane ale Moldovei, printre care: Bălți, Florești, Ialoveni etc. la finele trainingului au fost evaluați și li s-au înmănat certificate, eliberate de către părțile moldo-olandeze.

Imagine: secvențe de la mesele rotunde, seminare, training-uri INCE, 2009-2013

Activitățile menționate pe deplin se aliniază obiectivului de promovare a rezultatelor din cercetare, în acest mod sunt prezentate propunerile și recomandările cercetătorilor în vederea soluționării problemelor demo-socio-economice ale țării și vizează elocvent contribuția activității Institutului pe plan național.

De asemenea, în procesul de diseminare a rezultatelor cercetării și de promovare a imaginii științei s-au desfășurat prelegeri publice. Președintele comitetului de organizare: *acad. Gheorghe Duca*. Unele prelegeri au fost organizate prin intermediul inițiativei “*Dezvoltarea cooperării în cadrul diasporei științifice a Republicii Moldova*” sub patronatul Organizației Internaționale pentru Migrație și Academia de Științe a Moldovei de către reprezentanții diasporei științifice moldovenești:

✚ Ruxanda Berlinschi, Belgia, 2011, 20-21 octombrie 2011

✚ Daniela Duca, Marea Britanie, noiembrie 2011

La fel, a fost prezentată de către Dl. Profesor David SMALLBONE, consilier al directorului Centrului de Business și Antreprenoriat din cadrul Universității Kingston, Londra, Marea Britanie (the Small Business Research Centre Kingston University, London, Great Britain), președinte al Consiliului Internațional pentru businessul mic și antreprenoriat (International Council for Small Business and Entrepreneurship (ICSB)) și ex-președinte al Consiliului European în domeniul business-ului mic și antreprenoriatului (the European Council for Small Business and Entrepreneurship (ECSB)) o prelegere publică cu genericul “Entrepreneurship policy in the new Europe - Challenges & opportunities”, 1 august 2012.

Prelegerea Publică a dlui Iurie Roșca, președintele Universității Populare din Moldova “Republica Moldova: de la independența politică - spre independența economică”, 23 iulie 2013.

Prelegerea Publică „Modele economice de dezvoltare a Republicii Moldova”, Ion Sturza, ex-prim-ministru al Republicii Moldova, 18 noiembrie 2013.

În vederea prezentării rezultatelor cercetării, de asemenea, a avut loc lansarea publică a buletinului trimestrial “***Tendințe în economia Moldovei***” (2009-2013).

Imagine: Lansarea publică a lucrării “*Tendințe în economia Moldovei*”, 2012

Pe parcursul perioadei analizate 2009-2013, au fost organizate 6 tele-conferințe:

1. Tematica „Повышение пенсионного возраста: каковы последствия?”, responsabil/raportor Rojco Antolii, în formatul РИА «Новости» видео-мост Москва-Кишинэу-Киев-Астана, 27.03. 2012;
2. Tematica „О создании единого пенсионного пространства СНГ” responsabil/raportor Rojco Antolii, în formatul РИА «Новости» видео-мост Москва-Кишинэу-Киев-Астана, 20.06. 2012;

3. Tematica „Продовольственная безопасность. Вызовы для стран СНГ”, responsabil/raportor Moroz Victor, Видеомост Кишинев-Київ-Москва-Ереван-Астана;
4. Tematica „Демографические проблемы России и стран СНГ. Пути решения”, responsabil/raportor Rojco A., РИА «Новости» видео-мост Москва-Кишинэу-Київ, 24.01. 2013 <http://www.newsmoldova.ru/multimedia/20130124/192905459.html>;
5. Tematica „Общество и социальная справедливость. Откуда берется бедность?”, responsabil/raportor Rojco A., РИА «Новости» видео-мост Москва-Кишинэу-Київ, 15.10.2013 <http://pressria.ru/pressclub/20131015/948563137.html>;
6. Tematica „Демографическая ситуация в странах СНГ. Общие вызовы и частные проблемы”, responsabil/raportor Gagauz Olga, dr., conf. cercet., РАМИ РИА Новости в РМ и ИА Новости-Молдова (Regnum.ru), видеомост Кишинев-Київ-Москва-Ереван-Астана (10 iunie, 2013). <http://www.upmonitor.ru/news/russia/1058042a/>
<http://www.regnum.ru/news/polit/1682273.html#ixzz2Yhq9ukEF><http://rus.kg/news/analytics/11447-sng-mezhdu-depopulyaciy-i-deformaciy-obschestv-kazahstan-isklyuchenie-eksperty.html>.

O direcție importantă a procesului de cercetare științifică și de diseminare a rezultatelor cercetării și de promovare a imaginii științei sunt:

- participările cu rapoarte și comunicări orale la manifestări științifice naționale și/sau internaționale desfășurate în țară și peste hotare (Anexa 10, 11);
- diseminarea/publicarea cărților și a articolelor de popularizare a științei în edițiile periodice, ziare și internet (Anexa 2, 10 și 13);
- participare la emisiuni RADIO-TV (Anexa 12).

Promovarea realizărilor științifice în domeniul economiei naționale și a imaginii științei constituie posturile TV și radiourile. În această perioadă, colaboratorii Institutului au participat la 89 de emisiuni și conferințe de presă. Principalele posturi la care au participat cercetătorii *Institutului Național de Cercetări Economice* sunt *TV Moldova*, *Publica-TV*, *Jurnal-TV*, *Prime TV*, *PRO TV*, *CNN TV*, *Accent.TV*, Телекомпания «Мир»; posturile de radio *Moldova*, *Europa Libera*, *Radio Chișinău*.

O formă efectivă de propagare a realizărilor științifice în domeniul economiei naționale și a imaginii științei constituie ziarele, radioul, internetul și televiziunea. Pe parcursul perioadei analizate, colaboratorii Institutului au participat la promovarea științei și realizărilor din sfera științei și inovării, publicând articole în ziare, reviste și internet. Remarcăm numărul de lucrări publicate – 118 ale colaboratorilor Institutului, tematica și periodicitatea publicațiilor. Principale ziare și site-uri în care au fost publicate articolele cercetătorilor *Institutului Național de Cercetări*

Economice sunt: Capital Market; Независимая Молдова, Populație și dezvoltare; Коммерсантъ в Молдове; <http://ava.md/>; <http://ssrn.com>; <http://asm.md>.

4.7. Realizări valoroase ale cercetătorilor științifici

Recunoașterea rezultatelor științifice la nivel național și internațional este rezultatul muncii laborioase și asidue a colaboratorilor. În țară și peste hotare au fost recunoscute semnificația științifică și relevanța practică a rezultatelor fiind reconfirmate prin distincții, medalii și titluri onorifice.

Distincții ale Guvernului și AȘM

1. **Titlu onorific al Republicii Moldova “Om Emerit”** acordat dlui **Iliadi Gheorghe**, dr. hab., prof.; 2012
2. **Diploma de gradul întâi a Guvernului RM** pentru activitate științifică prodigioasă și contribuție substanțială la promovarea studiilor în domeniul sociologiei și demografiei, acordată dnei **Gagauz Olga**, dr., conf., 2012;
3. **Medalia „Dimitrie Cantemir”**, decernată dlui **Bajura Tudor**, dr.hab., prof., pentru realizări obținute în cercetare și pregătirea cadrelor de înaltă calificare, 2013.

Premii ale Academiei de Științe a Moldovei

Deținătorii Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru „Realizări valoroase a tinerilor savanți” au fost desemnați în perioada evaluată și alți cercetători științifici:

1. Livițchi Oxana, dr., premiul obținut în anul 2011;
2. Chistruga Marcel, dr. premiul obținut în anul 2012.
3. Ghițiu Lilia, dr. premiul obținut în anul 2012.
4. Popa Viorica, drd. premiul obținut în anul 2013.

Deținătorii Premiului Academiei de Științe a Moldovei pentru „Realizări valoroase ale savanților” au fost desemnați:

1. Iliadi Gheorghe, dr.hab., prof. cercet., premiu conferit în anul 2011;
2. Ganea Victoria, dr., conf.univ. premiu conferit în anul 2013.

Distincții ale Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei

1. **Gagauz Olga, dr. - Diplomă de Merit a AȘM** pentru activitatea științifică prodigioasă și în legătură cu aniversarea a 64-a de la fondarea primelor instituții de cercetare ale Academiei de Științe a Moldovei, 2010.

2. Macari Vadim, dr. - Diplomă de Merit a AȘM pentru activitatea științifică prodigioasă și în legătură cu aniversarea a 64-a de la fondarea primelor instituții de cercetare ale Academiei de Științe a Moldovei conferită, 2010;

3. Aculai Elena, dr. – Diplomă de Onoare acordată de Ministerul Economiei, pentru realizări și contribuție în dezvoltarea și promovarea științei economice, 2013;

4. Clipa Victoria – Diplomă de Onoare acordată de Ministerul Economiei, pentru realizări și contribuție în dezvoltarea și promovarea științei economice, 2013;

5. Olărescu Zaharia – Diplomă de Onoare acordată de Ministerul Economiei, pentru realizări și contribuție în dezvoltarea și promovarea științei economice, 2013.

Premii din străinătate pentru rezultatele cercetării

1. Stratan Alexandru, dr.hab. – Diploma și medalia de onoare, acordată pentru contribuții deosebite la cercetarea științifică interdisciplinară și pentru colaborare, acordată de Institutul de Economie Națională, Academia Română.

2. Gagauz Olga, dr. – Premiant în cadrul Concursului de lucrări comune a savanților din Bielorusia, Moldova, Ucraina, anunțat de către Academia Națională de Științe din Ucraina, decembrie 2013;

3. Buciuceanu-Vrabie Mariana, dr. – Premiant în cadrul Concursului de lucrări comune a savanților din Bielorusia, Moldova, Ucraina, anunțat de către Academia Națională de Științe din Ucraina, decembrie 2013;

Laureați ai Concursului Republican „Biblioteca – partener în promovarea proprietății intelectuale”, ediția a IV-a (organizatori AGEPI și ABRM), 2013

Premiant - BRTȘ

V. COOPERĂRI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

5.1. Cooperare în cadrul național

Cooperarea științifică cu alte organizații din sfera științei și inovării în cadru național este realizată pe două direcții:

- I. Cercetare științifică – colaborare interdisciplinară cu instituțiile de cercetare și instituțiile de învățământ superior în aspect științifico-didactic;
- II. Cercetare aplicativă – colaborare cu organele administrației publice centrale și locale, agențiile de stat, misiunile organizațiilor internaționale în Republica Moldova.

Prima direcție de colaborare pe parcursul anilor 2009-2013 a fost realizată în formă de:

Proiecte de cercetare: Institutul de Matematică și Informatică – proiect de cercetare, cursuri de instruire a tinerilor cercetători în formă de seminare de econometrie (informația detaliată este prezentată în compartimentul 4).

Activități de expertiză și avizare: CNAA, CSȘDT, Institutul de Energetică; Institutul de Integrare Europeană și Științe Politice.

În cadrul CSȘDT, colaboratorii institutului au realizat peste 30 de expertize la proiecte/activități, inclusiv evaluarea/expertiza anuală a Rapoartelor privind activitatea organizațiilor în sfera științei și inovării de cercetare (Stratan Al., dr.hab. (2010-2013), Timuș A, dr., conf. (2012-2013).

Aspectele activității de expertiză, realizate în cadrul CNAA, sunt diverse: experți în cadrul comisiilor pe științe: Comisia de expertiză unificată în Științe ingineresti și economice – Alexandru Stratan, dr.hab., membru (2013).

Dl. Stratan Alexandru, dr.hab. a fost vicepreședintele Comisiei pe experți în economie (2013), iar în calitate de membri ai Comisiei în perioada evaluată au fost: Stratan Alexandru, dr.hab. (2011-2013); Manole Tatiana, dr.hab. (2010-2012); Iliadi Gheorghe, dr.hab. (2011-2013); Bajura Tudor, dr.hab. (2010-2012); Doga Valeriu, dr.hab. (2010-2011). În cadrul acestor activități au fost realizate peste 60 de expertize.

Experți la activitățile de evaluare și acreditare în cadrul CNAA: Stratan Alexandru, dr. hab. (președinte al comisiei de evaluare, 2009); Bajura Tudor, dr. hab. (2011, 2013); Iliadi Gheorghe, dr. hab. (2013); Doga Valeriu, dr. hab. (2013); Timuș Angela, dr. (2013).

A doua direcție de colaborare este caracterizată prin participarea la elaborarea actelor normative, expertizarea și evaluarea lor, elaborarea studiilor și analizelor la solicitare, participarea în grupuri de lucru, coordonarea activităților conexe. În această direcție am colaborat cu următoarele organe de stat și organizații internaționale:

Elaborarea strategiilor, programelor, concepțiilor și actelor normative în domeniu:

1. Ministerul de Economie;
2. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
3. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Rezultatele colaborării rezidă în participarea la (detaliat în Anexa 16):

A. Elaborarea analizelor și studiilor:

1. Ministerul de Economie.

B. Avizarea, consultarea și expertizarea documentelor de politici și actelor normative:

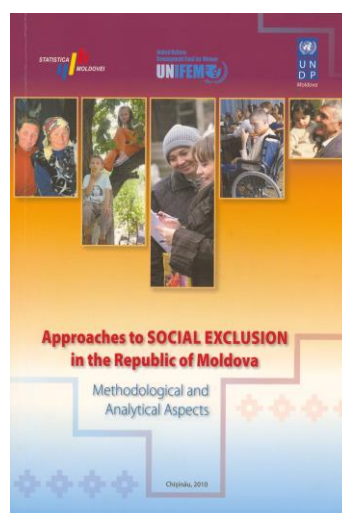
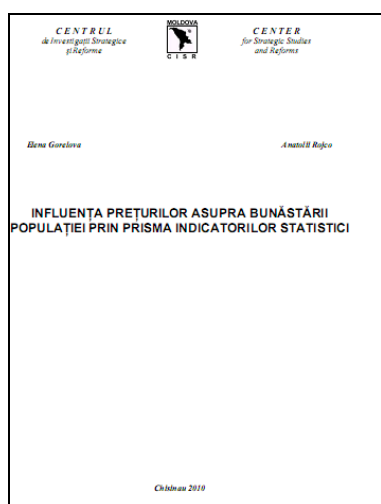
1. Aparatul Președintelui RM;
2. Cancelaria de Stat a RM;
3. Guvernul RM;
4. Ministerul Economiei;
5. Banca Națională a Moldovei;
6. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
7. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
8. Ministerul Finanțelor;
9. Ministerul Educației;
10. Ministerul Justiției;
11. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
12. Ministerul Afacerilor Interne;
13. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor;
14. Biroul Național de Statistică;
15. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (acord din 2013);
16. Agenția de Inovații și Transfer Tehnologic;
17. Comisia Națională a Pieței Financiare;
18. Consiliul Concurenței (Agenția Națională pentru Protecția Concurenței) – acord de colaborare, 24 mai 2007-2013 (cu posibilitate de extindere);
19. Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova;
20. Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din RM;
21. Institutul Muncii al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (convenție de colaborare, 2010-2012);
22. Uniunea Transportatorilor și Drumarilor din RM;
23. “SG Green Farm” SRL (acord de colaborare, din 2013);
24. “Inspiro Consulting” ONG (2013);

25. Consiliul Național al Experților Judiciari și Specialiștilor de Performanță din Moldova ONG (acord de colaborare din 2012);
26. Centrul Național al Experților Judiciari și Specialiștilor de Performanță, SRL (acord de colaborare din 2012).

Astfel, pe parcursul perioadei 2009-2013 au fost realizate 22 de acte normative, 64 de avize și 66 de propuneri la acte normative, 44 de analize/studii și 53 de materiale informative.

Totodată, colaboratorii institutului au citit cursuri și oferit consultanță, având în calitate de parteneri Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Agenția Națională de Dezvoltare Rurală „ACSA”, Biroul Național de Statistică ș.a.

1. Seminarul „Direcțiile principale și metodologia evaluării proiectelor investiționale în domeniul agroalimentar”, 2 noiembrie 2011;
2. Seminarul metodologic „Venitul net normat obținut de gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile casnice auxiliare de la producerea producției fito și/sau zootehnice”, 28 martie 2012 (Raportor dr.hab. Bajura Tudor);
3. Servicii de consultanță privind Managementul Dezastrelor și Riscurilor Climatice în Moldova”, beneficiar Agenția Națională de Dezvoltare Rurală „ACSA”, 2012;
4. Realizarea studiului „Influența prețurilor asupra bunăstării populației prin prisma indicatorilor statistici”, BNS, publicație editată în 2010, http://www.undp.md/presscentre/2010/Statistics27January/Report_RO_FINAL.pdf
5. Realizarea studiului „Approaches to social exclusion in Moldova. Methodological and analytical aspects”, BNS, UNDP.

Colaborarea cu organizațiile internaționale acreditate în Republica Moldova:

1. Misiunea Uniunii Europene de Consiliere în politici publice pentru Republica Moldova (EUHLPAM);
2. Organizația Internațională pentru Migrație (OIM);
3. Fondul ONU pentru populație (UNFPA);
4. USAID Moldova;
5. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Moldova;
6. Delegația Fondului Monetar Internațional în Moldova;
7. Misiunile Diplomatice în Republica Moldova (Ambasada Republicii Cehe).

La capitolul celor mai importante rezultate obținute în colaborare putem menționa:

1. Elaborarea și lansarea Strategiei de dezvoltare economico-socială a raionului Hâncești 2014-2020;
2. Elaborarea proiectelor de acte normative, prezentate în compartimentul 3;
3. Co-organizarea și participarea la elaborarea și lansarea buletinului trimestrial „Tendințe în Economia Moldovei”, cu susținerea Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în politici publice pentru Republica Moldova (EUHLPAM);
4. Organizarea manifestațiilor științifice comune (conferințe, mese rotunde, seminare, training-uri).

Colaborarea cu organele centrale de specialitate este realizată: cu Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Economiei, Comisia Națională pentru Acreditare și Atestare.

1. **Ministerul Economiei al RM, Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (ODIMM).** Participarea în cadrul Consiliului de coordonare și monitorizare a creării și dezvoltării business incubatoarelor;
2. **WINROCK Moldova,** traducerea în limba rusă și redactarea științifică a Curriculumului pentru învățământul secundar profesional (vocațional tehnic) și a setului de materiale didactice complementare la disciplina „Bazele antreprenoriatului” (**E. Aculai, L. Maier, N. Vinogradova**);
3. **Biroul Național de Statistică, Chișinău** – efectuarea studiului “Condițiile de dezvoltare a întreprinderilor: analiză prin prisma de gen” (<http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=223&id=2810>).

5.2. Cooperare internațională

Colaborarea internațională este o coordonată strategică în cadrul INCE. Dezvoltarea, amplificarea și fortificarea colaborării asigură promovarea imaginii Institutului și a rezultatelor

științifice peste hotarele țării. Unul din indicatorii relevanți ce reflectă menținerea și dezvoltarea relațiilor de colaborare sunt *acordurile de colaborare încheiate*.

Institutul Național de Cercetări Economice, în prezent, are 24 de Acorduri de colaborare în vigoare cu diferite instituții și agenții din mai multe țări, dintre care cele din țară sunt 6 și instituțiile/organizațiile din străinătate - 18 (Anexa 14).

În perioada 2009-2013, are loc dezvoltarea cooperării științifice cu instituțiile de cercetare din UE, țările CSI și alte țări, în vederea schimbului de experiență și preluării unor practici relevante pentru economia națională. Totodată, cercetătorii INCE au colaborat sub diferite forme cu organizațiile din sfera științei și inovării:

- ✓ participarea dlui **Stratan Alexandru** dr.hab. în calitate de profesor invitat la Universitatea Tehnică Kosice, Slovacia facultatea de economii (2012);
- ✓ dr. hab., prof. **Doga Valeriu** în calitate de profesor, șef catedră „Contabilitate și audit” , Universitatea Agrară de Stat din Odesa;
- ✓ **Doga Valeriu**, dr.hab., prof. a participat la pregătirea rapoartelor la conferințe, schimb de informații cu Centrul de Cercetare a potențialului tehnico-științific și istoriei științei „G.M. Dobrov” al Academiei Naționale de știință din Ucraina, Kiev.
- ✓ **Doga Valeriu**, dr.hab., prof., în anul 2011, a fost numit în calitate de referent oficial al tezei de doctor habilitat cu tema Інноваційний розвиток агропромислового виробництва України: теорія, методологія і організація, elaborată de dna Ломаченко, Тетяна Іванівна.

Cercetători invitați la instituții peste hotare:

1. **Stratan Alexandru** dr. hab., invitat în calitate de cercetător la Centrul de Cercetări Financiare și Monetare „Victor Slăvescu” (CCFM), Institutul Național de Cercetări Economice, Academia Română, 2012-2013;
2. **Timuș Angela**, dr., invitat în calitate de cercetător la CCFM, Institutul Național de Cercetări Economice, Academia Română, 2012-2013;
3. **Perciun Rodica**, dr., invitat în calitate de cercetător la CCFM (CCFM), Institutul Național de Cercetări Economice, Academia Română, 2013;
4. **Penina Olga**, dr., Institut national d'études démographiques, Franța. La invitație: colaborarea în cadrul proiectului internațional ”AXA Project Mortality Divergence and Causes of Death ”, iunie 2013;
5. **Penina Olga**, dr., Institut national d'études démographiques, Franța. La invitație: colaborarea în cadrul proiectului internațional ”Evolutions de mortalité, systèmes de santé et politiques”, iunie 2010, iunie 2011.

6. **Penina Olga**, dr., Institutul de Studii Demografice Max-Planck, Germania. La invitație: colaborarea în cadrul proiectului internațional "Human Mortality Database", 17-20 Martie, 2010; 1-14 Aprilile, 2013.

Membrii Colegiului de redacție al revistelor științifice de peste hotare sunt:

1. Stratan Alexandru, dr. hab.:

„ЭФИ: Экономика. Финансы. Исследования”, Казахстан, Астана (2010).

International Journal of Business Research and Management , redactor șef adiunct (2013);

Analele Universității de Petroșani, România (2011);

Agricultural Economics and Rural Development, România (2011);

Analele Universității "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu, seria Economie (2012);

"Studii Financiare", Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, CCFM „V. Slăvescu”, Academia Română (2013).

2. Bajura Tudor dr.hab., prof. cercet. - Agricultural Economics and Rural Development, România (2012).

3. Doga Valeriu, dr. hab., prof. univ.

Membrul al Colegiului editorial al Revistei «Економика и менеджмент», Одеса (2010);

Membrul al Colegiului editorial al Revistei «Экономические науки», Одесса (2011);

Membrul al Colegiului editorial al Revistei «Вестник аграрной науки при Черноморья», Одесса (2011);

Membrul al Colegiului editorial al Revistei «Вестник аграрной науки при Черноморья», Николаев (2013).

3. Iliadi Gheorghe, dr. hab. “Lex et Scientia”, România (2010);

4. Percinschi Natalia, dr. «Иновации», Всероссийский научно-практический журнал, Санкт-Петербург, Россия (2011);

5. Timuș Angela, dr. "Studii Financiare", Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, CCFM „V. Slăvescu”, Academia Română (2013);

6. Perciun Rodica, dr. "Studii Financiare", Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, CCFM „V. Slăvescu”, Academia Română (2013);

Co-organizatori ai conferințelor și simpozioanelor internaționale (de peste hotare și din țară):

Simpozionul internațional *“Economie agrară și dezvoltare rurală – realități și perspective pentru România”*, ediția a V-a, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România, 2012;

Simpozionul internațional *“Economie agrară și dezvoltare rurală – realități și perspective pentru România”*, ediția a VI-a, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România, 21-22 noiembrie, 2013;

Conferința științifică internațională *„Prin cooperare – spre dezvoltare durabilă”*, UCCM, Chișinău, 21-22 iunie 2013.

Referent științific al revistei cotate ISI

1. **Penina Olga, dr.**, Revista Population, Franța, Referent la articolul ”Contraceptive confidence and timing of first birth in Moldova”.
2. **Moroz Victor, dr.**, revista Sociology Study, Statele Unite, recenzent oficial, 2011-2013.

Comitetul științific al conferinței internaționale

1. Stratan Alexandru, dr. hab.

Conferința internațională *”Cercetarea științifică economică – abordări teoretice, empirice și practice. ESPERA 2013”*, 11-12 decembrie 2013;

Conferința științifică internațională *„Sustainable agriculture and rural development in terms of the Republic of Serbia strategic goals realization within the Danube region”*, 5-7 decembrie 2013;

Conferința internațională *„Emerging Markets Queries in Finance and Business”*, Institutul de Economie Națională, Academia Română, Târgu-Mureș, România, 24-27 octombrie, 2013;

Conferința științifică internațională *„Economie Financiară și Monetară EFM”, 2013*, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare „Victor Slăvescu”, INCE, Academia Română, București, 25 octombrie 2013;

Conferința Științifică Internațională *„Management și produse de calitate cu/prin oameni de calitate”*, Reprezentantul Național și membru al Organizației Europene de Calitate „EcoFin-Consult”, 05-07 decembrie 2012;

Simpozionul internațional *“Economie agrară și dezvoltare rurală – realități și perspective pentru România”*, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România, 11-12 octombrie 2012;

3. Doga Valeriu, dr. had., prof.univ.

Чотирнадцятих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів – аграрників «СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ», Київ 16-17 жовтня, 2012;

Пятое международная научно-практическая конференция «Повышения конкурентоспособности сельскохозяйственной продукции на внутренним и внешнем рынке», 13-14 июня, 2013.

2. Moroz Victor, dr.

Simpozionul internațional *“Economie agrară și dezvoltare rurală – realități și perspective pentru România”*, ediția a VI-a, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România, 21-22 noiembrie 2013;

Simpozionul internațional *“Economie agrară și dezvoltare rurală – realități și perspective pentru România”*, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România, 11-12 octombrie 2012;

3. Timuș Angela, dr.

Conferința științifică internațională *„Prin cooperare – spre dezvoltare durabilă”*, UCCM, Chișinău, 21-22 iunie 2013

Comitetului științific al *Conferinței științifice internaționale „Economie Financiară și Monetară”, EFM, 2013.*

4. Perciun Rodica, dr.

Conferința internațională *“Contemporary crisis – risks and challenge”*, organizată de Universitatea “Athenaeum” și Centrul de Excelență în Managementul Financiar și Audit Intern București, Romania 2013;

Comitetului științific al *Conferinței științifice internaționale „Economie Financiară și Monetară”, EFM, 2013.*

La solicitarea Instituțiilor și Centrelor de peste hotare și prin concursul partenerilor de peste hotare au fost realizate studii științifice și proiecte comune.

2012-2013, Alexandru Stratan, Angela Timuș și Rodica Perciun au participat în cadrul CCFM “Victor Slăvescu”, INCE, Academia Română la realizarea proiectelor:

1. “Fiscalitate brută, fiscalitate netă. Studiul de caz: România și Republica Moldova”, 2012;
2. „Fiscalitate și dezvoltare sustenabilă”, 2013;
3. „Influențe ale schimburilor demografice asupra sectorului serviciilor financiare”, 2013.

În calitate de experți în domeniu pentru European University Institute (CARIM East – Consortium for Applied Research on International Migration) au fost elaborate următoarele studii, accesibile în format electronic pe pagina web a Centrului:

4. Remittances and growth. Remittances and investments. In „development and side effects of remittances in the cis countries: the case of republic of moldova”, 2013. Migration Policy Centre, European University Institute. Autori: Stratan A., Chistruga M., Clipa V., Fala A., Șeptelici V., Disponibil: <http://www.carim-east.eu/publications/research-reports/development-and-side-effects-of-remittances-in-the-cis-countries/http://www.carim-east.eu/media/CARIM-East-RR-2013-25.pdf>
5. Development and side effects of remittances in the CIS countries: the case of Republic of Moldova. Research report CARIM-East RR 2013/25. Robert Schuman Centre for Advanced Studies, San Domenico di Fiesole (FI): European University Institute, Autori: Stratan A., Chistruga M., Clipa V., Fala A., Septelici V.
6. Integration and reintegration in CARIM-East countries. Consortium for Applied Research on International Migration (CARIM-East). CARIM-East Rescherch Report 2013/47. Autori: Stratan A., Savelyeva G., KotelnikV., Zakharova S. Disponibil: http://www.carim-east.eu/media/CARIM-East_RR-2013-47.pdf
7. Building a new system of business statistics in Moldova: the experience and vision for the future. CPS 003, 59-th World Statistics Congress, Hong Kong, 25-30 August 2013. Autori: Cara O., Pârțachi I., Galer L., Mocanu I. (<http://www.statistics.gov.hk/wsc/CPS003-P3-S.pdf>)
8. Executor al Raportului Național privind Dezvoltarea Întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova - E.Aculai (Certificate of implementation of the scientific results, de la Entrepreneurship Research and Education Network among the Central and Eastern European Universities (ERENET), semnat de Dr. Antal Szabó, Scientific Director of ERENET, Scientific Director of the Project “Entrepreneurship and SME Policy Development in the BSEC Region in the Time of Emerging From the Economic Crises”. - Budapest, 2 September 2011)
9. Aviz la autoreferatul dlui Cusainov Marat Apsemetovici, or. Moscova cu tema «Государственная поддержка развития малого и среднего бизнеса в условиях модернизации экономики (на примере Республики Казахстан)» (E.Aculai)

Membri într-o asociație profesională internațională cu caracter academic-științific

1. Stratan Alexandru, dr.hab. Reprezentantul Plenipotențiar al Republicii Moldova în cadrul International Centre for Scientific and Technical Information (2010);

2. Stratan Alexandru, dr.hab. Reprezentantul Plenipotențiar al Republicii Moldova în cadrul Consiliului Interstatal în domeniul informației tehnico-științifice (2010);
3. Penina Olga, dr., EAPS European Association for Population Studies (2010);
4. Gagauz Olga, dr. hab. EAPS European Association for Population Studies (2010);
5. Stratan Alexandru, dr.hab. Reprezentantul Republicii Moldova în Asociația Savanților economiști din Kazahstan, Astana, din care face parte INCE în calitate de membru (2011);
6. Gagauz Olga, dr. hab. IUSSP International Union for the Scientific Study of Population (din 2013);
7. Penina Olga, dr., IUSSP International Union for the Scientific Study of Population (din 2013);
8. Buciuceanu-Vrabie, dr., IUSSP International Union for the Scientific Study of Population, (din 2013).

Experți/consultați ai organizațiilor științifice de peste hotare/internaționale aleși în perioada de evaluare

2009

1. Ignat Anatol, Local Expert in Social Dialog, HIFAB International, 2009
2. Ignat Anatol, Local Technical Consultant, GTZ, 2009
3. Moroz Victor, dr., expert local, Fundatia SOROS, 2009-2010;

2010

1. Moroz Victor, dr., consultant internațional pe termen scurt, Banca Mondiala (2010);
2. Moroz Victor, dr., consultant local, IFC, 2010-2011;

2011

1. Ignat Anatol, senior planning and policy advisor, ECORYS UK, 2011

2012

1. Ignat Anatol, expert economie agrară, IFAD Moldova, 2012
2. Aculai Elena, dr., expert național în cadrul Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN, 2012);

2013

1. Aculai Elena, dr., membru al Asociației ERENET (Entrepreneurship Research and Education NETwork of Central European Universities). Rețeaua de cercetări în domeniul antreprenoriatului și educației a universităților central europene. <http://www.erenet.org/> (2013)
2. Stratan Alexandru, dr. hab., expert național în cadrul European University Institute (Carim East, Italy) 2013;

Valorificarea potențialului științific pe plan internațional, în calitate de experți se reflectă și în participările în proiectele internaționale. Pe parcursul perioadei de referință, persoanele menționate mai sus au participat la apel de proiecte internaționale și au câștigat proiectele:

1. Moldova and Transnistria: socio-economic losses and benefits of conflict resolution, ("IMPACT"- Peace and Development Organization for Conflict Transformation by Peaceful Means), 2008-2009;
2. The social exclusion in Moldova (PNUD-Moldova), 2009;
3. The influence of prices on welfare in terms of statistical indicators, (PNUD-Moldova), 2009;
4. Review and elaborating of data collection mechanism regarding the care of children UNICEF Moldova, 2010;
5. The cooperation between the EUHLPAM projects and the IEFS in producing and publishing quarterly publication - "Moldovan Economic Trends", 31.03.2011-present;
6. Assessing Moldova's macroeconomic situation and development needs in the area of economic growth, Subcontractor to assist USAID/Moldova in the development of a comprehensive five-year strategy. July 19 – August 24, 2012;
7. Development and side effects of remittances in the CIS countries: the case of Republic of Moldova. CARIM East, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, May – July 2012;
8. Monitoring framework on socio-economic development and operation of Joint Information Service Bureaus. UNDP Moldova, July 2012;
9. Enhanced capacity of national institutions to produce and analyse statistical data on population dynamics, youth, gender equality and sexual and reproductive health (UNFPA, 2014-2016);
10. EUinDepth. FP7-People-2013-IRSES (2014-2017);
11. Complex assistance for developing population and demographic statistics in Moldova University of Prague (2013-2015);
12. Exploring the potential for agricultural and biomass trade in the CIS. FP7-KBBE-2013-7-single stage (2014-2016);
13. Introducing EU standards in Moldova: towards a new model of cooperation and planning (International Visegrad Fund, 2014).

În cadrul relațiilor de colaborare stabilite la nivel internațional, Institutul Național de Cercetări Economice a fost gazda unor training-urilor, lecții publice și seminare desfășurate de cercetători și profesori din Slovacia, Germania, Belgia, Marea Britanie, Japonia, Olanda, Austria, Germania, Grecia ș.a. (datele detaliate sunt prezentate în agenda activităților și anexe).

Agenda celor mai remarcabile evenimente organizate în perioada de evaluare:

Reieșind din colaborările cu organizațiile/instituțiile din RM și din străinătate, au rezultat următoarele evenimente organizate de către INCE în perioada 2009-20013:

2010

- INCE a fost gazdă a delegației USAID în persoana Dlui. John Yates (Director, Chemonics) și Dnei. Lisa Gihring (Directoare pe Comunicare Strategica a Proiectului BRITE) de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) (18 iulie, 2010), aflată într-o vizită de lucru.

2011

- Organizarea training-urilor cu aplicații econometrice pentru colaboratorii Institutului și pentru alți cercetători științifici cointeresați:
 - prof. Michael Grings (Institutul de Agricultură și Științe ale Industriei Alimentare, Halle-Wittenberg, Universitatea Martin Luther, Germania);
 - prof. Tomas Zelinski (Slovacia);

2012

- Prof. David SMALLBONE, consilier al directorului Centrului de Business și Antreprenoriat din cadrul Universității Kingston, Londra, Maria Britanie (the Small Business Research Centre Kingston University, London, Great Britain), președinte al Consiliului Internațional pentru businessul mic și antreprenoriat (International Council for Small Business and Entrepreneurship (ICSB)) și ex-președinte al Consiliului European în domeniul business-ului mic și antreprenoriatului (the European Council for Small Business and Entrepreneurship (ECSB)) a ținut cursul “Entrepreneurship policy in the new Europe - Challenges & opportunities” (1 august, 2012);
- Prof. Michael Grings (Institutul de Agricultură și Științe ale Industriei Alimentare, Halle-Wittenberg, Universitatea Martin Luther, Germania) a ținut un curs cu genericul “Comportamentul consumatorului – teorie și practică” (30 iulie – 3 august);
- INCE a fost gazdă a vizitei de lucru a delegației constituită din 7 persoane din partea Academiei Chineze pentru Cooperare Economică și Comerț Extern, precum și persoane din cadrul Ambasadei Republicii Populare Chineze în Republica Moldova. Printre acestea s-au enumerat dl. Xu Tongkai, consilier pe probleme economice și comerț din cadrul Ambasadei Republicii Populare Chineze în Republica Moldova; dl. Pen Tzini-Tze, al doilea secretar, Ambasada Republicii Populare Chineze în Republica, dl. Ren Hongbin, vice președinte executiv, Academia Chineză pentru Cooperare Economică și

Comerț Extern; Wang Lie, Academia Chineză pentru Cooperare Economică și Comerț Extern ș.a. (19 decembrie, 2012);

- INCE a fost gazdă a vizitei de lucru a Tokhir Mirzoev, Reprezentantul permanent al Fondului Monetar Internațional. În cadrul discuțiilor au fost evaluate perspectivele și reformele ce urmează a fi implementate în Republica Moldova. Reprezentantul permanent al FMI a fost interesat de modelul de prognoză elaborat în cadrul INCE (28 septembrie 2012);
- INCE a fost gazdă a vizitei de lucru a delegației din Republica Cehă, și anume de către reprezentanții Camerei de Comerț și a Departamentului de clustere și cooperare în afaceri din Republica Cehă. În cadrul acestei vizite, a fost ținut un discurs de către Hana Brezinova, manager de proiect din cadrul departamentului pentru clustere și colaborări de afaceri din Republica Cehă (15 octombrie, 2012).

2013

- În cadrul proiectului TRAINING "Coordonarea și colaborarea în cadrul comunității descentralizate (copii și tineri). Politici și practici" ("Coordination and Collaboration in Decentralized Community (Children and Youth) Policy and Practice", realizat de către experții din Olanda și România în baza programului „The Netherlands Fellowship Programmes”;
- Work-shop-ul „Criza din zona Euro și impactul acesteia asupra RM” cu participarea dlui Dr. Ricardo GIUCCI (Seful echipei GET), 27 februarie 2013;
- Lansarea proiectului “Suport complex pentru dezvoltarea statisticii populației și demografiei în Moldova”, implementat în baza acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Ceha privind cooperarea pentru dezvoltare, semnat la Chișinău, la 23 noiembrie 2012, și ratificat prin Legea nr.9 din 22 februarie 2013. Proiectul își propune să contribuie la sporirea eficacității dirijării și planificării dezvoltării sociale prin formarea unui sistem funcțional complex de obținere și diseminare a informațiilor relevante cu privire la dinamica populației în Republica Moldova. Aplicant: Centrul de cercetări demografice al INCE;
- Lansarea proiectului internațional AXA Project. Mortality Divergence and Causes of Death. Conducătorul proiectului: prof. F. Meslé, Institutul Național de Cercetări Demografice din Franța; participant din partea Moldovei: dr. Penina O., **2013-2015.**

VI. ACȚIUNI DE DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ PLANIFICATE PENTRU URMĂTORII 5 ANI

1. Valorificarea potențialului științific prin extinderea relațiilor de colaborare pe plan internațional și național;
2. Participarea activă la concursurile proiectelor internaționale, în particular, în cadrul fondurilor europene;
3. Dezvoltarea și valorificarea relațiilor de colaborare cu partenerii de peste hotare prin cercetarea științifică, instruirea și perfecționarea cadrelor științifice, promovarea/susținerea activității de cercetare a doctoranzilor: efectuarea de stagii, training-uri, work-shop-uri etc.;
4. Dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu autoritățile publice centrale și locale și majorarea, pe această cale, a beneficiarilor de servicii științifico-practice;
5. Promovarea elaborărilor în vederea implementării și stabilirii unor colaborări reciproc avantajoase cu mediul de afaceri (prin sporirea contractelor de servicii cu plată);
6. Majorarea numărului de lucrări publicate în reviste științifice prestigioase de peste hotare;
7. Includerea revistei științifice "Economie și Sociologie" în bazele de date internaționale, promovând, în acest context, rezultatele științifice pe plan internațional;
8. Susținerea și promovarea doctoranzilor/postdoctoranzilor și sporirea numărului de teze de doctor și doctor habilitat susținute;
9. Îmbunătățirea condițiilor de muncă a cercetătorilor, extinderea și dezvoltarea rețelelor de calculatoare moderne cu acces la baze de date științifice și statistice etc.

FIȘA STATISTICĂ

I. INFORMAȚII GENERALE

1.1. Denumirea organizației	INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
1.2. Statutul juridic	INSTITUȚIE PUBLICĂ
1.3. Anul fondării	2013
1.4. Actul de înființare	Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.270 din 18.04.2013
1.5. Numărul de înregistrare atribuit de Camera Înregistrării de Stat și data eliberării certificatului de înregistrare	Nr. de înregistrare 1006600035290 înscriș în extrasul Registrului de Stat nr.277119 din 02.10.2013
1.6. Profilul de cercetare	1. POLITICI ECONOMICO-FINANCIARE ÎN DEZVOLTAREA DURABILĂ A REPUBLICII MOLDOVA 2. ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ
1.7. Direcțiile științifice de bază	• Politici, mecanisme și modele economice și financiare de creștere durabilă a țării; • Politici economice și baza informațională de dezvoltare a sectorului rural în contextul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova; • Cercetări științifice privind perfecționarea sistemului informațional statistic conform standardelor UE; • Politici de dezvoltare demo-socio-economice a Republicii Moldova
1.8. Structura organizatorică	Subdiviziuni științifice – 6: Servicii auxiliare – 5 Structuri auxiliare – 2
1.9. Director	STRATAN Alexandru, dr. hab., prof.univ.
1.10. Adresa	Mun. Chișinău, str. Ion Creangă, 45
1.11. Telefon, fax, pagina web, e-mail	Tel. 022 501 100 Fax/tel. 022 743 794 www.ince.md ince@ince.md

II. RESURSE UMANE

Indicatorul			Anul					Media anuală			
			2009	2010	2011	2012	2013				
1			2	3	4	5	6	7			
2.1.	Total posturi (conform statelor de personal)		156	158	158,25	158,25	162,25	158,55			
	2.1.1.	Posturi ocupate	156	158	158,25	158,25	162,25	158,55			
	2.1.2.	Posturi vacante	-	-	-	-	-	-			
2.2.	Structura personalului după activitate										
	2.2.1.	Cercetători științifici, total posturi	72	73	73	73	77	73,60			
		2.2.1.1.	Posturi ocupate	72	73	73	73	77	73,60		
		2.2.1.2.	Posturi vacante	-	-	-	-	-	-		
	2.2.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării, total posturi									
		2.2.2.1.	Posturi ocupate	-	-	-	-	-	-		
		2.2.2.2.	Posturi vacante	-	-	-	-	-	-		
	2.2.3.	Personal auxiliar, total posturi	70	70	70,25	70,25	69,25	69,95			
		2.2.3.1.	Posturi ocupate	70	70	70,25	70,25	69,25	69,95		
		2.2.3.2.	Posturi vacante								
	2.2.4.	Personal de conducere, total posturi	14	15	15	15	16	15			
		2.2.4.1.	Posturi ocupate	14	15	15	15	16	15		
		2.2.4.2.	Posturi vacante	-	-	-	-	-	-		
2.3.	Angajarea personalului										
	2.3.1.	Personal din sfera științei și inovării, total persoane	137	123	115	119	125	124			
		2.3.1.1.	Cercetători științifici, total	104	96	90	92	99	96		
			2.3.1.1.1.	titulari	71	69	65	65	73	69	
				a.	de bază	71	65	61	60	67	65
				b.	cumul intern		4	4	5	6	4
			2.3.1.1.2.	netitulari	33	27	25	27	26	27	
				a.	cumul extern	33	27	25	27	26	27
				b.	acord de muncă	-	-	-	-	-	-
		2.3.1.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării, total	61	44	55	56	55	54		
			2.3.1.2.1.	titulari	58	41	48	50	49	49	
				a.	de bază	38	34	36	34	34	35
				b.	cumul intern	20	7	12	16	15	14
			2.3.1.2.2.	netitulari	3	3	7	6	6	5	
				a.	cumul extern	3	3	7	6	6	5
				b.	acord de muncă	-	-	-	-	-	-
	2.3.2.	Personal științifico-didactic al instituțiilor de învățământ superior, persoane									
		2.3.2.1.	de bază	-	-	-	-	-	-		
		2.3.2.2.	cumul intern	-	-	-	-	-	-		
		2.3.2.3.	cumul extern	4	4	3	2	3			
2.4.	Persoane care dețin grade științifice, titluri științifice și științifico-didactice, titluri onorifice										
	2.4.1.	Cercetători științifici	104	96	90	92	99	96			
		2.4.1.1.	doctori/ doctori habilitați	31/6	29/7	28/6	30/6	33/6	30/ 6		
		2.4.1.2.	conferențieri universitari/cercetători	4/7	3/11	5/10	5/10	4/18	12 / 3		
		2.4.1.3.	profesori universitari/cercetători	4/-	5/-	3/1	2/2	2/2	3/1		
		2.4.1.4.	membri titulari/ membri corespondenți	2	2	2	1	1	0,4		
	2.4.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării	-	-	-	-	-	-			
		2.4.2.1.	doctori/ doctori habilitați	-	-	-	-	-	-		
		2.4.2.2.	conferențieri universitari/cercetători	-	-	-	-	-	-		
	2.4.3.	Personal științifico-didactic	-	-	-	-	-	-			
		2.4.3.1.	doctori/ doctori habilitați	-	-	-	-	-	-		
		2.4.3.2.	conferențieri universitari/cercetători	-	-	-	-	-	-		
		2.4.3.3.	profesori universitari/cercetători	-	-	-	-	-	-		
		2.4.3.4.	membri titulari/ membri corespondenți	-	-	-	-	-	-		
Perfecționarea personalului											

Indicatorul			Anul					Media anuală
			2009	2010	2011	2012	2013	
2.5.	Doctoranzi, total (2.5.1.1.+2.5.1.2.)		28	29	20	30	32	28
	inclusiv :							
	2.5.1.	2.5.1.1. care studiază în organizație (zi/ cu frecvență redusă)	6/22	6/23	2/18	4/26	8/24	4,6/23
		2.5.1.2. care studiază în exterior, total	-	-	-	-	-	-
		2.5.1.3. dintre care în străinătate	-	-	-	-	-	-
	2.5.2.	Postdoctoranzi, total	3	3	-	-	-	1,2
	2.5.3.	Competitori, total	4	4	-	-	-	1,6
	2.5.4.	Stagii în străinătate, număr de persoane/total luni	4/1,2	25/18,5	18/4,3	16/4,5	23/9,5	17/7,6
	2.5.5.	Număr de persoane care au efectuat stagii de peste o lună în străinătate	1	3	1	1	1	1,0
	Persoane care au obținut grade științifice, total		2	1	2	-	1	1,2
	2.5.6.	2.5.6.1. doctor habilitat	-	-	-	-	-	-
		2.5.6.2. doctor	2	1	2		1	1,2
	Persoane care au obținut titluri științifice și științifico-didactice, total		2	1	3	1	3	2,0
2.6.	Repertizarea personalului uman după vârstă							
	2.6.1.	Cercetători științifici	104	96	90	92	99	96
		2.6.1.1. Sub 35 de ani	30	32	28	27	28	29
		2.6.1.2. 35-44 de ani	24	19	20	21	21	21
		2.6.1.3. 45-54 de ani	13	11	10	10	12	11
		2.6.1.4. 55-64 de ani	21	24	22	20	22	21
		2.6.1.5. Peste 65 de ani	16	10	10	14	16	13
	2.6.2.	Alte categorii de personal din sfera științei și inovării	70	66	68	66	66	67
		2.6.2.1. Sub 35 de ani	22	21	17	15	15	18
		2.6.2.2. 35-44 de ani	12	10	15	17	17	14
		2.6.2.3. 45-54 de ani	18	19	16	14	14	16
		2.6.2.4. 55-64 de ani	17	15	18	18	18	17
		2.6.2.5. Peste 65 de ani	1	1	2	2	2	2
	2.6.3.	Personal științifico-didactic	-	-	-	-	-	-
		2.6.2.1. Sub 35 de ani	-	-	-	-	-	-
		2.6.2.2. 35-44 de ani	-	-	-	-	-	-
		2.6.2.3. 45-54 de ani	-	-	-	-	-	-
		2.6.2.4. 55-64 de ani	-	-	-	-	-	-
		2.6.2.5. Peste 65 de ani	-	-	-	-	-	-
2.7.	Conducători ai programelor de stat, proiectelor de cercetare, desemnați în perioada evaluată		4	7	12	2	8	6,6

III. RESURSE FINANCIARE

Indicatorul			2009	2010	2011	2012	2013	Media anuală
3.1.	Cheltuieli totale ale organizației (cheltuieli de casă), mii lei		8357,5	9365,3	9698,4	9631,8	10046,4	9419,9
	Surse de finanțare destinate activităților științifice (plan precizat), total (mii lei) (3.2.1.+3.2.2.)		8704,9	7772,7	8024,8	7820,7	8220,2	8108,7
	3.2.1.1.	Alocații bugetare (cheltuieli de bază), mii lei	7987,2	7154,9	7352,2	7123,9	7486,9	7421,0
		proiecte instituționale	7667,1	6803,7	7202,3	6923,9	7206,9	7160,8
		a. cercetări științifice fundamentale	1791,7	1453,8	1461,0	1482,1	1360,0	1509,7
		b. cercetări științifice aplicative	5875,4	5349,9	5741,3	5441,8	5846,9	5651,1
	3.2.1.2.	proiecte din cadrul Programelor de Stat			50,0	100,0	100,0	50,0
	3.2.1.3.	proiecte pentru procurarea utilajului	-	-	-	-	-	-

3.2.	3.2.1.	3.2.1.4.	proiecte de transfer tehnologic	101,5	121,2	25,0			49,5	
		3.2.1.5.	proiecte independente (pentru tineri cercetători etc.)	218,6	120,0	74,9	80,0	80,0	114,7	
		3.2.1.6.	proiecte din cadrul programelor bilaterale internaționale	-	110,0	-	-	100,0	42,0	
		3.2.1.7.	alocații suplimentare din Fondul de rezervă	-	-	-	20,0	-	4,0	
		3.2.1.8.	pregătirea cadrelor științifice	-	-	-	-	-		
	3.2.1.1		BIBLIOTECA	2133,2	1651,0	1686,2	1814,3	1850,5	1827,0	
	3.2.2.	3.2.2.1.	Mijloace speciale (3.2.2.1.+ 3.2.2.2.)		717,7	617,8	672,6	696,8	733,3	687,6
			naționale, total		717,7	617,8	672,6	696,8	733,3	687,6
			a.	cofinanțare a proiectelor de transfer tehnologic	-	9,4	-	-	-	1,9
			b.	Pregătirea cadrelor științifice prin contract	-	-	-	-	-	-
			c.	prestare a serviciilor contra plată (contracte cu agenți economici autohtoni)	89,4	149,9	36,6	58,8	28,0	72,5
			d.	surse obținute din arendă	596,5	443,2	615,9	638,0	600,0	578,7
			e.	alte surse (donații, sponsorizări ș.a.)	31,8	15,3	20,1	-	9,4	15,3
		3.2.2.2.	internaționale, total		-	-	-	-	95,9	19,2
			a.	granturi internaționale	-	-	-	-	95,9	19,2
			b.	contracte cu agenți economici străini	-	-	-	-	-	-
			c.	altele (sponsorizări, donații ș.a.)	-	-	-	-	-	-
		3.3.	Cheltuieli pentru sfera științei și inovării (cheltuieli de casă), total (mii lei) inclusiv:			6016,2	6126,8	6470,7	6045,3	5872,1
		3.3.1.	Cheltuieli de personal (salarizare, fond social și medical)		4634,9	3946,9	4278,0	4168,8	4139,7	4233,7
	3.3.2.	Procurare de echipament științific		475,5	1009,1	632,7	568,6	409,2	619,0	
	3.3.3.	Pregătire de cadre științifice		19,6	19,4	36,6	26,0	36,6	27,6	
	3.3.3.1	Formare profesionala		22,0	40,4	16,9	59,1	80,5	43,8	
	3.3.3.2	Altele		146,7	415,3	775,5	381,5	305,2	404,8	
	3.3.4.	Deplasări și delegații științifice		94,1	138,1	113,8	116,1	118,2	116,1	
	3.3.5.	Plată a serviciilor comunale și a altor servicii		623,4	557,6	617,2	725,2	782,7	661,2	
	3.3.6.	Cheltuieli per unitate de cercetător științific		78,1	79,6	84,0	78,5	76,3	79,3	
3.4.	Ponderea cheltuielilor pentru sfera științei și inovării în volumul total al cheltuielilor organizației (%)			72,0	65,4	66,7	62,8	58,4	64,8	
3.5.	Ponderea cheltuielilor din bugetul pentru sfera științei și inovării (indiferent de sursa finanțării) pentru achiziționarea de echipament științific, acoperirea cheltuielilor de specializare, stagiere, cooperare tehnico-științifică, participare la manifestări științifice și de detașare a personalului pentru schimb de experiență (%)			13	26	24	19	16	20	

IV. POTENȚIAL LOGISTIC

1			2009	2010	2011	2012	2013	Media anuală
4.1.	Spații adecvate procesului de cercetare științifică, total (m²) (4.1.1.+4.1.2.+4.1.3.)		4708,7	4708,7	4708,7	4708,7	4708,7	4708,7
	4.1.1.	Proprii	4708,7	4708,7	4708,7	4708,7	4708,7	4708,7
	4.1.2.	Primite în folosință						
	4.1.3.	Luate în arendă						
	4.1.4.	Per cercetător științific	66,3	68,2	72,4	72,4	67,3	69,3
4.2.	Echipament științific							
	4.2.1.	Total (mii lei)						
	4.2.1.	Per unitate de cercetător științific						
4.3.	Caracteristici ale echipamentului științific (după vârstă, reieșind din cost) (%)							
	4.3.1.	Sub 5 ani						
	4.3.2.	6 – 10 ani						
	4.3.3.	Peste 10 ani						

V. REZULTATE ALE ACTIVITĂȚII DIRECTE DE CERCETARE ȘI INOVARE

1			2009	2010	2011	2012	2013	
5.1.	Număr de lucrări științifice publicate (5.1.1.+5.2.+5.3.+5.8.3. +5.9.3.)		227	281	303	235	266	262,4
	inclusiv:							
	5.1.1.	Publicații științifice electronice	2	5	13	14	20	10,8
		5.1.1.1. în țară	1	5	10	12	14	8,4
		5.1.1.2. în străinătate	1	-	3	2	6	2,4
5.2.	5.1.2.	Număr de lucrări științifice publicate per unitate de cercetător științific	3,068	3,797	4,095	3,176	3,595	3,55
	5.1.3.	Cheltuieli totale (fără fonduri de procurare a utilajului, lucrări de reparații capitale) per lucrare publicată (mii lei)						
	Număr de articole științifice publicate, total (5.2.1.+5.2.2.+5.2.3.)		221	268	267	202	225	239,2
	5.2.1.	În reviste științifice, total (5.2.1.1.+5.2.1.2.)	85	99	100	61	63	81,6
		5.2.1.1. în țară, total	62	89	79	46	40	63,2
		a. categoria A	-	-	-	-	-	-
		b. categoria B	41	67	53	32	40	46,6
		c. categoria C	21	22	26	14		16,6
		5.2.1.2. în străinătate, total	23	10	21	15	23	18,4
		a. ISI, cu factor de impact > 1	-	-	-	-	-	-
		b. ISI, cu factor de impact 0,1- 1	-	1	-	1	1	0,6
		c. ISI, cu factor de impact <0,1	-	-	-	-	-	-
		d. alte reviste științifice atestate	23	9	21	14	22	17,8
5.3.	5.2.2.	În culegeri, total	131	169	168	141	162	154,2
	5.2.2.1.	în țară	105	136	138	108	125	122,4
		în străinătate	26	33	30	33	37	31,8
	5.2.3.	În enciclopedii, total	5	-	-	-	-	1,0
	5.2.3.1.	în țară	5	-	-	-	-	1,0
		în străinătate	-	-	-	-	-	-
	Număr de lucrări editate, total (5.3.1.+5.3.2.+5.3.3)		4	8	15	14	13	10,8
	5.3.1.	Monografii (5.3.1.1.+ 5.3.1.2)	2	5	9	9	5	5,8
		5.3.1.1. în țară	2	5	8	8	2	5,0
		5.3.1.2. în străinătate	-	-	-	-	2	0,4
		5.3.1.3. în ediții internaționale incluse în Web of Science	-	-	-	-	-	-
		5.3.1.4. capitole în monografii în țară	-	-	1	-	-	-
		5.3.1.5. capitole în monografii peste hotare	-	-	-	1	1	0,4
	5.3.2.	Dicționare, total	-	-	-	-	1	0,2
	5.3.2.1.	în țară	-	-	-	-	1	0,2
		în străinătate	-	-	-	-	-	-
	5.3.3.	Culegeri (Ghiduri practice/MET)	2	3	6	5	7	4,6
5.3.	Activitatea inovatoare		1	-	1	1	1	0,8
	5.4.1.	Brevete obținute	1	-	1	1	1	0,8
		5.4.1.1. în țară	1	-	1	1	1	0,8
		5.4.1.2. în străinătate	-	-	-	-	-	-
	5.4.2.	Brevete implementate	-	-	-	-	-	-
		5.4.2.1. -	-	-	-	-	-	-
		5.4.2.2. -	-	-	-	-	-	-
	5.4.3.	Cereri de brevetare înaintate la AGEPI	1	1	1	1	-	0,8
	5.4.4.	Certificate de soiuri obținute	-	-	-	-	-	-
	5.4.5.	Certificate de rase obținute	-	-	-	-	-	-
	5.4.6.	Certificat de preluare a sușelor în colecții	-	-	-	-	-	-
	5.4.7.	Cereri de certificare a soiurilor/raselor/sușelor	-	-	-	-	-	-
	5.4.8.	Contracte de licență (cesiune) în baza brevetelor, know-how și soiurilor de plante omologate, raselor, tipurilor, liniilor de animale și păsări	-	-	-	-	-	-
	5.4.9.	Rezultate menționate la expoziții și saloane în țară/peste hotare cu:	-	-	-	-	-	-
		5.4.9.1 medalii de aur	-	-	-	-	-	-
		5.4.9.2. medalii de argint	-	-	-	-	-	-
		5.4.9.3. medalii de bronz	-	-	-	-	-	-
	Elaborări științifice și tehnologice							
	5.5.1.	Produse, echipamente asimilate în fabricare în serie	-	-	-	-	-	-

5.5	5.5.2.	Tehnologii, secvențe tehnologice, produse noi și semințe de soiuri realizate și valorificate de agenți economici prin contract cu un volum de finanțare >100 mii lei per contract	-	-	-	-	-	-
	5.5.3.	Tehnologii, secvențe tehnologice, produse noi și semințe de soiuri realizate și valorificate de agenți economici prin contract cu un volum de finanțare <100 mii lei per contract	-	-	-	-	-	-
	5.5.4.	Produse noi valorificate de agenții economici prin colaborare sau contracte royalty	-	-	-	-	-	-
	5.5.5.	Mostre de mașini, echipamente, dispozitive funcțional elaborate	-	-	-	-	-	-
	5.5.6.	Atlase și hărți elaborate	-	-	-	-	-	-
	5.5.7.	Materiale / substanțe noi documentate	-	-	1	1	-	0,4
	5.5.8.	Tehnologii noi documentate	-	-	-	-	-	-
	5.5.9.	Metode noi documentate	-	-	1	1	1	0,6
	5.5.10.	Procedee documentate	-	-	-	1	-	-
	5.5.11.	Softuri elaborate/implementate	-	-	-	-	-	-
	5.5.12.	Hibridi documentați	-	-	-	-	-	-
	5.5.13.	Sușe documentate	-	-	-	-	-	-
	5.5.14.	Rapoarte de cercetări arheologice elaborate	-	-	-	-	-	-
	5.5.15.	Cataloage de colecție elaborate	-	-	-	-	-	-
	5.5.16.	Protocoloale clinice elaborate etc.	-	-	-	-	-	-
5.6.	Utilizarea materialelor științifice în elaborarea de:							
	5.6.1.	Proiecte de legi, strategii, concepții	1	1	3	1	2	1,6
	5.6.2.	Programe	-	1	1	2	1	1,0
	5.6.3.	Acte normative, tehnice, tehnologice	1	1	1	2	2	1,2
5.7.	Număr de manifestări științifice organizate, total							
	5.7.1.	Internaționale (peste 20% de participanți – din străinătate)	2	1	1	2	1	1
	5.7.2.	Naționale cu participare internațională	-	-	-	1	3	0,8
	5.7.3.	Naționale ⁴	5	11	17	11	14	11,6
5.8.	Participări la manifestări științifice din țară							
	5.8.1.	Rapoarte la invitație (referate în plen) la manifestări științifice, total	9	5	7	11	11	8,6
		5.8.1.1. naționale	1	-	-	-	5	1,2
		5.8.1.2. naționale cu participare internațională	1	1	1	3	4	2,0
		5.8.1.3. internaționale	7	4	6	6	6	5,8
	5.8.2.	Comunicări orale/postere la manifestări științifice, total	119	155	119	118	100	122,2
		5.8.2.1. naționale	16	37	38	38	24	30,6
		5.8.2.2. naționale cu participare internațională	7	-	7	18	6	7,6
		5.8.2.3. internaționale	96	118	104	63	70	90,2
	5.8.3.	Rezumate publicate la manifestări științifice, total	-	-	7	5	-	2,4
		5.8.3.1. internaționale	-	-	7	1	-	1,6
		5.8.3.2. naționale cu participare internațională	-	-	-	3	-	0,6
		5.8.3.3. naționale	-	-	-	1	-	0,2
5.9.	Participări la manifestări științifice din străinătate							
	5.9.1.	Rapoarte la invitație (referate în plen)	1	2	3	3	9	3,6
	5.9.2.	Comunicări orale/ postere	24	40	27	46	49	37,2
	5.9.3.	Rezumate publicate	1	-	-	-	8	1,6
5.10.	Asistență, servicii științifice prestate, precum și activități de consultanță și popularizare a științei							
	5.10.1.	Prestări de servicii în laboratoare acreditate ISO	-	-	-	-	-	-
	5.10.2.	Prestări de servicii în alte subdiviziuni științifice	-	-	-	-	-	-
	5.10.3.	Expertize ecologice, tehnice, medicale, terminologice, pedagogice, expertize ale proiectelor de cercetare (CSSDT) etc.	-	3	12	6	4	20
	5.10.4.	Asistență medicală (pacienți tratați)	-	-	-	-	-	-
	5.10.5.	Consultanță ⁵	4	7	16	15	11	10,6
	5.10.6.	Recomandări științifico-practice documentate	2	8	10	15	12	9,4

⁴ Au fost incluse conferințe naționale, mese rotunde, seminare și lansări publice organizate de către INCE

⁵ În baza grupurilor de lucru

	5.10.7.	Manifestări științifico-practice organizate pentru utilizatori	3	6	4	6	10	5,8
	5.10.8.	Cărți editate de popularizare a științei	3	4	3	2	1	2,6
	5.10.9.	Articole de popularizare a științei	6	9	33	15	10	14,6
	5.10.10.	Participări la emisiuni radio și TV consacrate științei, inovării, educației, culturii etc.	-	2	27	27	33	17,8
5.11.	Distincții și premii							
	5.11.1.	Distincții de Stat obținute în perioada evaluată (ordine, medalii, titluri onorifice)	-	-	-	1	1	0,4
	5.11.2.	Premiul de Stat al Republicii Moldova obținut în perioada evaluată	-	-	-	-	-	-
	5.11.3.	Premii acordate în rezultatul Concursului Național de Susținere a Științei obținute în perioada evaluată	-	-	2	2	2	1,2
	5.11.4.	Premii ale Academiei de Științe a Moldovei obținute (Bursa de excelență)	1	1	-	-	-	0,4
	5.11.5.	Premii obținute în străinătate pentru rezultatele cercetării	-	1	-	-	3	0,8

VI. ANTRENARE ÎN ACTIVITĂȚI CONEXE CERCETĂRII

1			2009	2010	2011	2012	2013		
6.1.	Activitate didactică/științifico-didactică universitară (a personalului științific)								
	6.1.1.	Număr de persoane / cursuri susținute		1/4	1/3	6/16	9/19	12/27	5,8/13,8
	6.1.2.	Cursuri noi elaborate în perioada evaluată					2	2	0,8
	6.1.3.	Alte forme de implicare în procesul educațional							
		6.1.3.1.	președinte al Comisiei examenelor de licență/masterat	1/-	1/1	3/1	3/-	4/2	2,4/0,8
		6.1.3.2.	membru al Comisiei examenelor de licență/masterat,	3/1	-/1	2/-	1/-	1/-	1,2/0,4
		6.1.3.3.	conducător al tezei de licență/ masterat susținute	3/3	3/3	3/2	3/3	4/4	3,2/3
		6.1.3.4.	conducător științific al tezei de doctor susținute	5	1	4	3	5	3,6
		6.1.3.5.	consultant științific al tezei de doctor susținute	-	-	-	-	-	-
6.1.3.6.	consultant științific al tezei de doctor habilitat susținute	-	-	-	1	1	0,4		
6.2.	Numărul de materiale didactice publicate în țară pentru instituțiile de învățământ superior și preuniversitar (6.2.1.+6.2.2.)			3	2	4	3	1	2,6
	6.2.1.	Manuale și capitole din manuale, total		3	2	2	-	-	1,4
		6.2.1.1.	manuale pentru învățământul universitar	-	1	1	-	-	0,4
		6.2.1.2.	manuale pentru învățământul preuniversitar	-	-	-	-	-	-
		6.2.1.3.	capitole în manuale pentru învățământul universitar	-	-	-	-	-	-
		6.2.1.4.	capitole în manuale pentru învățământul preuniversitar	3	1	1	-	-	1,0
	6.2.2.	Lucrări instructiv-metodice, total		-	-	2	3	1	1,0
		6.2.2.1.	Lucrări metodice, compendiumuri	-	-	2	3	1	1,0
6.2.2.2.		Lucrări didactice digitale	-	-	-	-	-	-	
6.3.	Manuale pentru învățământul universitar publicate în străinătate					1			
6.4	Număr de avize, de expertize asupra proiectelor de acte legislative și de alte acte normative, asupra programelor și proiectelor din sfera științei și inovării			9	8	17	18	26	15,6

VII. COOPERĂRI NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

1			2009	2010	2011	2012	2013	Media anuală
7.1.	Cooperări bilaterale naționale							
	7.1.1.	Realizare de programe (proiecte, lucrări) în comun cu alte organizații (număr de proiecte și de lucrări comune)	1	-	-	1	2	0,8
	7.1.2.	Număr de subdiviziuni comune în sfera științei și inovării	-	-	-	-	-	-
	7.1.3.	Număr de filiale ale organizației în instituții de	-	-	-	-	-	-

		învățământ superior /ale instituțiilor de învățământ superior în organizație						
7.2.	Colaborări cu autoritățile centrale de specialitate							
	7.2.1.	Documente de politici elaborate/ aprobate	3	1	6	3	10	4,6
	7.2.2.	Recomandări metodologice elaborate/ implementate în activitatea autorităților publice centrale și/sau locale	16	15	12	11	12	13,2
	7.2.3.	Participări în activitatea comisiilor instituite de Președinție, Parlament, Guvern (numărul de comisii)	1	3	3	1	1	1,8
	7.2.4.	Participări în activitatea grupurilor de lucru instituite de ministere, departamente (numărul grupurilor de lucru)	5	13	23	11	16	13,5
7.3.	Cooperări bilaterale internaționale							
	7.3.1.	Acorduri de cooperare cu parteneri din străinătate	-	4	3	2	9	3,6
	7.3.2.	Lucrări executate la comanda beneficiarilor din străinătate	-	-	-	1	2	0,6
	7.3.3.	Membri ai consiliilor științifice specializate la susținerea în străinătate a tezelor de doctor și doctor habilitat	-	-	-	-	-	-
	7.3.4.	Referenți la susținerea în străinătate a tezelor de doctor și doctor habilitat	-	-	1	-	-	-
	7.3.5.	Cercetători invitați în străinătate pentru activitatea științifică	-	1	1	3	4	1,8
	7.3.6.	Cercetători invitați într-o instituție universitară din străinătate pentru activitatea didactică	-	-	-	2	1	0,6
	7.3.7.	Cursuri de prelegeri și conferințe susținute în străinătate la invitație	-	-	-	1	-	0,2
	7.3.9.	Savanți din străinătate care au vizitat organizația	3	121	30	58	43	51
7.4.	Cooperări în programe europene și internaționale							
	7.4.1.	Proiecte de cercetare finanțate de organizațiile din străinătate, cu un volum de finanțare mai mare de 100 mii euro per proiect	-	-	-	-	1	0,2
	7.4.2.	Proiecte de cercetare finanțate de organizațiile din străinătate, cu un volum de finanțare mai mic de 100 mii euro per proiect	-	-	-	1	4	1
	7.4.3.	Proiecte înaintate/obținute în cadrul Programului Cadru 7 și alte proiecte de cercetare finanțate de organizațiile din străinătate	-	-	1/-	3/1	3/5	1,4/1
	7.4.4.	Doctoranzi deținători ai burselor internaționale de studii pentru efectuarea cercetărilor în țară	-	-	-	-	-	-
7.5.	Asociere în activitatea organismelor/societăților științifice							
	7.5.1.	Membri/membri-correspondenți ai AȘM, aleși în perioada evaluată	-	-	-	-	-	-
	7.5.2.	Membri de onoare ai academiilor de științe din străinătate, aleși în perioada evaluată	-	-	-	-	-	-
	7.5.3.	Doctor Honoris Cauza, conferit în perioada evaluată	-	-	-	-	-	-
	7.5.4.	Membri ai organizațiilor științifice din țară/străinătate, aleși în perioada evaluată		3	1	-	3	1,4
	7.5.5.	Experți, consultanți ai organizațiilor științifice din țară/străinătate, selectați în perioada evaluată	3/3	5/1	8/1	8/3	5/2	4,6/2
	7.5.6.	Membri ai colegiilor de redacție ale edițiilor științifice din țară/precum și de referenți științifici ai revistelor științifice din țară, aleși în perioada evaluată	-/6	4/8	7/10	-/9	-/9	2,2/8,4
	7.5.7.	Membri ai colegiilor de redacție ale edițiilor științifice de peste hotare	1	2	3	2	4	2,4
	7.5.8.	Referenți științifici ai revistelor științifice de peste hotare/ referenți științifici ai revistelor cotate ISI, aleși în perioada evaluată	-	-	1/-	1/-	1/1	0,6/0,2
	7.5.9.	Membri ai Comitetului de program al unei manifestări științifice de peste hotare	-	-	2	3	4	1,8